Vlaams Parlement

stuk **15** (2013-2014) – Nr. 4
ingediend op 3 december 2013 (2013-2014)

Ontwerp van decreet

houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2014

Beleidsbrief
Algemeen Regeringsbeleid 2013-2014

Beleidsbrief
Financiën en Begroting 2013-2014

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
uitgebracht door de heren Piet De Bruyn en Dirk Van Mechelen

verzendcode: BEG

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy.

Vaste leden:

de heer Dirk de Kort, mevrouw Griet Smaers, de heren Koen Van den Heuvel, Eric Van Rompuy;
de heren Felix Strackx, Erik Tack, Christian Verougstraete;
de heren Bart Tommelein, Dirk Van Mechelen;
mevrouw Joke Quintens, de heer Bart Van Malderen;
de heren Piet De Bruyn, Matthias Diependaele;
de heer Lode Vereeck;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heren Jan Durnez, Ward Kennes, Johan Sauwens, Peter Van Rompuy;
de heer Joris Van Hauthem, mevrouw Linda Vissers, de heer Wim Wienen;
de heren Marino Keulen, Sas van Rouveroij;
de heer Patrick Janssens, mevrouw Güler Turan;
de heren Marc Hendrickx, Jan Peumans;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Bart Caron.

Stukken in het dossier:

15 (2013-2014) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
– Nr. 2: Amendementen
– Nr. 3-A: Verslag namens de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme
– Nr. 3-B: Verslag namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
– Nr. 3-C: Verslag namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking
– Nr. 3-D: Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
– Nr. 3-E: Verslag namens de Commissie voor Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie
– Nr. 3-F: Verslag namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
– Nr. 3-G: Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
– Nr. 3-H: Verslag namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen
– Nr. 3-I: Verslag namens de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken
– Nr. 3-J: Verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid
– Nr. 3-K: Verslag namens de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie

12-A (2012-2013) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

13 (2013-2014) – Nr. 1: Algemene toelichting
– Nr. 2: Toelichtingen per programma

14 (2013-2014) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

16 (2013-2014) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

21 (2013-2014) – Nr. 1: Meerjarenraming

2213 (2013-2014) – Nr. 1: Beleidsbrief

2236 (2013-2014) – Nr. 1: Beleidsbrief

INHOUD

I. Toelichting door de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, bij de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2014 5
II. Verslag van het Rekenhof over het onderzoek van de Vlaamse begroting 2014 8
1. Uiteenzetting door het Rekenhof 8
2. Bespreking 14
3. Antwoord van de Vlaamse Regering op de opmerkingen van het Rekenhof 30
III. Algemene bespreking 30
1. Opmerkingen van de leden 30
2. Antwoord van de minister 54
IV. Bevoegdheden van minister-president Kris Peeters 61
1. Toelichting door de minister-president 61
2. Bespreking 66
V. Meerjarenraming 2014-2019 71
1. Toelichting door de minister 71
2. Bespreking 72
VI. Akteneming van de verslagen van de andere commissies 82
VII. Artikelsgewijze bespreking en stemming over het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2014 82
1. Corpus van het decreet 82
2. Eindstemming 83
VIII. Artikelsgewijze bespreking en stemming over het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2014 83
1. Tabel – Afdeling I – Begrotingskredieten 83
2. Tabel – Afdeling III – Diensten met afzonderlijk beheer 84
3. Tabel – Afdeling V – Vlaamse rechtspersonen 84
4. Corpus van het decreet 84
5. Eindstemming 88
Gebruikte afkortingen 89
Bijlage 1: Evolutie vorderingssaldo en beleidskredieten 91
Bijlage 2: Tijdsschema ingebruikname KLIP DF 97
Bijlage 3: Vergelijking van de begroting 2014 met 2014 uit de meerjarenraming 2013-2018 101
Bijlage 4: Consolidatieperimeter Vlaamse overheid – Rechtspersonen 105
Bijlage 5: Antwoord van de Vlaamse Regering op de opmerkingen van het Rekenhof, zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be
Bijlage 6: Opsplitsing van de begroting over de commissies, zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting besprak op haar vergaderingen van 5, 12, 19 en 20 november en 3 december 2013 het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2014 (*Parl.St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 14/1) en het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2014 (*Parl.St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 15/1). Wegens de nauwe band tussen de middelen- en de algemene uitgavenbegroting werd één verslag betreffende de twee ontwerpen van decreet opgesteld.

Tegelijkertijd werden ook de volgende twee beleidsbrieven behandeld:
– beleidsbrief Algemeen Regeringsbeleid – Beleidsprioriteiten 2013-2014, ingediend door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid (*Parl.St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2236/1);
– beleidsbrief Financiën en Begroting – Beleidsprioriteiten 2013-2014, ingediend door de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport (*Parl.St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2213/1).

Daarnaast werd ook de meerjarenraming 2014-2019 (*Parl.St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 21/1) besproken.

Tijdens deze bespreking werden ook de aan de commissie toegewezen bepalingen besproken van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2014 (*Parl.St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2247/1). Over dit ontwerp wordt afzonderlijk verslag uitgebracht in *Parl St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2247/7.

Het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting werd behandeld overeenkomstig artikel 66 van het Reglement van het Vlaams Parlement. De voorzitter van het Vlaams Parlement verwees de algemene uitgavenbegroting 2014 naar de respectieve bevoegde commissies die, na indicatieve stemming, voor de laatste commissievergadering van 3 december 2013 bij de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting schriftelijk verslag uitbrachten over de hun voor onderzoek toegewezen bepalingen. De verslagen van de diverse beleidscommissies zijn terug te vinden in *Parl.St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 15/3-A tot en met 15/3-K.

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting besprak ook een aantal specifieke aangelegenheden waarover geen andere commissie een advies uitbracht. In de inhoudelijk bevoegde commissies hadden alle stemmingen een indicatieve waarde. De definitieve stemmingen over de amendementen en de eindstemming over het gehele ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2014 vallen onder de bevoegdheid van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting.

Het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2014 werd enkel besproken door de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting. De behandeling gebeurde gelijktijdig met de behandeling van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting 2014.

Bijlagen 1, 2, 3 en 4 zijn opgenomen in dit verslag; bijlagen 5 en 6 zijn te vinden op de dossierpagina van dit stuk op www.vlaamsparlement.be.

I. TOELICHTING DOOR DE HEER PHILIPPE MUYTERS, VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN, BEGROTING, WERK, RUIMTELIJKE ORDENING EN SPORT, BIJ DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2014

Minister *Philippe Muyters* stelt dat men mag spreken van een zeer pril economisch herstel. Anderzijds moet men rekening houden met de zesde staatshervorming, die de sanering van de financiën van begrotingsentiteit I gedeeltelijk doorschuift naar entiteit II. Verder mag geen KBC-coupon verwacht worden in 2014. Resultaat is dat de toename van de middelen beperkt blijft. Tegelijk stijgen de uitgaven bij constant beleid aanzienlijk. Om beleidsruimte te creëren is dan ook een combinatie van structurele besparingen en aanspreken van buffers nodig.

De regering dient voor de vierde keer een begroting in evenwicht in. Van de nieuwe beleidsimpulsen ter waarde van 0,5 miljard euro noemt hij de relanceprovisie van 166 miljoen euro, 100 miljoen euro extra voor sociale leningen en 80 miljoen euro voor investeringen in scholenbouw.

Vervolgens geeft hij een overzicht van de weerhouden economische parameters. Terwijl de groei bij de begrotingsaanpassing 2013 0,2 percent bedroeg, zakte die in de economische begroting van juni tot 0 percent, waarna de groei in die van september weer 0,1 percent bedroeg. De voorspelling voor 2014 bleef in beide gelijk op 1,1 percent. De inflatie was op 1 percent bepaald in de begrotingsaanpassing 2013, bleef gelijk in juni en steeg tot 1,2 percent in september. Voor 2014 wordt respectievelijk 1,2 en 1,3 percent voorspeld door het Federaal Planbureau in haar economische begroting van 5 september.

Daarna vergelijkt de minister de brutobeleidsruimte in de begrotingsaanpassing 2013 met die van de voorliggende begroting. De samengevoegde en gedeelde belastingen zijn 556 miljoen euro hoger, de gewestbelastingen 245 miljoen euro. De beleidsruimte verkleint door de sanering van de financiën van entiteit I (171 miljoen euro) en door de daling van de andere ontvangsten met 229 miljoen euro. Resultaat is een brutobeleidsruimte van 445 miljoen euro. Het bedrag van 556 miljoen euro is de som van de samengevoegde en gedeelde belastingen, de specifieke dotaties en de lottogelden, en het bedrag voor andere ontvangsten is de som van toegewezen en niet-toegewezen eigen, niet-fiscale ontvangsten. Eindresultaat is dat de ontvangsten ongeveer 27,5 miljard euro bedragen, 1,6 percent meer dan in de begrotingsaanpassing 2013.

Daarop presenteert hij de andere parameters die, naast groei en inflatie, de dotaties bepalen. Dat zijn cijfers van de FOD Financiën van 9 september 2013. In de personenbelasting blijkt de fiscale capaciteit licht gedaald, het aandeel volgens de onderwijsverdeelsleutel eveneens, terwijl de aantallen voor inwoners en min-18-jarigen licht stegen. Nieuw is de dotatie voor de Plantentuin, waarvan de verdeelsleutel (op basis van de taalrol van het personeel bij de overdracht) 80 percent voor de Vlaamse Gemeenschap bedraagt.

De ontvangsten uit samengevoegde en gedeelde belastingen bedragen voor het gewest ongeveer 6,4 miljard euro, wat 157 miljoen meer is dan in de begrotingsaanpassing 2013. Voor de gemeenschap zijn de bedragen respectievelijk 13,1 miljard euro en 353 miljoen euro. De afrekening van het voorafgaande jaar is licht negatief, maar veel minder dan eerder begroot.

De Vlaamse bijdrage aan de sanering van de federale overheidsfinanciën bedraagt 104,8 miljoen euro voor het gewest en 46,3 miljoen euro voor de gemeenschap. Vanaf 1 juli wordt deze geïmplementeerd in de toekenning van belastingmiddelen. Daarbij komt 19,8 miljoen euro als Vlaams aandeel in de transfer van 32 miljoen euro naar Brussel voor de

pendelaars, van wie 62 percent uit Vlaanderen komt. Resultaat van de genoemde aftrekken is 19,336 miljard euro.

Bij de specifieke federale dotaties stipt de minister aan dat de dotatie aan de Plantentuin berekend wordt op grond van het basisbedrag uit artikel 62ter van de Bijzondere Financieringswet, dat jaarlijks aan groei en inflatie wordt aangepast, wat neerkomt op 6,6 miljoen euro voor het eerste jaar.

Voor de federaal geïnde belastingen werd de federale raming overgenomen, terwijl voor de eigen geïnde gewestbelastingen de vermoedelijke realisaties in 2013 als basis dienen voor de verwachte aanslagen en incohiering in 2014. In totaal worden 4,7 percent meer ontvangsten uit gewestbelastingen verwacht dan in de begrotingsaanpassing 2013.

Minister Muyters onderstreept dat de niet-fiscale, niet-toegewezen ontvangsten met liefst 245 miljoen euro afnemen. De niet-toekenning van een KBC-coupon wordt immers slechts deels gecompenseerd door het digitale dividend uit de veiling van de bandbreedte van 800 MHz. Bij de toegewezen ontvangsten is het bedrag van 16 miljoen euro bij het Waarborgfonds een technische aanrekening en geen verhoging. Het werd vroeger immers geboekt bij de te consolideren instellingen.

De onderbenutting blijft constant op het niveau van 2013, zijnde 593,4 miljoen euro. Het septemberrapport van het monitoringcomité bevestigt immers dat de raming uit de begrotingsaanpassing 2013 gerealiseerd wordt. Bijkomend fungeert zij als beheersingsmaatregel in het licht van het aantreden van een nieuwe regering in 2014, waarvan hij verwacht dat ook zij haar ongewijzigd zal kunnen laten.

Daarop bespreekt hij de creatie van bijkomende beleidsruimte. Een eerste grote bron van middelen daartoe wordt gevormd door het inzetten van de buffers uit 2013. De inschatting van de rente maakte dat daarvoor geen buffer nodig bleek. Responsabilisering van de departementen verminderde de uitgaven van het Vlaams Fonds voor Lastendelging. Een aantal provisies voor de renovatiepremie en voor Werk hoefden evenmin benut te worden. Al deze bedragen kunnen nu teruggenomen worden.

Besparingen vormen de tweede bron. Die op het personeel stijgen van 6 naar 6,5 percent. Recurrente inspanningen in ministeries en instellingen zijn goed voor 60 miljoen euro. Ook op het Provinciefonds is volgens de regering een besparing mogelijk. De toelage aan het Vlaams Parlement wordt met 1 miljoen euro verlaagd.

De som van de ontvangsten en de afbouw van het verwachte overschot samen verhogen de eerder genoemde 445 miljoen euro aan extra beleidsruimte tot 745 miljoen euro.

De minister geeft aan waar de beleidsruimte nodig is bij ongewijzigd beleid. Alleen al de verwachte overschrijding van de spilindex in mei 2014 en de indexering van lonen en werking vereisen ongeveer 230 miljoen euro aan beleids- en 200 miljoen euro aan betaalkredieten. Andere drijvers kosten samen ruim 308 miljoen euro. De minister noemt de onderwijslonen, de 3,5 percent stijging van het Gemeentefonds en de onderwijs-cao. De betaalkalender eist ongeveer 40 miljoen euro extra.

Daarnaast wordt de beleidsruimte ook aangewend om bijkomende uitdagingen het hoofd te bieden. Naar de versterking van de competitiviteit, extra investeringen in scholen en sociale leningen gaat respectievelijk 166 miljoen euro, 80 miljoen euro en 100 miljoen euro. Er wordt 6 miljoen euro extra uitgetrokken voor het taalonderwijs in het kader van de inburgering, en 11 miljoen euro voor de uitbreiding van opvangcapaciteit voor personen met een handicap. Voor de werking van de VDAB en de strijd tegen kinderarmoede wordt telkens 4,5 miljoen euro vrijgemaakt.

Het vorderingensaldo laat een begroting in evenwicht zien. Als men bij het verschil tussen de ontvangsten en de ESR-gecorrigeerde primaire uitgaven de onderbenutting telt en er de rente-uitgaven aftrekt, komt men op een gecorrigeerd vorderingensaldo van 2 miljoen euro voor 2014.

Tot slot neemt de regering bewarende maatregelen voor de begrotingsuitvoering door alle Vlaamse departementen en rechtspersonen, opdat de volgende Vlaamse Regering een goede uitgangspositie heeft. Zo worden de beleidskredieten tot en met juli geblokkeerd op zeven twaalfden. De aanwending van de betaalkredieten wordt maandelijks opgevolgd door het monitoringcomité. Versnellingen moeten verantwoord worden.

Vervolgens geeft de minister een toelichting bij de beleidsbrief Financiën en Begroting.

De eerste strategische doelstelling is 'slagkrachtige Vlaamse financiën'. Topprioriteit voor de regering was en is de begroting in evenwicht brengen en houden. Dat is de afgelopen jaren ook gelukt. In 2012 werd een klein overschot gerealiseerd, in 2013 zit men op evenwichtskoers. Dat bewijst dat de ramingen voorzichtig waren.

Verder werden een aantal projecten gestart om boeking, betaling en facturatie te verbeteren. De minister noemt het intelligent scannen van facturen, de elektronische facturatie en de uitbreiding van het boekhoudsysteem OraFin naar andere entiteiten. De dienst Vastgoedakten heeft een volledig autonome minnelijkeonteigeningsketen opgezet, van schatting over onderhandeling tot opstelling en verlijden van de akte.

Voor het laatste jaar van de legislatuur mikt de regering op een vierde begrotingsevenwicht en nam zij enkele beslissingen met het oog op efficiëntere organisatie. Een daarvan is de vermindering van het aantal entiteiten. In dat kader wordt IVA Centrale Accounting ingekanteld in het Departement Financiën en Begroting. De opgestarte projecten intelligent scannen en elektronische facturatie worden in proefentiteiten uitgerold. Door de koppeling van de beleidsvelden en -opdrachten aan de begrotingsprogramma's wordt ook een volgende stap gezet naar een prestatiebegroting. In de volgende beleidsperiode moeten daar meetbare effectindicatoren aan gekoppeld worden. De dienst Vastgoedakten bereidt zich voor op de overdracht van de aankoopcomités. Om het effect van de nieuwe bevoegdheden onderbouwd te simuleren wordt ook het datamodel van het departement verder uitgebouwd.

Tweede strategische doelstelling is 'een klantvriendelijke overheid'. Daarin past een effectieve en efficiënte inning van de eigen gewestbelastingen. In het afgelopen jaar werd de complexe overname van de dienst Successie-, hypotheek- en registratierechten tegen 1 januari 2015 voorbereid. Daardoor zullen hervormingen voortaan ook goed kunnen ingeschat worden. De procedure voor het huren of vrijmaken van de vereiste gebouwen is bijna volledig doorlopen. Samen met de FOD Financiën werden de processen in kaart gebracht. Er zijn stages ingericht bij de registratiekantoren, de overname van personeel wordt besproken. De ICT-programmering start binnenkort.

Verder werd beslist dat VLABEL zal optreden als verbindingsbureau bij internationale invorderingsbijstand. Het zal ook de vragen van en naar lokale besturen integreren. Tot slot werd werk gemaakt van een smartphoneapp om ter plaatse de belasting op inverkeerstelling en de verkeersbelasting op te zoeken. De minister verwacht een gunstig effect op de vergroening van de BIV.

In 2013-2014 mikt de regering, naast de integratie van de bepalingen over successie-, hypotheek- en successierechten in de Vlaamse Codex Fiscaliteit, op de verdere voorbereiding van de overname van de dienst. Daarnaast worden het Vlaams Belastingportaal en de Vlaamse fiscale navigator vernieuwd, zodat mensen een nog beter zicht krijgen op hun persoonlijke fiscale situatie. Tot slot wordt het generieke belastingsysteem Vlaams Fiscaal

Platform gefaseerd vernieuwd met het oog op meer efficiëntie en kosteneffectiviteit. Hij noemt het werk van VLABEL op die vlakken bewonderenswaardig.

Derde strategische doelstelling is een doelgericht fiscaal beleid met aandacht voor een goed ondernemingsklimaat. In het voorbije werkjaar werd de procedure voor de leegstandheffing op bedrijfsruimten vereenvoudigd. In de planbatenheffing werden knelpunten als de billijke verdeling voor weekendverblijven aangepakt, en de opschorting voor percelen die voorwerp zijn van brownfieldconvenants. De werkzaamheden met betrekking tot de kilometerheffing voor vrachtwagens, het wegenvignet en de hervorming van de verkeersbelasting zijn voortgezet.

Voor 2013-2014 aanvaardde de Vlaamse Regering het voorstel van de minister over investeringsaftrek op het kadastraal inkomen materieel en outillage voor nieuwe investeringen in 2014-2016. Dat komt bovenop de 160 miljoen euro voor competitiviteitsondersteuning. Binnenkort wordt het parlement gevraagd om in te stemmen met het samenwerkingsakkoord met de andere gewesten over de kilometerheffing en met de oprichting van de regionale entiteit Viapass. Voor het wegenvignet wordt door de drie gewesten verder gewerkt aan de definitieve architectuurnota. De meest aangewezen formule en parameters voor de verkeersbelasting worden verder onderzocht, waarbij gemikt wordt op januari 2016.

Verder wordt in het volgende werkjaar het sociale tarief in de onroerende voorheffing ingevoerd voor de sociale verhuurkantoren en de wooninfrastructuur voor gehandicapten. Tot slot wordt onderzocht of in het kader van de subsidiariteit de verkrottingsheffing kan overgeheveld worden naar de gemeenten, naar analogie met de leegstandsheffing.

II. VERSLAG VAN HET REKENHOF OVER HET ONDERZOEK VAN DE VLAAMSE BEGROTING 2014

Tijdens de commissievergadering van 12 november 2013 lichtte het Rekenhof zijn onderzoek van de begroting 2014 toe.

1. Uiteenzetting door het Rekenhof

De heer *Jan Debucquoy*, raadsheer bij het Rekenhof, zegt dat het verslag vooral bedoeld is als input voor de besprekingen in de commissie. Het wil, samen met de uiteenzetting van de minister, een vollediger beeld van en duiding bij de begroting 2014 verschaffen.

De uiteenzetting omvat drie grote delen. Eerst gaat de heer Debucquoy dieper in op de macrobudgettaire aspecten. Vervolgens heeft hij het over de ontvangsten. Hij merkt dat het Rekenhof daar in het verleden weinig opmerkingen over heeft gemaakt. Daarna kaart hij een aantal topics met betrekking tot de uitgavenbegroting aan. Dat laatste element is interessant voor bespreking in de verschillende vakcommissies.

Wat de macrobudgettaire aspecten betreft, gaat het meer om bedenkingen dan om opmerkingen. De heer Debucquoy vat een vijftal bedenkingen kort samen. In de eerste plaats gaat het opnieuw om een begroting in evenwicht. Zeker in een periode van laagconjunctuur is het goed naar een begroting in evenwicht te streven. Dat betekent echter wel dat de Vlaamse Regering alle risico's moet beheersen die dit evenwicht in gevaar kunnen brengen.

Vervolgens past deze begroting in een Europees begrotingskader. Het verscherpte toezicht op de nationale begrotingen heeft een invloed op de Vlaamse begroting.

De raming van de kasuitgaven en -ontvangsten vormt een nieuwigheid in het Rekendecreet. Hierover zijn in het verleden ook al opmerkingen gemaakt. Het is belangrijk voor het thesauriebeheer dat dit steeds correct en volledig kan worden geraamd.

Klassiek is de aandacht die niet enkel aan het vorderingssaldo, maar ook aan de schuld van de Vlaamse Gemeenschap wordt geschonken. In 2008 was de Vlaamse Gemeenschap schuldenvrij. Ten gevolge van de financiële crisis en de interventies in de bankensector is de schuld tegen het einde van 2012 tot 6,5 miljard euro gestegen. Na de financiële crisis heeft de Vlaamse Regering het engagement herbevestigd tegen 2020 een volledige afbouw van de schuld tot stand te brengen.

Tot slot moet de begroting steeds in een meerjarenperspectief worden bekeken.

Hierop overloopt de heer Debucquoy de risico's die het begrotingsevenwicht eventueel in gevaar kunnen brengen. Het belangrijkste risico betreft de inschatting van de economische groei. De inflatie is een kleinere risicofactor. Een hogere of lagere inflatie heeft zowel een invloed op de uitgaven als op de ontvangsten. Hoe voorzichtiger de economische groei wordt geschat, hoe groter de kans dat het begrotingsevenwicht toch wordt gehaald indien de economische groei anders zou uitvallen.

Een tweede vraag is of in de uitgavenbegroting in voldoende buffers is voorzien om eventuele risico's of onverwachte uitgaven op te vangen.

Een element dat de voorbije jaren tot een klassieker is uitgegroeid en bijgevolg ook dit jaar aan bod komt, is de raming van de onderbenutting van de uitgaven. De vraag is of die raming voor 2014 realistisch en voorzichtig is. Het begrotingstekort wordt steeds volgens de methodologie van het Europees Stelsel der Rekeningen uit 1995 (ESR95) berekend. Aangezien het een geconsolideerd getal betreft, moet niet enkel naar de uitgaven en de ontvangsten van de departementen worden gekeken. Het gaat om alle rechtspersonen die tot de consolidatiekring van de Vlaamse Gemeenschap behoren. In het verleden is vastgesteld dat het soms om een onvolledige berekening ging. Om tot een correct getal te komen, moet rekening worden gehouden met de begrotingen van alle rechtspersonen die tot de consolidatiekring behoren.

Wat de economische groei betreft, is in het verleden steeds een verschil vastgesteld tussen de raming in september, waarop de begroting is gebaseerd, en de raming in november, tijdens de commissiebesprekingen. Dit jaar is dit niet het geval. De ramingen van het Internationaal Monetair Fonds en de recente ramingen van de Europese Unie en van de Nationale Bank van België blijken nagenoeg identiek aan de ramingen uit september 2013. Het risico is bijgevolg minimaal. Dat was de voorgaande jaren vaak niet het geval. De Vlaamse Regering werd dan vaak in het najaar met een verslechtering van de conjunctuur geconfronteerd. Indien de begrotingscijfers hieraan niet worden aangepast, stijgt het risico voor het volgende jaar.

Het tekort van de lokale overheden is een nieuw aandachtspunt. In de bijlagen bij de algemene toelichting wordt hiervoor naar de notulen van het Overlegcomité tussen de federale overheid, de gewesten en de gemeenschappen verwezen. Voor het eerst is expliciet genotuleerd dat de federale overheid de gewesten en de gemeenschappen vraagt in de begroting een reserve ten bedrage van 260 miljoen euro in te schrijven. Die reserve moet dienen ter compensatie van het tekort van de lokale overheden in 2013.

De gewesten en de gemeenschappen hebben hier niet duidelijk op geantwoord. Ondertussen is uit een heel recente raming van de Nationale Bank van België en van het Nationaal Planbureau, die overigens ook in de kranten is aangehaald, gebleken dat het tekort van de gemeenten in 2013 tot 548 miljoen euro en in 2014 tot 332 miljoen euro zou kunnen oplopen. Er woedt nog steeds een discussie over de vraag of deze berekening klopt en over de vraag welk gewest welk gedeelte van de eventuele tekorten op zich zou moeten nemen. Die hangende kwestie is met betrekking tot de begroting 2014 nog niet uitgeklaard. In elk

geval is in de begroting voor 2014 van de Vlaamse Gemeenschap geen provisie opgenomen om dit tekort eventueel op te vangen.

Een derde risico betreft de consolidatieperimeter. Het Rekenhof heeft in het verleden gemerkt dat niet alle entiteiten en rechtspersonen werden geconsolideerd. De Europese Commissie heeft hier al opmerkingen over gemaakt. Een duidelijk voorbeeld zijn de universiteiten en de hogescholen. Die cijfergegevens moeten mee worden geconsolideerd. In de berekening van het geconsolideerd vorderingensaldo voor 2014 wordt er geen rekening gehouden met de cijfers van ruim dertig instellingen. Het Rekenhof heeft de begrotingen van een dertigtal entiteiten ontvangen en heeft zelf de oefening gemaakt. De consolidatie leidt tot een verlaging van het vorderingssaldo met 132 miljoen euro. Dit cijfer moet met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. De instellingen dienen voor de eerste keer hun begroting in ESR95-termen in. Ze zitten dus volop in een leerproces. De kwaliteit van die cijfers moet nog blijken.

Van nog andere entiteiten is er geen begroting. Het cijfer kan dus vermeerderen of verminderen. In het bijzonder gaat het om ESF-agentschap Vlaanderen, Lijninvest en de naamloze vennootschap Vlaamse Havens. Het is niet geweten of hun begroting een positief dan wel een negatief effect heeft op het vorderingensaldo voor 2014. Het vorderingensaldo eindigt licht positief: 2,3 miljoen euro. Er is dus niet veel reserve.

De heer Debucquoy vervolgt dat sommige buffers voor risico's geschrapt werden, waarvan een grote buffer ten bedrage van 150 miljoen euro om allerlei incidenten op te vangen. Ook het Vlaams Fonds voor de Lastendelging werd verminderd met 20 miljoen euro. Als die risico's niet plaatsvinden, worden die buffers inderdaad niet gebruikt. Dat verklaart ook het hoge onderbenuttingscijfer van de uitgaven. Het cijfer voor 2014 is hetzelfde als dat voor 2013, dat werd overeengekomen bij de begrotingscontrole in 2012. Het cijfer is dus drie jaar na elkaar gelijk gebleven. De provisie van 150 miljoen euro is geschrapt. Die provisie werd in het verleden niet gebruikt. Dat verklaart mede de hoge onderbenutting in het verleden ten bedrage van 593 miljoen euro.

De heer Debucquoy verwijst naar de verklaring van de minister, waarin hij stelde dat het cijfer van onderbenutting voor 2014 hetzelfde is als de voorgaande twee jaren en dat hij geen reden zag om dat te veranderen. De minister stelde bovendien dat hij beheersmaatregelen zou nemen in het licht van de verkiezingen in 2014. Die bewarende maatregelen houden in dat de kredieten van de departementen worden beperkt tot zeven twaalfden van hun jaarbasis. Verder wordt er een monitoringcomité bijeengeroepen dat deze evolutie maandelijks in het oog houdt. Dat geeft volgens de minister een bijkomende garantie dat het begrotingsevenwicht of die onderbenutting zal worden gerealiseerd voor 2014.

De heer Debucqouy wijst echter op de risico's wanneer de buffers voor de betaalincidenties worden geschrapt en de buffer voor het VFLD wordt verminderd met 20 miljoen euro. De minister zegt dat er 20 miljoen euro wordt vrijgemaakt voor extra beleidsruimte, maar die 20 miljoen euro komt eigenlijk vrij doordat het VFLD slechts voor 50 percent zal bijdragen in plaats van de vroegere 90 percent. De resterende 40 percent valt nu bijkomend ten laste van de departementen. Het gaat dus niet om een vermindering van uitgaven voor de Vlaamse overheid, maar om een verschuiving van VFLD-uitgaven naar andere geledingen van de Vlaamse overheid. Wanneer de beleidsdomeinen hun uitgavenkredieten niet overeenkomstig hebben aangepast, is er een risico op betaalincidenties waarvoor geen buffer meer bestaat.

Wat het Europese begrotingskader betreft, is er volgens de heer Debucqouy mogelijk een donkere wolk op komst. Het Europees toezicht wordt verscherpt: sixpack, twopack, Fiscal Compact (Treaty on Stability, Coordination and Governance in the Economic and Monetary Union). Dat komt in feite neer op een verlies van soevereiniteit aan de Europese

instanties over het oordelen over de nationale begrotingen. Het valt op dat er noch in de algemene toelichting, noch in de beleidsbrief van de minister of in zijn uiteenzetting aandacht is voor dat verscherpt Europees toezicht. Die verscherping heeft echter ook repercussies voor de Vlaamse begroting van 2014. Op 15 oktober moet iedere lidstaat voor de allereerste keer, in het kader van het Europees semester, een ontwerpbegrotingsplan voorleggen aan de Europese Unie. De Europese Commissie heeft duidelijk gezegd dat dat ontwerpbegrotingsplan niet alleen de federale begroting moet integreren, maar ook de begrotingen van alle deeloverheden. Europa heeft ook een format vastgelegd voor dit ontwerpbegrotingsplan. De begroting moet niet gedetailleerd worden weergegeven, het is een document van een veertigtal bladzijden. Europa legt ook een aantal tabellen op die verplicht moeten worden ingevuld. Ook de Vlaamse Gemeenschap heeft een deel in dit begrotingsplan. Er worden twee bladzijden gewijd aan de begroting 2014 van de Vlaamse Gemeenschap.

Het begrotingsplan werd al ingediend. In de Europese semesterregelgeving staat dat de Europese Commissie tegen eind november een oordeel zal vellen over dit ontwerpbegrotingsplan. In de regelgeving staat ook dat Europa kan vragen of adviseren om eventueel de begroting bij te sturen. Het is het eerste jaar dat deze nieuwe regels worden toegepast. Hij benadrukt dat niet goed geweten is hoe dit in de praktijk zal worden toegepast.

Er zijn ondertussen heel wat interferenties van de Europese Unie in de nationale begrotingscyclus van iedere lidstaat. Sinds het Verdrag van Maastricht moet iedere lidstaat jaarlijks een stabiliteitsprogramma indienen. In het begin was dat programma heel vaag. Men moest gewoon aangeven hoe men op middellange termijn naar een begrotingsevenwicht zal evolueren. Men moest dat pad uittekenen. Ondertussen is de regelgeving sinds de financiële crisis verstrengd en legt de Europese raad van ministers ook een doelstelling per jaar op. De doelstelling voor iedere lidstaat wordt geformuleerd in termen van structureel tekort. Dat tekort wordt door de gezamenlijke overheden van België voor 2014 bepaald op min 1,2 percent. Sinds dit jaar moet tevens een nationaal ontwerpbegrotingsplan worden ingediend dat specifiek dieper ingaat op de begroting van volgend jaar. Het stabiliteitsprogramma is altijd opgesteld in een meerjarenperspectief. Bovenop moet niet alleen worden gerapporteerd over de begroting, maar moet iedere lidstaat ook een nationaal hervormingsprogramma indienen, waarin iedere lidstaat wordt gevraagd hoe hij de doelstellingen van Europa 2020 zal realiseren.

De heer Debucquoy haalt het cijfer aan voor de doelstellingen voor 2014, namelijk min 1,2 percent structureel tekort. Hij verduidelijkt daarbij wat het structureel tekort betekent: het nominaal tekort corrigeren of zuiveren van conjunctuurinvloeden. Als er een laagconjunctuur is, zal het nominaal tekort hoger zijn. Als er een periode is van hoogconjunctuur, zal het cijfer van het structureel tekort hoger zijn dan het nominaal tekort. Bij het berekenen van het structureel tekort worden ook de eenmalige maatregelen geneutraliseerd. Europa formuleert het tekort voor alle lidstaten in functie van het structureel tekort: op middellange termijn een nultekort en voor 2014 voor België min 1,2 percent. Dat is door de Nationale Bank en het Planbureau berekend in een nominaal tekort, dat overeenkomt met min 2,1 percent voor 2014. De prognoses van de Europese Commissie in de lente, vóór de opmaak van het begrotingsplan, pleitten voor het terugdringen van het overheidstekort van ruim 1 percent van het bbp voor volgend jaar.

Het Rekenhof heeft op 5 november 2013 nieuwe prognoses ontvangen van de Europese Commissie. Deze zijn richtinggevend voor het eindoordeel van de Commissie eind november 2013. Er wordt een prognose in opgenomen van het structurele tekort in 2014, rekening houdend met alle maatregelen die in het ontwerpbegrotingsplan zijn voorgelegd aan de Commissie. Wat dat structureel overheidstekort betreft, raamt de Europese Commissie het 0,6 percent lager dan vooropgesteld in het ontwerpbegrotingsplan of omgerekend in nominale termen 0,5 percent lager. Dat is heel veel. Dat is ongeveer 2 miljard euro.

Dat is verrassend omdat de groeiprognoses van Europa die op de federale en gewestelijke begrotingen gebaseerd zijn, identiek dezelfde zijn. Ze hebben hetzelfde inflatiecijfer. Ze houden ook rekening met de maatregelen van het begrotingsplan. En toch is er een verschil van 0,5 percent. Dat verschil wordt niet verklaard.

Volgens de raming van het tekort in 2013 is er een verschil van 0,3 percent. Volgens het begrotingsplan moeten we dit jaar min 2,5 percent realiseren. Volgens de prognoses van de Europese Commissie is het nominaal tekort voor dit jaar min 2,8 percent. Dat is verrassend omdat de prognoses gebaseerd zijn op de realisaties van de eerste negen maanden van 2013. Dat betekent dat ze de groei van ontvangsten voor de komende drie maanden – oktober tot december – veel negatiever inschatten dan de Federale Regering. Dat heeft zijn repercussies op de verdeling van de groei van de ontvangsten van 2014. Dat verklaart al de helft van het verschil voor 2014. Dat heeft ook repercussies op de middelendoorstroming in het komend jaar naar de Vlaamse Gemeenschap. Dat is de donkere wolk.

Het is voor het eerst dat zo'n nationaal begrotingsplan moet worden ingediend. Het is afwachten hoe de Europese Commissie zal oordelen. Nu is er een kwantitatief oordeel, maar eind november komt er een kwalitatief oordeel. De Commissie kan rekening houden met verzachtende omstandigheden. Ze kan eventueel adviseren om de begroting bij te sturen. Het is nog niet duidelijk hoe de bijkomende inspanning eventueel zal worden verdeeld tussen de diverse overheden in ons land.

Een correcte raming van kasuitgaven en -ontvangsten is essentieel voor het thesauriebeleid en voor een zicht op de geldstromen. Er zijn correcties aan de kant van de kasuitgaven, in het bijzonder de neutralisatie van de interne stromen. Er is geen neutralisatie van interne stromen aan de kant van de kasontvangsten. Zo worden de kasontvangsten en het kassaldo met ruim 913 miljoen euro overschat. Voor alle duidelijkheid: die overschatting van het kassaldo heeft geen invloed op het cijfer van het vorderingssaldo. Een ruwe berekening van het kassaldo is weinig bruikbaar voor het thesauriebeleid. Het is alleen zinvol als de berekening correcter wordt ingeschat.

Nog een verrassing in de algemene toelichting: men heeft onvoldoende aandacht voor de schuldevolutie. Er is geen cijfer terug te vinden voor 2014. De toename van de impliciete schuld wordt wel toegelicht. Net zoals in 2013 liggen de beleidskredieten iets hoger dan de betaalkredieten. De impliciete schuld zal dus toenemen. Dat zijn de reeds aangegane maar niet betaalde verbintenissen. Bovenop dit cijfer komt de extra machtiging voor de woonleningen van 100 miljoen euro en de bijkomende gebruikstoelage van 7 miljoen euro voor het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden. Dat moet mede in rekening worden gebracht omdat er geen betalingskredieten voor 2014 voor gepland zijn. Dat is logisch, betalingskredieten komen er pas vanaf 2015. In 2011 en 2012 was de impliciete schuld gedaald.

De minister heeft toegelicht dat er een enveloppe van 500 miljoen euro is vrijgemaakt voor nieuw beleid, door het schrappen van buffers en door extra besparingen. Van die 500 miljoen euro voor nieuwe verbintenissen voor 2014 wordt in 177 miljoen euro betalingskredieten voorzien. De financiering van het nieuwe beleid zal ook ten laste vallen van de beleidsruimte van de volgende Vlaamse Regering. Op zich is dat logisch, veel verbintenissen leiden tot een betaling in het volgende jaar. Dat moet correct worden ingeschat. De heer Debucquoy komt daar nog op terug.

Over de evolutie van de directe schuld staan geen cijfers in de algemene toelichting. De Vlaamse Regering gaf dat cijfer wel in het nationaal ontwerpbegrotingsplan. De regering kondigt een schulddaling aan van 6,5 miljard euro in 2012 naar 4,9 miljard euro in 2013. Dat is een goede ontwikkeling. De voornaamste reden is de terugbetaling door KBC. Er volgt een verdere daling in 2014 naar 4,5 miljard euro.

Het belang van een structurele begrotingsnorm kan niet genoeg worden beklemtoond. Voorheen was de Vlaamse begroting altijd genormeerd, de voorbije jaren niet meer. Men zou kunnen kiezen voor een norm gericht op een nominaal vorderingssaldo van 0 euro, maar er is meer nodig dan dat. De structurele begrotingsnorm is al vijf jaar aangekondigd. Er werd bij het begin van deze legislatuur zelfs een gepensioneerd ambtenaar van de SERV aangewezen om een voorstel van structurele begrotingsnorm uit te werken. Dat is er nog altijd niet. Dit staat ook in de doelstellingen van Europa 2020 en Vlaanderen in Actie. De laatste rapportering over de voortgang van de projecten verscheen in de media. Meer dan 90 percent is gerealiseerd, bij de niet-gerealiseerde projecten staat dat de uitwerking van een structurele begrotingsnorm vertraging oploopt. Zeker in het licht van de zesde staatshervorming en de gevolgen ervan voor de Vlaamse beleidsruimte, is er nood aan zo'n norm. De norm wordt in de Vlaanderen 2020 doelstellingen gedefinieerd als een soort stabiliteitsprogramma dat binnen het kader van een meerjarenbegroting de jaarlijkse begrotingsdoelstellingen vastlegt in functie van de conjunctuur en de verwachte toekomstige uitdagingen.

Het ontbreken van een meerjarenraming vormt een discussiepunt tussen het Rekenhof en de Vlaamse minister. Wanneer moet die raming er komen? Voor de heer Debucquoy wordt deze begroting het best samen met een meerjarenraming besproken. Het parlement moet het effect kennen van de begrotingsmaatregelen op de toekomstige beleidsruimte van de Vlaamse Regering. Momenteel is de discussie losgekoppeld.

Europa stelt eisen inzake de verstrenging van de begroting. Ze vragen altijd een budgettaire planning op lange termijn. Een deel van het nieuwe beleid van de huidige Vlaamse Regering wordt betaald door de toekomstige Vlaamse Regering. Op zich kan dat logisch zijn, het parlement heeft wel recht op de informatie: hoe verhoudt die 323 miljoen euro zich ten opzichte van de toekomstige beleidsruimte? Is dat een klein deel? Is dat een echte intering? Moet men inderdaad bijkomend besparen om die verbintenissen te kunnen betalen? Men kan dat moeilijk inschatten. Vandaar het belang van de toetsing van deze begroting aan een meerjarenraming.

De heer Debucquoy herhaalt de toelichting van de minister inzake de ontvangsten. Er zal een lichte toename zijn van de ontvangsten. De conjunctuurverbetering is nog zeer bescheiden. Er zijn grote minontvangsten. Er is geen KBC-dividend meer, wat in 2013 nog geraamd werd op 298 miljoen euro. De bijkomende bijdrage voor de sanering van entiteit I wordt volgend jaar voor het eerst ingeschreven. Er zijn enkele nieuwe ontvangsten. De minister heeft die toegelicht.

De ramingen moeten voorzichtig worden ingeschat. De ramingen werden vergeleken met de federale ramingen. De cijfers komen overeen. Alleen heeft de Vlaamse Regering één kleine correctie gedaan van 4,6 miljoen euro met betrekking tot de registratierechten. De minister heeft dat toegelicht. Het gaat om de verkoop van onroerend goed van de Vlaamse Milieumaatschappij aan Aquafin.

In de raming valt de sterke stijging van de successie- en schenkingsrechten op. Die is niet toegelicht. Zo'n aanzienlijke stijging moet worden toegelicht door de minister.

De Vlaamse Regering herhaalt voor 2014 één betwistbare begrotingsmaatregel van het verleden, met name de verkoop van infrastructuur van de VMM aan Aquafin. Het Rekenhof herhaalt zijn kritiek op die maatregel. De verkoop van infrastructuur van de VMM aan Aquafin werd begroot op 27,3 miljoen euro. Die ontvangst is verschoven naar 2014. Dit meningsverschil bestaat al enkele jaren. Volgens het Rekenhof moet de waterverbruiker twee keer betalen voor die investeringen. Men realiseert een eenmalige ontvangst en dat zal in de toekomst relatief veel geld kosten. Het is veel goedkoper om een eventueel tekort van 27 miljoen euro te lenen van de banken.

Bij de uitgaven is er aandacht voor de begrotingsruiters. Dat zijn afwijkingen op de bepalingen van het Rekendecreet. Het nieuwe decreet moest het aantal begrotingsruiters doen dalen. De daling is veel te licht. Er is een lichte verbetering in de verantwoording. Het is nog niet optimaal. Een groot aantal begrotingsruiters kan worden vermeden als men de procedures van vaste uitgaven en vereffenaar kort (vrijstelling van visum controleur van de vastleggingen) beter stroomlijnt zoals de minister heeft aangekondigd.

Een nieuwigheid is de prestatiebegroting. Voor 2014 is er vooruitgang. Dat heeft de minister opgelegd. Er moeten bijkomende stappen worden gezet in de komende jaren. Er moet worden getracht de beleids- en beheersdocumenten te koppelen aan die prestatiebegroting. Men moet niet alleen voor de departementen tot een prestatiebegroting komen, maar ook voor de begrotingen van de rechtspersonen. Er moeten nog inspanningen gebeuren om de kwaliteit van de toelichting bij de prestatiebegroting te verbeteren.

Er komt een nieuwe competitiviteitsprovisie. De minister heeft dat toegelicht. De provisie moet het prille herstel van de Vlaamse economie ondersteunen. Er is niet toegelicht hoe het krediet zal worden aangewend. Op het moment van de indiening van de begroting liep de discussie met de Federale Regering nog. Het Rekenhof vraagt dat als het krediet wordt herverdeeld, het parlement zijn zeg kan doen.

Op 2 mei 2011 heeft de Vlaamse Regering een groeipad uitgetekend voor de middelen voor Wetenschap en Innovatie: voor 2012 plus 60 miljoen euro, voor 2013 plus 70 miljoen euro. Dat is bij de begrotingscontrole 2013 verminderd naar 62,5 miljoen euro. Voor 2014 was er nog een bijkomende groei gepland van 70 miljoen euro. Dat is gewoon geschrapt.

Idem dito voor de ecologiesteun. In de vorige jaren werd het krediet voor ecologiesteun niet volledig benut, ook omdat de maatregel niet zoveel succes had. De minister-president heeft de maatregel ondertussen aantrekkelijker gemaakt. Bijgevolg is de aanvraag sterk gegroeid. Ondanks dat succes heeft men het krediet lichtjes ingekrompen.

Hoewel het om een klein bedrag gaat, vormt een ander interessant punt volgens de heer Debucquoy goed nieuws voor de onderwijssector. In het Vlaams regeerakkoord voor de periode 2004-2009 stond een inhaalbeweging in de scholenbouw vermeld. Tegen het einde van de vorige legislatuur zouden 165 scholen worden gebouwd. In 2014 zal uiteindelijk de eerste school worden opgeleverd. Het Rekenhof heeft gemerkt dat voor de oplevering van die school geen kredieten zijn ingeschreven. Zodra de school is opgeleverd, moet buiten de beschikbaarheidsvergoeding ook een eenmalige vergoeding voor de intercalaire interesten worden betaald. Dit zijn de interesten op leningen die de aannemers voor de prefinanciering zelf zijn aangegaan. Zodra de werken zijn opgeleverd, wordt een beschikbaarheidsvergoeding betaald. Na de oplevering krijgen de aannemers een eenmalige vergoeding. Er wordt een vergelijking met het moment van de betaling van de beschikbaarheidsvergoeding gemaakt. In functie van het resultaat van die vergelijking wordt een eenmalige correctie doorgevoerd.

Wat de raming van de kredieten voor zorg en gezondheid betreft, gaat het om relatief kleine bedragen. In sommige deelsectoren, zoals het Vlaams Actieplan Suïcidepreventie en het Vlaams Actieplan Tabak, Alcohol en Drugs, wordt voorzien in groeipaden. Het is niet duidelijk in welke middelen hier wordt voorzien. Het groeipad is in de begroting voor 2014 onvoldoende verrekend.

Voor het VIA4, het sociaal akkoord voor de zorgsector, is het niet duidelijk hoe de bijkomende budgettaire middelen hiervoor in de begroting van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin zijn verrekend en hoe de sectorale maatregelen zijn ingevuld.

Vervolgens maakt de heer Debucquoy nog een opmerking die het Rekenhof ook de voorgaande jaren al heeft moeten maken. De toelage aan de drinkwatermaatschappijen is met 82 miljoen euro onderschat. De voorbije jaren is het verschil steeds voor het einde van het jaar door middel van een voorschot ingevuld. De drinkwatermaatschappijen hebben op die manier steeds voorafnames ontvangen. Dit is een mogelijke verklaring voor de daling van het krediet met 82 miljoen euro. De voorschottenregeling heeft in het verleden echter tot de opbouw van reserves door Aquafin geleid. Dat kan de bedoeling niet zijn. Er is nadien nooit een verrekening van de voorschottenregeling gevolgd. De berekening kan volgens het Rekenhof sowieso transparanter verlopen.

Tot slot gaat de heer Debucquoy nog in op de bijkomende inspanningen voor de financiering van Via-Invest. De machtiging is verhoogd. Recent heeft de Vlaamse Regering beslist snel met de nieuwe projecten ten bedrage van 750 miljoen euro van start te willen gaan. Net als het voorgaande jaar bevat de begroting voor 2014 echter geen toelichting. Het Rekenhof weet niet of de studiekosten, in totaal op 21,5 miljoen euro begroot, ook al voor 2014 worden begroot. Indien tot engagementen en verbintenissen wordt overgegaan, moet in het uitgavendecreet een machtiging worden ingeschreven.

2. Bespreking

De heer *Lode Vereeck* zegt dat volgens hem de boodschap duidelijk is: de Vlaamse Regering heeft alle trucs uit de kast gehaald om een begroting in evenwicht te kunnen indienen. Er moet volgens hem dan ook niet veel gebeuren om die begroting weer uit evenwicht te brengen. Er is geen buffer. Er is geen marge. Er is geen correcte consolidatie. Er worden gronden verkocht. De impliciete schuld stijgt. Dit is allemaal bedoeld om het eindresultaat op te smukken.

De heer Vereeck verwijst naar de opmerking van het Rekenhof over het tekort aan betaalkredieten. Een passage is hem niet helemaal duidelijk. Volgens het Rekenhof zou het AGIOn 425.000 euro hebben gevraagd, maar niet hebben gekregen, om in het licht van de inhaalbeweging in de scholenbouw eenmalige vergoedingen te betalen. In 2014 zal echter slechts één school worden opgeleverd. De eenmalige vergoeding blijft dan ook beperkt. De komende jaren zullen meer scholen worden opgeleverd en zal dit aanzienlijk duurder worden. Hij vraagt zich af of dat bedrag van 425.000 euro, wat toch niet weinig is, voor een enkel project is bedoeld. Hij kan zich moeilijk voorstellen dat het om het hele project zou gaan. Dan zou het tekort immers erg beperkt blijven.

Tijdens de begrotingscontrole 2013 zijn de betaalkredieten al aanzienlijk verlaagd. Na een grondige evaluatie van de betaalkalender zou het om 240 miljoen euro gaan. De heer Vereeck vraagt zich af of het Rekenhof al indicaties heeft dat dit in 2013 tot tekorten zou leiden. Heeft het Rekenhof indicaties dat de sterke verlaging van het vereffeningskrediet bij de begrotingscontrole 2013 zal leiden tot extra uitgaven in 2014? Is er met andere woorden sprake van een verschuiving van de uitgaven van 2013 naar 2014? Concreet werden een aantal kredieten van de begrotingscontrole verlaagd, en de spreker ziet ze nu opduiken in de tabel op pagina 9 van de algemene toelichting, bijvoorbeeld de tewerkstellingspremie bij de VDAB en de kredieten bij de VMSW. Hij vraagt of het om dezelfde kredieten gaat, of de kredieten in de tabel op pagina 9 de kredieten zijn die werden verlaagd bij de begrotingscontrole van 2013, of gaat het om een loutere verschuiving?

De heer Vereeck heeft ook een opmerking over de consolidatie. Het Rekenhof is duidelijk geweest en heeft er al op gewezen dat een aantal instellingen dienen te worden geconsolideerd, maar dat ze nog niet waren opgenomen in de begroting, hij denkt aan de hogescholen. Op basis van de cijfers waarover het beschikte, heeft het Rekenhof berekend dat de impact voor 2013 op het vorderingensaldo negatief zou zijn ten belope van 116 miljoen euro. In deze begrotingsopmaak is voorzien in de impact van de consolidatie van een aan-

tal instellingen, een impact van 24 miljoen euro, maar dat bedrag is niet volledig, dat werd al vermeld door de heer Debucquoy en het staat ook duidelijk in het rapport.

Indien alle instellingen geconsolideerd zouden zijn zoals het hoort, zou het saldo zelfs met 132 miljoen euro verminderen. De heer Vereeck stelt dat de minister wat dat betreft verwezen heeft naar het feit dat die instellingen zich moeten aanpassen aan een nieuw begrotingsproces. Dat sleept natuurlijk al erg lang aan. De consolidatie had eigenlijk dit jaar al moeten gebeuren en had correct moeten zijn voor de begroting van 2014. De heer Vereeck vraagt zich af of het Rekenhof dit uitstel aanvaardbaar vindt en in verhouding tot de uitdagingen die zo'n nieuw begrotingsproces stelt voor de instellingen. Los daarvan ziet hij een probleem, aangezien de begroting hierdoor wordt opgesmukt met 132 miljoen euro omdat men de regels uiteindelijk niet naleeft.

De heer Vereeck heeft het dossier over de verkoop van gronden van de VMM aan Aquafin enkele jaren geleden uitgeplozen. Uit de begroting blijkt dat in 2014 opnieuw gronden van de VMM aan Aquafin zullen worden verkocht voor een bedrag van 27,4 miljoen euro. Is dat bedrag met of zonder registratierechten? Hij vervolgt dat het Rekenhof afleidt dat de verkopen in 2013 niet zouden zijn doorgevoerd. Op basis van welke elementen vermoedt het Rekenhof dat? Heeft het Rekenhof er zicht op om hoeveel inkomsten het precies gaat? Het onderscheid tussen de verkoop van de gronden enerzijds en de registratierechten anderzijds blijkt in ieder geval niet uit de begrotingsdocumenten, althans niet op het eerste zicht. Heeft de heer Debucquoy argumenten of redenen waaruit hij afleidt dat de verkoop in 2013 niet zou zijn doorgevoerd?

De heer Vereeck hekelt de bedrijfseconomische logica van deze verkoop van de VMM aan Aquafin. De vertegenwoordiger van het Rekenhof heeft zelf gezegd dat de Vlaamse belastingbetaler die gronden al had betaald. Nu worden die gronden nog eens gekocht met belastinggeld. Bij het bekijken van aflossingstabellen wordt duidelijk dat de belastingbetaler die gronden dus dubbel betaalt, zelfs wanneer er rekening wordt gehouden met de verdisconting en de inflatie. De bedrijfseconomische logica die wordt aangehaald en waarbij men stelt dat de gronden eigenlijk thuishoren bij Aquafin, is volgens de heer Vereeck flauwekul. Volgens hem is het simpel: men verkoopt op het moment dat men geld nodig heeft.

De heer Vereeck vervolgt dat in de begrotingscontrole heel wat extra beleidskredieten werden bepaald zonder de nodige betaalkredieten. De Vlaamse Regering gaf aan dat er nog geen vereffening van die beleidskredieten zou zijn in 2013. Het Rekenhof heeft er volgens de heer Vereeck terecht op gewezen dat hierdoor heel wat betaalverplichtingen worden doorgeschoven naar de volgende jaren, zonder dat dit in een meerjarenperspectief werd geplaatst. Hij vertelt dat ze die aanpassingen toen dusdanig vonden dat ze het koosjer hadden gevonden indien er toen een nieuwe meerjarenraming zou zijn gekomen. Dat is echter niet de gewoonte bij een begrotingscontrole.

De impliciete schuld neemt ook toe bij deze begrotingsopmaak: 500 miljoen euro extra beleidskredieten en slechts 177 miljoen bijkomende betaalkredieten. Het verschil, 323 miljoen euro, is uiteraard een voorafname op de toekomstige beleidsruimte. De impliciete schuld stijgt opnieuw met 140 miljoen euro volgens de begrotingsdocumenten. De heer Debucqouy zei dat een aantal zaken niet worden meegerekend en dat de toename van de impliciete schuld groter zou zijn. De heer Vereeck vraagt of het dan over de 100 miljoen euro voor woonleningen en over die 7 miljoen euro voor het VIPA gaat. Volgens hem schat de heer Debucquoy de impliciete schuld hoger in dan dat de minister dat doet. Waar zit het verschil? Hoe ziet de heer Debucquoy dat in functie van een meerjarig perspectief? Zijn hier volgens hem risico's aan verbonden?

Wat de verkoop van de gronden betreft, is er al gesproken over de VMM en Aquafin. Er zouden nu ook onroerende goederen verkocht worden. Dat blijkt uit de algemene toelich-

ting als het gaat over de ontvangsten van het Vlaams Infrastructuurfonds. Er is sprake van een eenmalige verkoop ter waarde van 43,5 miljoen euro. Vraag is of het Rekenhof er zicht op heeft over welke onroerende goederen het gaat en of er aan de doorschuifoperatie VMM-Aquafin extra lasten zijn verbonden voor de Vlaamse belastingbetaler. Men heeft geen idee wie eigenlijk de koper is.

Wat het ontbreken van de buffer betreft, staat er op pagina 5: "Het begrotingsevenwicht wordt in stand gehouden door in de uitgavenbuffers te snoeien (191 miljoen) en door een voorafname op de toekomstige beleidsruimte (323 miljoen).". Er is dus geen enkele buffer, aldus de heer Vereeck. Dat is niet voorzichtig omdat op geen enkele manier de bestaande risico's zijn afgedekt. In het verleden hebben de heer Vereeck en de collega's van de oppositie heel vaak naar zo'n buffer gevraagd. Vorig jaar is die er gekomen volgens een heel vreemde berekening. Die buffer kwam er dankzij de onderbenutting maar was tegelijkertijd nodig om een overdreven onderbenutting op te vangen. Nu is die er dus niet. Gezien de bestaande risico's vraagt de heer Vereeck zich af wat de gewenst geachte buffers zijn en wat hun grootteorde is.

Er is volgens de heer Vereeck ook sprake van een budgettaire meevaller van 20 miljoen euro bij het Vlaams Fonds voor de Lastendelging. Het is niet duidelijk of het daar gaat over een besparing dan wel over een verschuiving. De Vlaamse Regering heeft 20 miljoen euro gevonden bij dat fonds, wat wordt verantwoord door te wijzen op een aangepaste regelgeving vanaf volgend jaar. Het Vlaams Fonds voor de Lastendelging zal nog slechts 50 percent van de hoofdsom van de betrokken lasten dragen in plaats van de vroeger geldende 90 percent. De bedoeling is om de beleidsdomeinen te responsabiliseren. De logica zou suggereren dat het om een verschuiving gaat van uitgaven van het fonds naar die geresponsabiliseerde departementen en niet om een meevaller. Nochtans zegt de Vlaamse Regering volgens de heer Vereeck dat het hier om een besparing gaat. Het Rekenhof denkt daar anders over en stelt: "In die betekenis is er noch creatie van beleidsruimte noch een positief effect op het vorderingensaldo. Als de beleidsdomeinen hun uitgavenkredieten niet overeenkomstig hebben aangepast, dan is er een risico op betaalincidenties waarvoor geen provisie meer bestaat.".

De logische vraag volgens de heer Vereeck is of de beleidsdomeinen hun uitgaven dan hebben aangepast. Hij vraagt welke informatie en indicaties het Rekenhof daarover heeft.

Hij vraagt zich ook af of het digitaal dividend dat is opgenomen ten belope van 42 miljoen euro, eenmalig of recurrent is.

Het Rekenhof heeft al gewezen op de betaalachterstand bij de DAB Loodswezen die al enkele jaren aansleept en eind 2012 48,8 miljoen euro zou bedragen. De heer Vereeck is verbaasd, want begin 2013 heeft hij in een schriftelijke vraag aan de minister geïnformeerd of er ergens betaaltekorten waren. Volgens de minister was er bij geen enkel beleidsdomein en bij geen enkele entiteit een betaalachterstand.

De heer *Dirk Van Mechelen* noemt deze begroting een oefening in 'reken je rijk'. Volgens hem is het probleem dat door die bewarende maatregelen 24 mei 2014 wel zal worden gehaald, maar dat het echte werk dan zal moeten beginnen. De inschatting van de economische groei met 1,1 percent is voorzichtig. De heer Van Mechelen neemt aan dat het niet nog eens de verkeerde kant zal uitgaan met de economische groei in Europa. Als men in Amerika nog even verder was gegaan met de 'shutdown', dan stonden alle beurzen opnieuw in het rood en was de economische groei voor volgend jaar met één vingerknip verdwenen. Een inschatting van 1,1 percent is dus niet zo veel, maar betekent wel veel geld. In Amerika moet in het voorjaar opnieuw het debat worden gevoerd tussen republikeinen en democraten. Als de onzekerheid blijft, is er een reëel gevaar waar geen conjunctuurprovisie tegenover staat om dit op te vangen. Dit hangt natuurlijk ook samen met het al dan niet

kiezen voor enige begrotingsnorm waarbij een systeem wordt ontwikkeld om tegenvallers op te vangen, tegenvallers die moeten kunnen worden ingeschat, wat niet altijd het geval was. Er zijn dus onvoldoende buffers voor risico's.

De optimistische raming van de onderbenutting is een debat zonder einde. Als men het beleid stopt, is er onderbenutting. Tegenwoordig heet dat monitoring: monitoren dat men niet te veel uitgeeft om de onderbenutting te realiseren. Dat is het omgekeerde van het begrotingsrecht van het Vlaams Parlement om vast te stellen welke uitgaven men al dan niet gaat doen.

Een pijnlijke waarschuwing is ook de consolidatieparameter. De heer Van Mechelen wil dat debat niet aangaan met het Rekenhof, maar wil dat wel eens in de commissie voeren, over de grenzen van meerderheid en oppositie heen. De toekomst zal uitwijzen wat die dertig entiteiten met zich zullen meebrengen, maar een impact van 132 miljoen euro is niet niets. Zelfs 50 percent hiervan is nog altijd 66 miljoen euro. De heer Van Mechelen stelt voor om aan het kabinet of aan het Rekenhof te vragen welke die dertig entiteiten zijn en wat het reële risico is op een vermindering van het vorderingensaldo bij consolidatie (zie bijlage 4).

Het politieke debat moet gaan over wie de politieke verantwoordelijkheid neemt en dus ook de budgettaire verantwoordelijkheid voor tekorten bij de lokale overheden in entiteit II. De Federale Regering zegt op dit ogenblik nadrukkelijk dat entiteit II dit op zich moet nemen. Het is een politieke discussie die men naar aanleiding van de begroting moet voeren. De Nationale Bank heeft zijn huiswerk gedaan. Het cijfer van 332 miljoen euro ligt ijskoud op tafel. De vraag is wie de verantwoordelijkheid neemt en dat kan best dit jaar nog besproken worden voordat men het volgend jaar gewoon te slikken heeft.

De vorige keren heeft het Rekenhof meer geschreven over de stijgende risico's op herconsolidaties. Hij vraagt of er inschattingen zijn gemaakt van de herconsolidaties, onder meer van de DBFM-scholenbouw. Als dat morgen wordt geherkwalificeerd, dan moeten die kolossale bedragen op vier begrotingsjaren worden herwerkt en er is in geen enkele provisie voorzien. Wordt dit door het Rekenhof gevolgd? Sinds 1 september 2009 correspondeert de heer Van Mechelen daarover met de bevoegde ministers. Het verwondert hem dat Europa nog geen duidelijkheid heeft gecreëerd. Dit is een tijdbom onder de Vlaamse begroting, wetende dat alle provisies weg zijn. Het gaat in totaal over 270 miljoen euro aan buffers die weg zijn, met toch een stijgend risico op consolidatie, uitbreiding en vooral herconsolidatie. En dan is er nog geen politiek debat over de herkwalificatie van het Vlaams Energiebedrijf en andere.

Het Rekenhof schrijft: "Quid Europese boete?". De heer Van Mechelen neemt aan dat het moeilijk is om er in de toelichting meer over te zeggen. Hij begrijpt dat mocht België een Europese boete oplopen, de kost van die boete zou moeten worden verdeeld over de entiteiten. De heer Van Mechelen wil weten tussen welke vork die boete kan liggen en welke impact dat zou hebben op de Vlaamse begroting.

Het politieke debat over de onderbenutting van de uitgaven moet nog worden voortgezet. Wat de heer Van Mechelen heel bezorgd maakt, is aan de ene kant de onderbenutting die stijgt en aan de andere kant de impliciete schuld die wordt opgebouwd. In een vorige legislatuur is er beslist om structureel de betaalkredieten hoger in te schatten dan de beleidskredieten waardoor er op jaarbasis altijd een overschot zal zijn dat onder meer wordt gebruikt voor de financiering van het Toekomstfonds en dat werd weggeschreven via de conjunctuurbuffer, die werd omgezet naar stortingen in dat fonds. Die mechaniek bestaat niet meer, volgens de heer Van Mechelen. Men krijgt nu net de omgekeerde mechaniek: aan de ene kant voorziet men in onderbenutting en aan de andere kant bouwt men schuld op. Uiteindelijk wordt de afstand met de maand groter, en op een dag komt die factuur op tafel.

Wat betreft het nemen van maatregelen om de concurrentie van de bedrijven te versterken en het inschrijven van betaalkredieten daarvoor, sluit de heer Van Mechelen zich aan bij de opmerking van het Rekenhof dat men dat pas kan inschatten als daar een meerjarenraming van de impact bij zit. Ofwel komt dat in de meerjarenraming, ofwel in de algemene toelichting, maar aangezien men geen van beide heeft, zal de spreker aan de regering vragen om dat verder in te schatten.

Het was de heer Van Mechelen opgevallen dat er geen cijfers beschikbaar waren over de evolutie van de directe schuld. Hij vraagt de voorzitter of die tegen de volgende vergadering ter beschikking kunnen worden gesteld door de minister of de administratie.

Het debat over het gebruik van de KBC-premie loopt nog. De heer Van Mechelen verwijst naar het voorstel van resolutie om de bonus van de KBC-premie gedeeld te gebruiken, enerzijds voor Vlaamse schuldafbouw, anderzijds voor een tweede operatie 'schuldafbouw gemeenten'. Nu wordt naar voren geschoven om de premie te gebruiken in het kader van het concurrentiebeleid. De spreker vindt dat men nu, met de tabel van de schuld en met de visie van het Rekenhof, aan de regering kan vragen wat men daarmee gaat doen.

De spreker vraagt zich af of er voldoende betaalkredieten zijn voor het beleid dat wordt uitgestippeld. Hij heeft een aantal merkwaardige ramingen opgemerkt. Zo worden de successierechten 16 percent hoger geraamd, of ongeveer 220 miljoen euro meer. Hij vraagt zich af hoe men successierechten 220 miljoen euro hoger kan ramen zonder dat daar in het programmadecreet een beleidsmaatregel tegenover wordt gesteld. Hij vraagt dat het Rekenhof en de regering daar wat meer uitleg bij geven.

Wat het verhaal van de infrastructuur betreft, sluit de heer Van Mechelen zich aan bij wat de heer Vereeck heeft gezegd. Hij riep vorig jaar al op om, als men het toch niet nodig heeft, het te verschuiven en te gebruiken voor eenmalige uitgaven. Hij stelt vast dat men enkel het eerste deel van zijn oproep heeft opgepikt. Had men het gebruikt voor eenmalige uitgaven, zoals schoolinfrastructuur, dan had hij het nog kunnen begrijpen.

Wat betreft de begrotingsruiters, vraagt de heer Van Mechelen dat de regering een opsomming geeft van wat overblijft en wat uitgezuiverd is.

Over Vlaanderen in Actie zegt het Rekenhof dat het groeipad voor wetenschap en innovatie wordt verlaten. Ook voor zorg- en gezondheidsbeleid worden de groeipaden onvoldoende verrekend. De heer Van Mechelen concludeert dat dat bijgevolg ook niet gehaald wordt.

De heer Van Mechelen wil graag duidelijkheid van het Rekenhof over een detailcijfer. De toelage van de drinkwatermaatschappijen zou met 82 miljoen euro onderschat zijn in 2014. Dat is veel geld. Er staat ook dat men in 2013 naar een voorschotregeling zou gaan. Het ontgaat hem een beetje hoe dit precies werkt, maar misschien kan het Rekenhof daar meer duidelijkheid over verschaffen.

De heer Van Mechelen wil ook weten hoe het op dit ogenblik loopt bij Via-Invest. Daar starten voor 750 miljoen euro nieuwe projecten op, die stuk voor stuk nodig zijn. Hij wil weten of we daar geen herconsolidatie van Europa riskeren, want dat zou naast schoolgebouwen bijzonder zwaar wegen.

De heer *Bart Caron* wil graag enkele vragen ter verduidelijking stellen. De eerste vraag gaat over de problematiek van de lokale besturen en de consolidatiekring tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen. Er is een merkwaardige cijferdans. Volgens sommige ministers is het helemaal geen probleem dat de ramingen van de tekorten verkeerd zijn, dat de Nationale Bank en het federale Planbureau oude cijfers gebruiken en dat de Vlaamse

overheid wel juiste cijfers heeft. Hoe dan ook lijkt Vlaanderen af te stevenen op een ernstig tekort in die consolidatiekring, tenminste voor het deel van de lokale besturen. Kan het Rekenhof geen klaarheid scheppen over wie nu de juiste technieken heeft voor de berekening, en waarop politici zich moeten baseren om het tekort exact te kunnen inschatten? Het is duidelijk dat de gemeenten het moeilijk hebben.

De tweede vraag van de heer Caron gaat over de verkoop van onroerend goed aan Aquafin. Met enig sarcasme zou hij kunnen zeggen dat de Vlaamse Gemeenschap nog een aantal gebouwen aan een of andere vennootschap zou kunnen verkopen, om die dan nog eens in te kopen. Dat is inderdaad een handige truc om een begroting op te poetsen. Is dit bij overheden een courante praktijk en wordt die ook gedoogd door de Europese Unie? Het is natuurlijk een truc om iets buiten balans te krijgen. Als het dan toch twee keer de Vlaamse overheid zou zijn – wat het eigenlijk is in zijn redenering – en als het bedrijfseconomisch logisch zou zijn dat dat onroerend goed bij Aquafin thuishoort, zou dan de techniek van erfpacht, schenking of een andere rechtsfiguur daarvoor niet veel beter geschikt zijn?

Verder vraagt de heer Caron of het normaal is dat, als de buffers dalen, de onderbenutting altijd hoger wordt. Je kunt toch geen twee keer je grensgebied, je marge beperken? Neemt de overheid dan geen groot risico op middellange termijn?

Dan is er nog een vraag over de schuldevolutie. Er zijn meer beleidskredieten dan betaalkredieten. Betekent dit dat in de toename van de impliciete schuld, zoals bij de uitgaven ook gebeurt, de betaalkredieten op het conto komen van de volgende begrotingsjaren, en dus, politiek uitgedrukt, van de volgende regering?

De Europese potentiële boete bedraagt maximum 0,2 percent van het bruto binnenlands product. Wat zou zoiets concreet betekenen voor Vlaanderen?

Tot slot vraagt de heer Caron verduidelijking over de 82 miljoen euro toelage voor drinkwatermaatschappijen.

De heer *Eric Van Rompuy* stelt dat de onderbenutting van 593 miljoen euro hetzelfde niveau heeft als in 2012 en 2013. Hij hoort zeggen dat dat te hoog is, maar wil graag weten wat het criterium dan wel is. Als men historische reeksen van onderbenutting bekijkt, wat is dan het criterium dat zegt dat een onderbenutting te hoog of te laag is?

De heer *Lode Vereeck* zegt dat je dat moet combineren met de aanpassing van de betaalkalender, die ook nog eens 240 miljoen euro betrof, en die er moet worden bijgeteld.

De heer *Eric Van Rompuy* zegt dat de impliciete schuld stijgt met 174 miljoen euro meer beleidskredieten dan betaalkredieten. Hij wil weten hoeveel de totale impliciete schuld bedraagt en hoe de 174 miljoen euro zich daarin verhoudt. Dat is een interessante vraag voor het Rekenhof. De impliciete schuld is in de loop van de jaren opgebouwd tot een bepaald bedrag. Is die 174 miljoen euro een uitzonderlijke stijging of is het een bijna normale evolutie?

De spreker verwijst naar de tekorten van de gemeenten. De Nationale Bank raamt ze op 332 miljoen euro voor 2014. Recent stelden ministers Muyters en Bourgeois en ook minister-president Peeters deze cijfers fundamenteel in vraag. Minister Bourgeois had het zelfs over overschotten. De heer Van Rompuy wil weten of, indien het cijfer juist is, de gewesten hiervoor moeten opdraaien, dan wel of dit een bijkomende kost betekent voor de federale overheid. In het stuk gaat het over risicofactoren en de spreker vraagt hoe hij dit alles moet bekijken nu de ramingen van de Nationale Bank, minstens voor een stuk, worden betwist.

De saneringsbijdrage voor entiteit I wordt geraamd op 171 miljoen euro. De heer Van Rompuy vraagt waar dit bedrag op gebaseerd wordt: op het verslag van de Hoge Raad van Financiën of gaat het om een bijkomende sanering? De zesde staatshervorming komt eraan. Het is nog niet duidelijk wanneer die ingaat, maar als dat 1 juli 2014 zou zijn, is er volgens hem ook in een bedrag voorzien in de Financieringswet dat in 2014 moet worden opgevangen. Hij vindt dat nergens terug, tenzij het dit bedrag zou zijn.

De spreker verwijst naar de competitiviteitsprovisie waarnaar ook de heer Van Mechelen verwees. Er is een beleidskrediet van 166 miljoen euro en een betaalkrediet van 83 miljoen euro. Er is geen concrete toelichting. De financiering ervan gebeurde met een stuk van de boetes van KBC of met de premie. Hij wil weten of de provisie al voor een stuk gedekt is door de opbrengst van de premie dan wel of het gewoon een begrotingsprovisie is waar geen inkomsten tegenover staan. Het is de heer Van Rompuy niet duidelijk of er iets tegenover de 166 miljoen euro beleidskrediet staat of niet. Hij verwijst naar de uitleg die gegeven werd naar aanleiding van vragen van de heer Vereeck over het standpunt van de Vlaamse Regering, die een bijdrage wou leveren tot het herstel van de competitiviteit. Er was sprake van de boeteclausule in de contracten met KBC, maar hij wil weten hoe dit alles precies ineensteekt. Minister Muyters heeft een week eerder een tabel gegeven in verband met KBC en hij heeft daarbij gezegd dat de coupon van 297 miljoen euro vervalt in 2014.

De heer *Dirk Van Mechelen* legt uit dat dit te maken heeft met de herfinanciering van het verval van de EMTN-lening. Die wordt op korte termijn gefinancierd, in afwachting van de terugbetaling op KBC. Het is een thesaurieverrichting. De spreker verwijst naar het recente rapport van de Hoge Raad van Financiën, waarin staat dat het niveau voor langetermijnschuld voor Vlaanderen in 2012 4,785 miljard euro was. De vraag is volgens hem wat het dit jaar wordt en hoe het evolueert.

De heer *Eric Van Rompuy* stelt dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen de algemene schuldpositie en het dividend en de coupon. Voor hem is het niet duidelijk hoe de financiering van het competitiviteitspact in elkaar zit en wat de incidenties zijn op de ontvangsten. Hij wil deze vraag niet alleen aan het Rekenhof stellen, maar ook aan de minister. Er werden conclusies getrokken uit de bewering dat niet wordt gestreefd naar een schuldpositie van nul in 2020, dat er nog een schuld moet blijven bestaan. Er is onderliggend een heel debat gevoerd en hij wil van het Rekenhof horen of het enige klaarheid kan scheppen in de standpunten die werden ingenomen.

Op de vraag van de heer Van Rompuy of de onderbenutting van 593 miljoen euro te hoog of te laag is en hoe de raming van de onderbenutting correct moet worden berekend, antwoordt de heer *Jan Debucquoy* dat het Rekenhof altijd de stelling heeft verdedigd dat de raming van de onderbenutting gebaseerd moet zijn op realisaties van voorgaande jaren door het nemen van het gemiddelde van een historische reeks. Hij acht het realistisch ervan uit te gaan dat dit ook het volgend jaar zal worden gerealiseerd. Vroeger werd voor de onderbenutting steeds hetzelfde cijfer hernomen: 1,5 of 2 percent. De minister wijzigde dat, door 'plussen' en 'minnen' op te tellen. Het cijfer wordt gemanipuleerd. Voorheen werd de onderbenutting bij het begin van de begrotingsbesprekingen vastgelegd, maar men krijgt de indruk dat nu, bij het einde van de besprekingen, de onderbenutting wordt aangepast om een of ander tekort weg te werken. Het Rekenhof heeft vragen gesteld, waarop de minister een logisch antwoord gaf. Het Rekenhof merkte wel op dat men met alle 'plussen' en 'minnen' rekening moet houden, en dat dit de afgelopen jaren niet is gebeurd.

Het cijfer dat is vastgelegd tijdens de begrotingscontrole 2012 en in dat jaar ook effectief is gerealiseerd, werd voor 2013 hernomen. Volgens de jongste ramingen zal dat cijfer wellicht ook in 2013 worden gerealiseerd. Het cijfer wordt ook voor 2014 gebruikt. Wel merkt de heer Debucquoy op dat er een belangrijk verschil is met de toestand in 2013: er verdwijnt

een provisie van 150 miljoen euro uit de begroting. Die provisie is in 2013 niet gerealiseerd omdat het risico zich niet heeft voorgedaan. De niet-realisatie van die provisie is natuurlijk een belangrijke verklaring voor de onderbenutting.

Het risico bestaat dat die onderbenutting van 593 miljoen euro niet haalbaar is, precies omdat die provisie is weggevallen. De heer Debucquoy zegt dat het Rekenhof in het voorjaar heeft gewezen op de risico's. Het Rekenhof pleitte voor een maandelijkse monitoring, zodat tijdig kan worden bijgestuurd. De minister heeft aangekondigd dat hij dat in 2014 zal doen. Hij belooft, in het licht van het einde van de legislatuur, de departementen nauwgezet in het oog te houden. Maar als er iets onverwachts gebeurt, zoals een economische crisis, of een plotse gebeurtenis zoals een Europese veroordeling, dan is er geen buffer meer om de gevolgen op te vangen. Dat is een bijkomend risico volgens de heer Debucquoy.

De heer Debucquoy herinnert aan de vraag wat het ideale cijfer van de onderbenutting is. Het is logisch om een cijfer te nemen dat een functie is van de historische reeks die in het verleden is opgebouwd en om daaraan vast te houden en dat dan te gebruiken bij het begin van de begrotingsbespreking. Het klopt dat men tegen het jaareinde niet alle kredieten kan opgebruiken. Een goede monitoring kan helpen om de cijfers zo goed mogelijk in te schatten. Tevens biedt het Rekendecreet soepeler herverdelingsmogelijkheden die de benutting van kredieten kan verhogen. Volgens de heer Debucquoy heeft het Rekenhof niet meer gezegd dan dat.

De heer *Dirk Van Mechelen* stelt dat het Rekenhof eigenlijk een techniek zou moeten ontwikkelen waarbij men de onderbenutting afzet ten opzichte van begrotingsruiters die men voor bepaalde posten creëert, zodat het risico onder controle wordt gehouden. Bij tegenvallende ontvangsten kan men via de begrotingsruiter conjunctuurprovisies of indexprovisies overdragen, zodat er geen risico bestaat dat het volgend jaar een onevenwicht ontstaat tussen ontvangsten en uitgaven in betaalkredieten. Vandaag kiest men ervoor om die techniek te laten vallen. De heer Van Mechelen benadrukt dat hij niet zegt dat het een verkeerde keuze is, maar wel dat het erg gevaarlijk is om voor beide – de onderbenutting maximaal inschrijven én de provisies afschaffen – te kiezen. Hij stelt dat in dat geval bij wind alle bladeren ineens van de boom zullen vallen.

De heer *Jan Debucquoy* herinnert aan de vraag van de heer Van Rompuy over de vergelijking van de groei van de impliciete schuld met het totaalbedrag van de impliciete schuld. Het cijfer wordt vermeld in de algemene toelichting. Het cijfer is geconsolideerd, zowel voor de ministeries als voor de Vlaamse rechtspersonen. Het totaalbedrag van verbintenissen (impliciete schuld) – die de volgende jaren moeten worden betaald – bedraagt 8,8 miljard euro. Daar bovenop zijn er verbintenissen met betrekking tot pps-constructies bij, die een looptijd van 20 tot 30 jaar hebben. De heer Debucquoy zegt dat het groeicijfer van de impliciete schuld moet worden gerelativeerd. De voorbije jaren is dit cijfer eerst gestegen, daarna gedaald en vanaf 2014 stijgt het terug.

Volgens de heer Debucquoy is dat geen probleem. Hij stelt wel dat men goed het gevolg moet inschatten. Het bedrag van 300 miljoen euro extra wordt over een grote periode uitgespreid. Hoe moet men de extra leningsmachtiging van 100 miljoen euro (sociale woonleningen) begrijpen? De VMSW mag bijkomende sociale leningen toekennen. Dat impliceert dat in de toekomstige begroting in extra rentesubsidies moet worden voorzien, zodat men de sociale huisvestingsmaatschappijen kan vergoeden. Die bijkomende rentesubsidies worden gespreid over een lange periode, van 20, 25 of 30 jaar. De impliciete schuld verhoogt dan met dat bedrag. Het bedrag van 100 miljoen euro komt erbij, maar wordt uitgespreid over een heel lange periode.

De heer Debucquoy beaamt dat er een discussie is tussen de Vlaamse Regering en de mensen van de Nationale Bank en het Planbureau over het tekort van de lokale overheden. Dat

moet worden opgehelderd. Het is inderdaad onbegrijpelijk dat die discussie er nog altijd is. Men zou dat perfect kunnen inschatten. Hij wijst er wel op dat er een enorme vertraging is wat het voorleggen van de rekeningen van lokale overheden betreft. Er wordt steekproefsgewijs gewerkt, waarna men dat dan extrapoleert voor alle lokale overheden. Het klopt dat de Nationale Bank en het Planbureau zich baseren op een steekproef van 2011, en ze dat doortrekken voor de volgende jaren. Daarover gaat de technische discussie. Er is nog een bijkomende discussie: als inderdaad aan de gewesten wordt gevraagd om dat te dekken, hoe wordt dat dan verdeeld tussen Vlaanderen, Brussel en Wallonië? Als die discussie kan worden opgehelderd, dan kan dat eventueel extra beleidsruimte van de Vlaamse Regering voor 2014 innemen, en in de begroting 2014 is geen provisie ingeschreven, ondanks de vraag van de federale overheid. Die vraag is wel genotuleerd en is ook meegedeeld aan Europa. Europa zal dus zeker ook bekijken hoe het nu zit met het tekort van de lokale overheden. Dat verklaart misschien ook mee het verschil qua inschatting. Het Rekenhof meldt gewoon dat die discussie nog altijd woedt. De lokale overheden vallen niet onder zijn bevoegdheid. Het heeft dus ook geen zicht op de rekeningen van de lokale overheden. Het Rekenhof kan dus ook moeilijk een standpunt innemen over wie gelijk heeft, aldus de heer Debucquoy.

Dan is er de saneringsbijdrage en de extra bijdrage voor het Pendelfonds voor Brussel voor een totaal bedrag van 171 miljoen euro. De heer Debucquoy meent dat dit voortvloeit uit de zesde staatshervorming en dat het dus gaat om afspraken die nu al worden gehonoreerd. Voor het eerst is in de Vlaamse begroting een dergelijke saneringsbijdrage opgenomen.

De heer *Matthias Diependaele* wijst erop dat het gaat over een bijdrage van 150 miljoen euro en een bijdrage van 21 miljoen euro aan Brussel voor de pendelaars. De heer Eric Van Rompuy stelt dat dit gebeurt in het kader van de Financieringswet. De heer Van Mechelen betwist dat: volgens hem gebeurt dat in het kader van het Stabiliteitspact, niet in het kader van de zesde staatshervorming. De heer Diependaele beklemtoont zeker te weten dat dit gebeurt in het kader van de zesde staatshervorming.

De heer *Koen Algoed*, kabinetschef van minister Philippe Muyters, beaamt dat dit inderdaad gebeurt in het kader van de zesde staatshervorming, die ingaat vanaf 1 juli 2014. Die bedragen zullen dus worden gekort op de Vlaamse dotaties. Meer bepaald gaat het om 151 miljoen euro. Dat is de bijdrage in de sanering van de financiën van entiteit I. Dat is een bedrag dat wordt verdeeld over de gemeenschap en het gewest. Het andere bedrag is de bijdrage voor de pendelaars voor Brussel. Dat wordt geraamd op ongeveer 20 miljoen euro. Dat is in die zin een voorafname dat de wet nog moet worden goedgekeurd, aldus de heer Algoed, maar dit staat in het ontwerp van wet met betrekking tot de wijziging van de financiering van de gemeenschappen en de gewesten. Dat is mee in rekening gebracht in de begroting: de voor volgend jaar verwachte dotaties werden gekort met die 171 miljoen euro, ook al gaat dit pas in vanaf 1 juli 2014.

De heer *Jan Debucquoy* beaamt dit: daar wordt rekening mee gehouden in de begroting 2014 van de Vlaamse Gemeenschap, via een voorafname op de gedeelde en samengestelde belastingen.

Dan is er de competitiviteitsprovisie en het verband met de premie die KBC moet betalen als het een deel van de lening terugbetaalt. De heer Debucquoy weet niet of men die link kan leggen. Die premie van de KBC komt immers terecht in de algemene pot van de middelen. Het is inderdaad moeilijk om te zien welk deel van welke middelen naar welk soort uitgaven gaat. Dit lijkt de heer Debucquoy veeleer een politieke link van de minister-president te zijn, die daarmee stelt dat hij de extra middelen die hij krijgt, inderdaad zal inzetten voor de competitiviteit. De minister heeft vorige week uitgelegd hoe hij aan die extra ruimte van 500 miljoen euro komt, namelijk door het schrappen van buffers, door

besparingen. Dat verband tussen die KBC-premie en die competitiviteitsprovisie valt dus gewoon niet te zien in de begroting 2014.

De heer *Dirk Van Mechelen* stelt dat dit toch een vrij fundamenteel politiek debat is, dat hij al vijf jaar probeert te voeren. Het gaat over een bedrag van 3,5 miljard euro dat moet worden terugbetaald, met 1,75 miljard euro premie. Als men de tabellen over de evolutie van de directe schuld niet heeft, is het natuurlijk moeilijk om dat vast te stellen, maar de vraag is de volgende. Stel dat er 1 miljard euro wordt terugbetaald van die 3,5 miljard euro, dan daalt de directe schuld met 1 miljard euro, maar daarbij wordt ook een premie van 500 miljoen euro betaald, op hetzelfde moment. Gaat dat van die directe schuld af, of komt dat, zoals gesuggereerd, terecht in de pot van de algemene middelen, die men dan beleidsmatig kan aanwenden? Dat is immers wel een heel belangrijk politiek debat. Gebruikt men de KBC-bonus om beleid te voeren, zoals ooit werd aangekondigd via kranten en waarover in het parlement dan interpellaties hebben plaatsgevonden en resoluties zijn aangenomen? De Vlaamse Regering heeft toen gezegd dat 100 percent van de kapitaalsterugbetaling naar schuldafbouw zou gaan, net als 100 percent van de extra premie. De heer Van Mechelen wijst erop dat niet hij, maar de Vlaamse Regering dat heeft gezegd. Hij wil weten of dat zo is, op basis van het onderzoek van de Vlaamse begroting voor 2014.

De heer *Jan Debucquoy* verwijst naar de cijfers voor 2014. In het rapport van het Rekenhof staat ook een berekening van de schuldtoename of -afname voor 2014, op basis van de gegevens van de algemene toelichting. Het is de politiek van de Vlaamse Regering dat er een begrotingsevenwicht is in ESR95-termen. Enkel voor de uitgaven of participaties met economische classificatie 8 kan er worden geput uit de terugbetalingen van KBC. De andere vragen moeten worden gesteld aan de minister.

Er is een misverstand over de Europese boete, stelt de heer Debucquoy. Het heeft niets te maken met een mogelijke Europese boete in het kader van het Europese toezicht op de begrotingen. Het gaat om de boete ten bedrage van 10 miljoen euro opgelegd door het Europees Hof van Justitie aan België voor het onvoldoende verwerken van het afvalwater. Die moet effectief worden betaald. Het zuiveren van afvalwater is een bevoegdheid van de gewesten. De vraag is of de federale overheid die boete moet betalen of de gewesten en hoe het dan zit met de verdeling over de gewesten. Het ene gewest stelt meer inspanningen te hebben gedaan dan het andere. Dat is een discussiepunt dat moet worden uitgeklaard. Het kan er eventueel toe leiden dat Vlaanderen een deel van die boete moet betalen, afhankelijk van hoe de discussie afloopt.

Dat heeft dus niets te maken met de Europese boete die kan worden opgelegd in het kader van het Europees semester. Eind november geeft de Europese Commissie een advies. Pas als men dat advies niet volgt, kan de Europese Commissie eventueel een boete opleggen. Dat is een verdere fase. Zo ver staat het nog niet en komt het hopelijk nooit. Er kunnen ook vragen worden gesteld bij de zin van zo'n boete.

De heer Debucquoy legt uit waarom de techniek wordt gebruikt van de verkoop van installaties van de VMM aan Aquafin. De berekening van het vorderingssaldo is een geconsolideerd cijfer. Omdat Aquafin buiten de consolidatiekring van de overheid valt, is het geen interne verrichting en is het interessant om die installaties van de VMM, die binnen de consolidatiekring valt, te verkopen aan een overheidspartner, die niet valt onder de consolidatiekring overheid en de ontvangst te incasseren. De ontvangst telt mee voor de berekening van het vorderingssaldo. Die operatie kan slechts voor een beperkt aantal overheidsinstellingen gebeuren. De meeste Vlaamse openbare rechtspersonen vallen binnen de consolidatiekring. Interne verschuiving wordt geconsolideerd en geneutraliseerd. Daarom heeft men Aquafin gekozen.

Volgens het Rekenhof is er sprake van een dubbele betaling, omdat de infrastructuur voor de VMM al betaald is met algemene middelen van de Vlaamse belastingbetaler. Men verkoopt de infrastructuur aan Aquafin en realiseert eenmalig een grote ontvangst. Aquafin moet daarvoor een extra lening aangaan en kan die meerkost, om de operatie te financieren, recupereren op lange termijn via een deel van hun waterfactuur, die wordt aangerekend aan de waterverbruiker. Zeker voor infrastructuur die al volledig is afbetaald door de VMM wordt er, bekeken vanuit de levenscyclus van die installaties (twintig tot dertig jaar), dubbel betaald.

Aquafin is voor 100 percent eigendom van de Vlaamse overheid. De Vlaamse Regering kan dus perfect sturen wanneer die ontvangsten worden gerealiseerd en wanneer die gebouwen inderdaad worden verkocht aan Aquafin. De verkoop vergt veel voorbereiding, onder andere voor het juist inschatten van de waarde. Die operatie is al een paar jaar aan de gang. De ontvangst is niet gerealiseerd in 2013, zoals gepland was, en wordt nu gepland voor 2014. De heer Debucquoy herhaalt dat het de enige domme eenmalige maatregel is van deze legislatuur.

De heer Debucquoy licht nu het verband toe tussen het dalen van de buffers en de onderbenutting. Een buffer is een in de begroting uitgetrokken krediet dat in afwachting van een herverdeling over andere kredieten niet kan gebruikt worden. Het telt mee voor de berekening van het vorderingssaldo. Maar als de buffer niet wordt gebruikt omdat het risico zich niet voordoet, wat op zich goed is, wordt het bufferkrediet niet benut en telt deze onderbenutting mee bij de berekening van alle uitgaven. Als je nu hetzelfde cijfer neemt van het jaar tevoren, waar volgens de heer Debucquoy een zekere logica in zit, en er een grote provisie uitneemt, die niet werd gebruikt in het jaar ervoor, dan is het de vraag of dat niveau van onderbenutting opnieuw kan worden gehaald in 2014. Er is geen risico voor het begrotingsevenwicht als er geen onverwachte uitgaven zijn, of als de economie beter dan verwacht groeit, of als er geen banken failliet gaan of als we niet moeten inspringen of als we niet door de rechtbank tot grote schadevergoedingen worden veroordeeld. Dan kan men redelijkerwijs verwachten dat de onderbenutting ook zal worden gehaald, zeker omdat de minister heeft aangekondigd dat hij dit maandelijks gaat monitoren. De heer Debucquoy stelt dat er op het einde van het jaar nog altijd lichte verschuivingen mogelijk zijn. Als er zich wel risico's voordoen, is er een probleem.

Bij de berekening van de beleidsruimte, aldus de heer Debucquoy, moeten we zicht hebben op de impliciete schuld. We moeten weten welke verbintenissen uit het verleden nog moeten worden betaald in de komende periode. De beleidsruimte wordt tot nu toe altijd bij het begin van een legislatuur berekend. Daarbij wordt rekening gehouden met de impliciete schuld.

De heer Debucquoy bevestigt dat het beter is de risicofactoren niet allemaal op te tellen. Er kunnen ook factoren zijn die ten gunste zijn van de Vlaamse begroting. Er is altijd een plus en een min. Met het loutere optellen van de minnen moet je altijd heel voorzichtig zijn. Enkel wanneer alle risico's zich zouden voordoen en er geen enkele positieve ontwikkeling zou zijn, zitten we met een groot probleem.

De lijst van de entiteiten die niet mee zijn opgenomen, kan worden gegeven, aldus de heer Debucquoy. Het Rekendecreet bevat als bijlage een lijst van alle rechtspersonen die behoren tot de consolidatiekring Vlaamse overheid. Die lijst kan perfect worden afgetoetst aan de begrotingen die in aanmerking komen voor de berekening. Van de meeste van die entiteiten is een begroting ontvangen voor 2014. Van de ontbrekende entiteiten heeft het Rekenhof zelf berekend wat het effect is op basis van de methodologie die de Vlaamse overheid gebruikt. Toch past enig voorbehoud bij de kwaliteit van de cijfers, want het zijn instellingen die voor de allereerste keer zo'n ESR-begroting opstellen. Dat moet nog grondig worden gecontroleerd. Er is ook een deel waarvoor nog geen begroting beschikbaar is.

De cijfers staan dus onder sterk voorbehoud, aldus nog de heer Debucquoy.

Wie nu de verantwoordelijkheid neemt bij de lokale overheden, moet in onderling overleg worden uitgeklaard. De heer Debucquoy wil gewoon laten weten dat er een discussie is, hij wil daarin geen standpunt innemen. Er zijn volgens hem twee discussies: of de gewesten moeten bijdragen, en zo ja, de verdeling tussen de gewesten.

De heer *Dirk Van Mechelen* stelt dat er inderdaad twee discussies zijn. De eerste gaat over de vraag wie de impact ondergaat in het kader van het Stabiliteitspact als het resultaat negatief is. Dat is een politieke discussie. De tweede discussie betreft de grootte van het cijfer. Nu zitten we met een debat tussen de Vlaamse Regering, die zegt dat er niets van klopt, en de Nationale Bank, die samen met het Planbureau zegt dat het een bepaald bedrag is. De heer Van Mechelen stelt dat hij het niet hopeloos ingewikkeld wil maken, maar hij probeert er toch een derde debat aan te koppelen: over de impact van de beleids- en beheerscyclus binnen de gemeenten op de evolutie van de schuld van de steden en gemeenten. Men wordt nu in het carcan van de begrotings- en beleidscycli geduwd en er mogen geen onderbenuttingen worden opgenomen in de begroting, maar dat zal ongetwijfeld een impact hebben op de evolutie van het tekort. Als dat tekort een plus wordt, wat de heer Van Mechelen verwacht, is het toch goed om dat nu al te weten. Dat zal al een impact hebben op de begrotingsresultaten van 2014, en dus op het debat dat hier wordt gevoerd. De heer Van Mechelen vraagt zich af wie nu de zwartepiet pakt. In 2015 wordt het waarschijnlijk een begrotingsoverschot, aldus de heer Van Mechelen. Het zou in de kaart van Vlaanderen spelen om de plus en de min ten laste te nemen.

Het is dat debat dat de heer Van Mechelen wil voeren. Wat is op eerste lijn het cijfer voor 2013-2014 en welke inbreng kan het Rekenhof al of niet hebben, wetende dat het de cijfers van de gemeenten niet kent? Het Rekenhof kan wel de methodologie van de Nationale Bank bekijken en zeggen wat zijn mening daarover is en wat de factor is waarmee ze juist of verkeerd schieten. Dat geeft een orde van cijfers. Voor dit jaar praat men over 538 miljoen euro tekort. Dat evolueert naar minder.

De tweede vraag is: wat zal de impact zijn van de BBC op de evolutie van de tekorten van steden en gemeenten? Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur monitort dat mee. De heer Van Mechelen wil dat in kaart brengen om de juiste impact te kennen voor ofwel het nationaal Stabiliteitspact ofwel de Vlaamse begroting. Volgens de heer Van Mechelen weet iedereen in de commissie hoe men denkt bij de Nationale Bank. Misschien zou men proactief moeten zeggen welke beslissing men wil nemen, quid dat het één keer geld kost. Het zou kunnen dat dat vanaf 2015 positief is, of net andersom. Voor men beslist, zou men dat moeten kunnen weten. De heer Van Mechelen vraagt of het Rekenhof daarbij kan helpen.

Op de vraag wie de verantwoordelijkheid neemt, antwoordt de heer *Jan Debucquoy* dat hij alleen melding heeft gemaakt van de notulen van het Overlegcomité waarin specifiek staat: de federale overheid vraagt aan de gewesten om een provisie in te schrijven. De gewesten hebben daar niet uitdrukkelijk ja of neen op geantwoord. Het is ook meegedeeld aan Europa. De eerste vraag die moet worden uitgeklaard is, als er inderdaad een tekort zou zijn, wie dat ten laste moet nemen, compenseren of een overschot moet boeken om het te compenseren. Wat betreft de technische discussie en de berekening, komen specialisten het best tot een akkoord. Het meest logische is dat men eerst akkoord gaat over de methode om het te berekenen, wat discussies achteraf vermijdt. Over de methode zelf is er ook een discussie tussen diverse overheden. Het Rekenhof heeft er geen weet van hoe dit wordt berekend, want de lokale overheden vallen niet onder zijn bevoegdheid.

Het is volgens de heer Debucquoy heel duidelijk dat je de berekening van het vorderingssaldo van de lokale overheid moet doen voor alle gemeenten samen als één entiteit. Als je dat zou doen per gemeente, dan zouden de gemeenten zwaar in de problemen zitten

voor hun investeringsbeleid. Men moet het altijd globaal bekijken. Ook het cijfer van de Vlaamse Gemeenschap is geconsolideerd. Men vraagt ook niet dat ieder departement op zich een begroting opstelt met een evenwicht in ESR-termen. Men moet alle lokale overheden samen bekijken. De ene gemeente lanceert grote werken in 2013, een andere in 2015. Ook Europa gaat ermee akkoord om de lokale overheden als één geheel te beschouwen.

De BBC moet leiden tot betere statistieken over de situatie van de lokale overheden, aldus de heer Debucquoy. Via de BBC kan de Vlaamse Regering dat beter opvolgen. Voor 2012-2013 is de BBC nog niet geïmplementeerd, behalve in een paar pilootgemeenten.

De heer Debucquoy zegt te begrijpen wat men bedoelt met herconsolidatie. Eurostat of het Instituut voor de Nationale Rekeningen kan zeggen dat een bepaalde overheidsinstelling die buiten de consolidatiekring overheid valt, plots wordt geconsolideerd, zoals is gebeurd met de nv BAM. Als het gaat over een lopend dossier inzake schoolgebouwen, wordt dat inderdaad opgevolgd, voor zover het Rekenhof dat kan opvolgen.

De heer Debucquoy heeft geen weet van bijkomende risico's van herconsolidatie. Dat risico kan zich ieder jaar voordoen, want ieder jaar kan het Instituut voor de Nationale Rekeningen of Eurostat zeggen dat het dit gaat herconsolideren. Dat is een continu risico. Het is een van de nadelen van pps-constructies dat je nooit voor de volgende twintig jaar zeker bent dat het ESR-neutraal blijft. Daarom beveelt het Rekenhof altijd aan om het risico te monitoren en heel nauwgezet de rechtspraak te volgen en regelmatig contact te hebben om bij te sturen. Bijvoorbeeld bij Aquafin heeft men de financiering aangepast zodat Aquafin buiten de consolidatiekring overheid blijft.

De heer Debucquoy beaamt dat er een lichte daling van het aantal begrotingsruiters is. Het Rekenhof had verwacht dat met de implementatie van het nieuwe Rekendecreet, dat in veel soepelere herverdelingsmogelijkheden voorziet, het aantal ruiters sterk zou verminderen. De vroegere regelgeving was heel star, en toen was er vaak nood aan afwijkingen. Het Rekenhof heeft ook gevraagd om extra toelichting of duiding te geven als men toch een begrotingsruiter wil inschrijven. Er is verbetering nodig. Het Rekenhof kan een cijfer geven maar het is een kwestie hoe het wordt genummerd in de artikelen. Een cijfer op zich zegt niet zo veel. Het is een aandachtspunt, men kan nog extra inspanningen doen om het aantal begrotingsruiters te verminderen. Op die manier wordt de begroting transparanter.

De heer Debucquoy geeft extra duiding over de 82 miljoen euro en de watermaatschappijen. In het verleden werd dikwijls een voorafbetaling gedaan. Men merkt dat er op het einde van het jaar een overschot is in de Vlaamse begroting en het Minafonds betaalt al een voorschot aan de watermaatschappijen zodat het geld zit bij de watermaatschappijen, die buiten de consolidatiekring van de overheid vallen. Anders is het zinloos om het al vroeger te betalen want het wordt allemaal geconsolideerd. De heer Debucquoy wijst erop dat het gewoon een verschuiving betreft: wat wordt betaald in december en wat in januari? Daar is op zich niets verkeerds aan, en het leidt ook niet tot extra kosten of uitgaven. Voor 2014 werd vastgesteld dat er, ten opzichte van de middelen die normaal moeten worden ingeschreven, 82 miljoen euro kredieten minder zijn ingeschreven, vandaar de veronderstelling dat men eind 2013 82 miljoen euro zou voorafbetalen voor 2014.

Voor Via-Invest heeft het Rekenhof nog geen weet van een risico. Dat wordt relatief goed bewaakt, ook door de advocaten van Via-Invest.

In antwoord op de vraag van de heer Vereeck over AGIOn, bevestigt de heer Debucquoy dat het om één project gaat, met 425.000 euro die niet ingeschreven is in de begroting van AGIOn. Het gaat wel om een heel grote begroting, dus wellicht kan dat bedrag wel worden ingepast. Het Rekenhof vond daarover geen informatie in de toelichting. Naarmate de 165 scholen opgeleverd worden, moeten al die bedragen ook opgenomen worden in de

toekomstige begrotingen. Nog volgens de heer Debucquoy kun je niet zomaar 425.000 maal 165 doen. Het hangt ook af van de grootte van de school enzovoort.

De heer *Lode Vereeck* licht zijn vraag over het vereffeningskrediet bij de begrotingscontrole toe. Er is een verschuiving van uitgaven van 2013 naar 2014. Er werden bij de begrotingscontrole een aantal kredieten verlaagd, die nu opduiken in een tabel in de algemene toelichting. De heer Vereeck wil weten of het om dezelfde kredieten gaat, en dus om een verschuiving.

De heer *Geert Robbe*, eerste auditeur bij het Rekenhof, wijst erop dat het Rekenhof de vereffeningskredieten en de realisatie ervan niet continu opvolgt. Pas bij de controle van de rekeningen zal men een duidelijk zicht hebben op de evolutie en zal men betere conclusies kunnen trekken.

De heer *Jan Debucquoy* beantwoordt de vraag over de consolidatiekring en de dertig rechtspersonen in een leertraject. Er zijn allerlei werkgroepen om de begroting conform de ESR95-normen te maken. De hogescholen, universiteiten en regeringscommissarissen zijn daarbij betrokken. Dat sleept inderdaad lang aan. Het resultaat telt. Nu werd voor de eerste keer voor 2014 een ESR95-begroting ingediend. Die begroting zou een negatieve impact kunnen hebben op het begrotingssaldo. Dat cijfer moet met de nodige voorzichtigheid worden bekeken. We kennen de kwaliteit van de cijfers niet. Zijn ze correct opgesteld volgens de ESR95-methode?

De stijging van de impliciete schuld werd al gerelateerd aan het totaalbedrag van de impliciete schuld. Dat valt nogal mee. De stijging is grotendeels verklaarbaar door de bijkomende beleidsenveloppe van 500 miljoen euro, vertaald in verbinteniskredieten in 2014 maar voor een veel lager bedrag aan betalingskredieten. Dit verschil verklaart mede de stijging van beleidskredieten.

Voor de sociale leningen van 100 plus 7 miljoen euro wordt de impliciete schuld gespreid over een heel lange periode. Men moet dat inderdaad bijtellen bij de berekening van de impliciete schuld. Alle verbintenissen die nu nog niet betaald zijn, gaan via een vastleggingsmachtiging in de begroting of via de kredieten. Dat wordt allemaal opgeteld.

Bovenop het cijfer van de impliciete schuld moet men ook de pps-beschikbaarheidsvergoedingen van de komende jaren bijtellen. De heer Debucquoy merkt op dat hierover aan het Vlaams Parlement wordt gerapporteerd in het verslag over de alternatieve financiering. Hierdoor is er zicht op de niet-betaalde verbintenissen binnen de pps-verplichtingen. Op dat vlak is transparantie verzekerd.

De heer *Lode Vereeck* herhaalt zijn vraag in verband met de verkoop van gronden door Aquafin. Het gaat hem vooral om de registratierechten.

De heer *Geert Robbe* antwoordt dat het Rekenhof ervan uitgaat dat de registratierechten hier geen deel van uitmaken. In dat geval zouden de registratierechten immers tweemaal in de middelen worden opgenomen. Dit is apart verrekend.

De heer *Lode Vereeck* vraagt of het Rekenhof weet over welke onroerende goederen het gaat bij de verkoop van gronden door het Vlaams Infrastructuurfonds. Er zou daar immers een tweede carrousel kunnen ontstaan. Het hangt ervan af aan wie die gronden worden verkocht. Indien dit betekent dat dit nadien weer met een verhoogde dotatie moet worden gefinancierd, ontstaat weer een carrousel zoals die bij de VMM en Aquafin.

De heer *Jan Debucquoy* merkt op dat de verkoop van gronden of van gebouwen op zich niet slecht is. Indien die gebouwen leegstaan en die gronden niet worden gebruikt, kunnen

ze beter worden verkocht en kunnen de ontvangsten voor iets anders worden gebruikt. Het kan natuurlijk ook dat een gebouw wordt verkocht en nadien weer wordt gehuurd. Dit moet per operatie worden bekeken.

De heer *Lode Vereeck* verduidelijkt dat het gaat om gronden van de VMM. Aquafin zal de factuur naar de drinkwatermaatschappijen doorschuiven. Die zullen dan een hogere dotatie ontvangen. Op die manier betaalt de belastingbetaler. Hij vraagt zich af om welke gronden het in feite gaat en wie de koper is. Hij wil vooral weten of die rekening ooit weer zal opduiken.

De heer *Jan Debucquoy* heeft hier geen zicht op de verkoop van gronden door Vlaams Infrastructuurfonds. Volgens hem gaat het niet om een sale-and-lease-backoperatie. Het gaat in zijn ogen enkel om een verkoop van gronden.

De heer *Lode Vereeck* herhaalt zijn vraag of het Rekenhof de grootte van de gewenste buffer kan inschatten.

De heer *Jan Debucquoy* antwoordt dat de raming van de grootte van de gewenste conjunctuurbuffer geen exacte wetenschap vormt. Tijdens een hoogconjunctuur is het gemakkelijk een provisie in te schrijven. Tijdens een laagconjunctuur is er minder ruimte. Dit is in eerste instantie een politieke beslissing. Indien er ruimte is, kan die worden aangewend om de schulden te verminderen, om nieuw beleid te voeren of om een conjunctuurprovisie in te schrijven. Aangezien dit een politieke keuze is, is het niet de taak van het Rekenhof om te stellen dat het geld volledig naar schuldafbouw of naar nieuw beleid zou moeten gaan. Als een keuze wordt gemaakt, moet echter wel duidelijk zijn wat de effecten zullen zijn op de toekomstige beleidsruimte. Die duiding moet worden gegeven. De gewenste hoogte van het bedrag is echter geen exacte wetenschap.

De heer *Dirk Van Mechelen* merkt op dat dit alles met de eventuele bepaling van een begrotingsnorm te maken heeft. De vorige Vlaamse regeringen gebruikten een conjunctuurprovisie van 1 percent van de samengevoegde en gedeelde belastingen. Ditmaal zou het dan om een buffer van 199 miljoen euro gaan.

De heer *Jan Debucquoy* verklaart dat het Rekenhof voor een duidelijke norm en een duidelijk kader pleit. In het verleden was de Vlaamse begroting steeds genormeerd. Eerst was er de Demeesternorm en later kwamen dan andere normen. Ook de Hoge Raad van Financiën heeft toen normen in verband met de verdeling van de inspanningen opgelegd. De voorbije jaren zijn die afspraken niet meer gemaakt. In 2013 hebben de gewesten, de gemeenschappen en de federale overheid voor het eerst opnieuw een overeenstemming over de verdeling van de begrotingsinspanningen bereikt. Het Rekenhof pleit in elk geval voor een structurele norm. Die norm moet de budgettaire gevolgen van de zesde staatshervorming in kaart brengen. Het Rekenhof wijst erop dat de minister zijn administratie opdracht heeft gegeven de gevolgen en de effecten van de zesde staatshervorming op te volgen. Dat staat ook in zijn beleidsbrief. Hij wil de toewijzing van de middelen perfect monitoren en op dat vlak expertise opbouwen.

Het digitaal dividend voor de 4G-licentie heeft betrekking op telecomdiensten en op audiovisuele diensten. De gewesten en de gemeenschappen hebben dan ook terecht om een gedeelte van de ontvangsten gevraagd. Over die verdeling is een akkoord met de federale overheid bereikt. Het gaat hier evenwel om eenmalige ontvangsten.

Normaal gezien wordt de betalingsachterstand door het Rekenhof gemonitord. Het Rekenhof heeft geen weet van een betalingsachterstand van facturen. Enkel voor de DAB Loodswezen is er een achterstand met het betalen van facturen.

De heer *Lode Vereeck* vraagt of het Vlaams Fonds voor de Lastendelging een verschuiving van middelen betekent.

De heer *Jan Debucquoy* antwoordt dat het voorheen de regeling was dat als er een veroordeling kwam, zeker voor een groot bedrag, 90 percent ten laste van dit fonds kon vallen. Departementen konden zelf maximum 1 miljoen euro ten laste nemen. Er zat een logica in omdat het vaak ging om lasten uit het verleden van voor de staatshervorming. Het Rekenhof vond het een beetje onrechtvaardig dat sommige departementen veroordelingen kregen voor lasten uit het verleden van tien tot vijftien jaar geleden. Dat kwam ten koste van hun beleidsruimte. Dit fonds was een soort van solidariteitsfonds tussen alle departementen. Het beleidsdomein Openbare Werken heeft bijvoorbeeld meer rechtszaken dan een ander beleidsdomein. In het kader van de responsabilisering kan maar maximum 50 percent ten laste vallen van dit fonds en valt de grens van 1 miljoen euro ook weg. Als er een veroordeling komt, kan het departement maar maximum 50 percent ten laste leggen van het fonds. Dat teert in op de beleidsruimte van dat departement. In feite is het dus geen besparing maar een verschuiving. Anderzijds, als de departementen een groter stuk van de koek moeten betalen, zullen ze meer geresponsabiliseerd worden en zullen ze trachten om de kosten van de veroordeling te minimaliseren (vermijden nalatigheidsintresten en dergelijke).

3. Antwoord van de Vlaamse Regering op de opmerkingen van het Rekenhof

De Vlaamse Regering stelde ook nog een schriftelijk antwoord bij de diverse opmerkingen van het Rekenhof ter beschikking van de commissie. Dit document is te vinden als bijlage op de dossierpagina van dit stuk op www.vlaamsparlement.be.

III. ALGEMENE BESPREKING

1. Opmerkingen van de leden

De heer *Dirk Van Mechelen* wil de begroting ten gronde bekijken, zeker na de kritiek van het Rekenhof. Het gaat om de laatste begroting van deze legislatuur. Mogelijk komt er nadien nog één begrotingswijziging, al is dat niet meteen gebruikelijk in een verkiezingsjaar. Is er een structureel gezond begrotingsbeleid, waarbij er evenwichten worden nagestreefd? Dat men al eens gebruikmaakt van eenmalige maatregelen, is op zich geen ramp, op voorwaarde dat die aan een aantal criteria voldoen. De vraag is heel eenvoudig: is het uitgavenniveau hoger dan het ontvangstenniveau en hoe wordt dit uiteindelijk ESR-matig gecorrigeerd om het evenwicht te herstellen? Er is de voorbije dagen en weken al heel wat heisa over geweest: elke lidstaat van de Europese Unie wordt vandaag door Europa verplicht om een begrotingsbeleid op middellange termijn op te zetten. Ook het Rekenhof besteedt daar trouwens bijzonder veel aandacht aan. Tegelijkertijd verplicht Vlaanderen zijn lokale besturen om ook een dergelijke middellangetermijnbegroting op te zetten met operationele en strategische doelstellingen, met strategische, financiële nota's, autofinancieringsmechanismen enzovoort. De vraag rijst dan hoe dat geregeld is in de eigen Vlaamse begroting, die toch de regelgever is voor de lokale besturen.

De heer Van Mechelen heeft daarbij een aantal vragen. Vooreerst is er de creatie van extra beleidsruimte. Ten opzichte van 2014 voorziet de regering in 445 miljoen euro bijkomende beleidsruimte. Dat gebeurt door middel van een korf van ingrepen. De opbrengsten uit de samengevoegde en gedeelde belastingen en andere dotaties stijgen met 556 miljoen euro. De regering ziet een stijging in de eigen gewestbelastingen met maar liefst 245 miljoen euro. Daar wordt dan de saneringsbijdrage voor 2014 van afgetrokken, goed voor 150 miljoen euro, en 21 miljoen euro voor het Brussels Pendelfonds. De heer Van Mechelen stelt ook vast dat de andere ontvangsten, waarschijnlijk het KBC-dividend, tegenover 2013 verminderen met 229 miljoen euro. De consolidatie bij de openbare instellingen geeft een

over de omvang van die consolidatie. Als men een en ander optelt, komt men inderdaad tot 445 miljoen euro extra beleidsruimte.

De samengevoegde en gedeelde belastingen en de eigen gewestbelastingen zullen samen ongeveer 800 miljoen euro hoger liggen dan in 2013. Daarbij wordt rekening gehouden met een economische groei van 1 percent, conform de voorspellingen van de Europese Commissie en het IMF. De heer Van Mechelen benadrukt echter dat het Rekenhof wijst op het fragiele karakter van de groei. Hij verwijst ook naar de recente 'shutdown' in de Verenigde Staten, die zich zou kunnen herhalen in februari 2014. Dergelijke zaken tonen aan hoe snel het kan wijzigen. De heer Van Mechelen vraagt zich dan ook af of het niet verstandiger was geweest om die opbrengsten wat conservatiever in te schatten, of om een conjunctuurbuffer aan te leggen. Hij blijft bij zijn standpunt dat die hoge inschatting niet ongevaarlijk is.

Bij de eigen gewestbelastingen valt de opmerkelijke stijging van de successie- en schenkingsrechten op, van respectievelijk 16 en 11 percent. De heer Van Mechelen vraagt wat de oorzaak van die stijging is, wetende dat zeker de successierechten niet gecorreleerd zijn aan economische groei.

Hij vraagt zich voorts af wat de verklaring is voor de stijging van opbrengsten van belastingen op spelen en weddenschappen en het eurovignet, van respectievelijk 14 en 13 percent.

De saneringsbijdrage voor 2014 bedraagt uiteindelijk 170 miljoen euro. De heer Van Mechelen heeft er in het verleden al op gewezen dat het belangrijk was om Vlaanderen voor te bereiden op die bijdrage. In 2014 is die bijdrage nog maar een borrelnootje, stelt hij, maar in de periode 2014-2016 zal ze structureel oplopen naar 2,5 miljard euro, zoals overeengekomen tussen de federale staat en de deelstaten. De heer Van Mechelen neemt aan dat Vlaanderen voor 2015-2016 60 percent zal betalen, ofwel 1,33 miljard euro. Hij vraagt welke voorzieningen in de begroting 2014 worden opgenomen om dat structurele pad naar de verhoogde saneringsbijdrage te kunnen opvangen.

Bij de andere opbrengsten, die 229 miljoen euro lager uitvallen, wijst de spreker op het ontbreken van de KBC-coupon. Er wordt ook rekening gehouden met 21 miljoen euro uit de participatiemaatschappijen. De heer Van Mechelen vraagt extra verduidelijking bij dat element. In 2014 komen enkele stukken van de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij over naar de gewesten. De spreker wil weten of er met die factor rekening is gehouden in de opbrengst van participaties, dan wel of die opbrengst ergens anders vandaan komt.

Daarnaast is 42 miljoen euro opgenomen die moet komen van de veiling van de zogenaamde vierde generatie licenties in de mobiele telefonie. Die veiling is pas opgestart door de federale telecomregulator BIPT. Is dat bedrag reëel, wetende dat bijvoorbeeld Telenet heeft laten weten niet mee te doen met deze veiling? Hoe kan dat bedrag van 42 miljoen euro gemotiveerd worden?

Een volgend punt van de heer Van Mechelen is de consolidatie van de Vlaamse openbare instellingen. Volgens de minister zou dat een plus van 42 miljoen euro opleveren. Vorige week heeft men van het Rekenhof vernomen dat er dertig instellingen niet geconsolideerd zijn en dat dit een negatieve impact zou hebben van 132 miljoen euro. In plaats van een correctie in plus van 42 miljoen zou het een correctie in min van 90 miljoen euro moeten zijn. Wat is nu de situatie van de consolidatie van die instellingen, die normaal gezien al een feit had moeten zijn? Kan men verwachten dat men ze in 2014 alsnog zal moeten consolideren? Wat is daar de impact van op onze begrotingsresultaten 2014?

De extra beleidsruimte wordt aangevuld met 112 miljoen euro besparingen. Er wordt onder meer gesproken over 70 miljoen euro diverse en recurrente inspanningen bij de ministeries. Hoe, waar en door wie zal deze besparing worden gerealiseerd? Wat moet worden verstaan onder 'recurrent'?

De heer Van Mechelen heeft het voorts over het verschil tussen de extra beleidsruimte en de uitgaven in lopend en nieuw beleid. Dat is volgens hem een erg belangrijk punt. Als men grote voormelde bedenkingen buiten beschouwing laat, geeft dat een totale beleidsruimte van 442 miljoen euro, aangevuld met 112 miljoen euro besparingen, dus 554 miljoen euro extra beleidsruimte. De heer Van Mechelen stelt echter vast dat het bedrag van 554 miljoen euro onvoldoende is voor de stijging van het constant beleid, waarvoor 571 miljoen euro nodig is. Er wordt dus ESR-matig geschoven om een en ander onder controle te houden.

Het is volgens de heer Van Mechelen misschien iets te kort door de bocht wanneer men zegt dat men zich ervoor moet hoeden om zich rijk te rekenen, ook op andere niveaus. Men moet erover waken dat men bijkomende beleidsimpulsen naar voren schuift, in dit geval van liefst 500 miljoen euro. Anderzijds ziet men dat die niet onmiddellijk gedekt zijn. Of men moet de andere oefening gaan maken, namelijk over het feit dat de minister alle buffers schrapt en dat hij slechts 177 miljoen euro betaalkredieten plaatst ten opzichte van nieuwe beleidskredieten. Als je dat louter wiskundig bekijkt, wordt 323 miljoen euro van de factuur doorgeschoven naar een volgende regering door het feit dat de betaalkredieten pas in 2015 op snelheid zullen komen. Die zullen dus boven water komen op het moment dat men een serieuze saneringsoperatie zal moeten doorvoeren, al was het alleen maar om de Vlaamse inspanning in het akkoord met de Federale Regering te kunnen hanteren. De heer Van Mechelen vraagt daarom of we hier niet onvermijdelijk opnieuw naar een soort van stop-and-gobeleid gaan, waarbij de minste schommeling invloed uitoefent. Hij hoopt dat de economische groei niet tegenvalt. We rekenen nu op 1 percent en daar word je niet onmiddellijk rijk van, aldus de heer Van Mechelen, maar het is beter dan een daling. De heer Van Mechelen hoopt dat er in de Verenigde Staten niets gebeurt dat daartoe aanleiding geeft en dat de Japanse kerncentrale op een voorzichtige manier wordt ontmanteld, want er is volgens hem vandaag in de mondiale economie bijna niets nodig om de boel te doen ontsporen en omkantelen. Daar heeft minister Muyters, aldus de heer Van Mechelen, geen verantwoordelijkheid voor, behalve dat hij daar op een voorzichtige manier rekening mee dient te houden.

De heer Van Mechelen vindt de schrapping van de buffer van 150 miljoen euro zeer risicovol. Hij benadrukt dat niet alleen hij maar ook het Rekenhof dat stelt. Het Rekenhof zegt letterlijk: "Door deze schrapping is er geen marge meer om het hoofd te bieden aan risico's die het begrotingsevenwicht in het gedrang kunnen brengen, zoals het conjuncturele risico, betaalincidenties of een minder grote onderbenutting van de uitgaven dan die waarmee rekening wordt gehouden bij de vaststelling van het vorderingensaldo.". Het Rekenhof is hierover dus vrij scherp. Zijn deze risico's dan te verwaarlozen en ziet minister Muyters een andere manier om ze op te vangen? Hoe wordt de buffer in 2013 gehanteerd? Wordt hij gebruikt of niet? Waar wordt hij ingezet? Dit zou er in het beste geval op kunnen wijzen dat de buffer in 2014 niet meer noodzakelijk is, ongeacht het feit dat de risico's, zoals het Rekenhof stelt, aanwezig zijn en blijven.

Ook de schrapping van een deel van de kredieten van het Vlaams Fonds voor de Lastendelging is volgens de heer Van Mechelen een rare wending. Minister Muyters zou hierbij verwijzen naar een aangepaste regelgeving waarbij hij zegt dat het Fonds voor nog slechts 50 percent van de hoofdsom van de te delgen lasten zal instaan in plaats van voor 90 percent. Volgens de heer Van Mechelen is dit een verschuiving van de risico's, die dan terechtkomen bij de andere Vlaamse instellingen. De heer Van Mechelen vraagt aan minister Muyters hoe hij reageert op de kritiek van het Rekenhof, dat stelt dat de buffer onterecht wordt verminderd en dat deze vermindering risico's inhoudt.

Een groot deel van de factuur van deze beleidsimpulsen wordt, aldus de heer Van Mechelen, doorgeschoven naar de toekomst. Dat zou niet zo erg zijn indien dat zou passen in een meerjarenperspectief. Ook dit was een kritiek van het Rekenhof. Dat meerjarenperspectief is er nog niet. Het zal pas na dit debat komen. Daardoor zullen bepaalde posten in plaats van objectief berekende posten, sluitposten worden. De gevolgen daarvan zullen zich ooit wel laten voelen, aldus de heer Van Mechelen.

Wat betreft de nieuwe beleidsimpulsen of relancemaatregelen voorziet minister Muyters in 166 miljoen euro. De heer Van Mechelen herinnert zich dat dit een van de paradepaardjes was van de Septemberverklaring van minister-president Peeters. Daarin werd gesteld dat dit bedrag zou gaan naar de aanpak van de jeugdwerkloosheid, naar onderzoek en ontwikkeling – maar daarover stelt de heer Van Mechelen dat minister Muyters het groeipad heeft verlaten –, naar infrastructuur en naar structurele lastenverlagingen voor de bedrijven. Volgens de heer Van Mechelen is dit nu in de begroting opgenomen als een provisie en dus niet meer concreet toegewezen. De verklaring van de minister-president is bekend: er wordt eerst gewacht op de gesprekken met de andere regeringen. Voorlopig is dat echter nog enigszins wachten op Godot. De heer Van Mechelen wijst erop dat dit in tegenstrijd is met het principe van de specificiteit van de begroting. Hij wil weten of het parlement zijn goedkeuring zal kunnen verlenen aan de definitieve toewijzing van die middelen. Of zal de Vlaamse Regering daarover ad hoc kunnen beslissen?

De heer Van Mechelen stelt dat hij nu toch stilaan de draad aan het verliezen is als het gaat over de link tussen de KBC-premie en het relancebudget. In de Septemberverklaring werd gesteld dat die premie de volgende jaren kon of zou worden gebruikt voor de relance. Begrotingstechnisch is er eigenlijk geen link. Hij zou ook niet meteen weten hoe men dat het best inschrijft. De minister-president heeft in de commissie Economie bevestigd dat de KBC-premie in de komende jaren mogelijk ook voor andere doeleinden kan worden gebruikt. Eerst was er de stellige belofte dat alles volledig naar schuldafbouw zou gaan. Vervolgens werd gezegd dat er toch een deel van dat geld zou worden gebruikt voor het relancebeleid. Als de spreker het goed begrijpt, wordt nu gesuggereerd dat dit ook voor andere dingen kan worden gebruikt. Hij zou daarover graag wat meer duidelijkheid hebben.

Er is voor slechts de helft, namelijk 83 miljoen euro, in betaalkredieten voorzien voor de relancemaatregelen. Dat betekent dat de onmiddellijke impact slechts tot een goede 50 percent wordt beperkt. De heer Van Mechelen wil weten waarom het slechts om 50 percent gaat. Waarschijnlijk hangt dat af van de maatregel die men zal nemen, maar nadien komt die maatregel op kruissnelheid. Hij vraagt zich af of dit niet onvoorzichtig is. Moeten ook ter zake geen voorzieningen worden getroffen?

De heer Van Mechelen betreurt dat de minister-president stelt dat het niet kan dat het Rekenhof kritiek uitte op de relancemaatregelen. De minister-president vindt dat het Rekenhof onvoldoende rekening heeft gehouden met de argumenten van de Vlaamse Regering. De heer Van Mechelen zou die argumenten hier dan eens graag horen, ofwel van de minister van Financiën ofwel van de minister-president. Hij vindt het ongebruikelijk dat de regering kritiek geeft op de rapporten van het Rekenhof, zoals voetbalploegen die de integriteit van de scheidsrechter in twijfel beginnen te trekken. Dit is ongehoord, aldus de heer Van Mechelen. Hij vindt dat het Rekenhof kritiek mag uiten, en dat de regering vanzelfsprekend mag antwoorden op die kritiek. Dat zijn de gangbare spelregels, en hij pleit ervoor om die te behouden.

Het Rekenhof heeft ook een aantal risicofactoren op tafel gelegd, die toch niet onbelangrijk zijn, namelijk de onderbenutting en het tekort van de lokale besturen. Wat de onderbenutting betreft: er is nu een overschot van 2,6 miljoen euro op een begroting van 27,5 miljard euro. Op zich is daar niets mis mee. Het liefst is er een nultekort. Nu echter

de buffers verdwenen zijn, komen er een aantal grote risicofactoren op ons af. Andermaal wijst het Rekenhof op de inschatting van de onderbenutting, zoals de heer Van Mechelen dat ook al een paar jaar doet. In dat debat is er niets nieuws. Er werd ook verwezen naar een aantal onverwachte uitgaven. De heer Van Mechelen vindt dat daarover het debat ten gronde moet worden gevoerd.

De heer Van Mechelen merkt op dat minister Muyters de onderbenutting constant op 593 miljoen euro houdt en hiervoor verwijst naar het niveau dat tijdens de begrotingsaanpassing 2013 is aanvaard. In vergelijking met de begrotingsopmaak 2013 gaat het echter om een stijging met 240 miljoen euro. In de initiële begroting lag de buffer merkelijk lager. Tijdens de begrotingscontrole is dit bedrag substantieel opgetrokken. De heer Van Mechelen stelt vast dat minister Muyters het niveau van 2013 gewoon aanhoudt.

De heer Van Mechelen verwijst naar de expliciete vraag over de buffer die hij al heeft gesteld. Hij weet nog niet wat er met die buffer van 150 miljoen euro is gebeurd. Volgens hem kan een buffer voor betalingsincidenties worden ingevoerd. Indien die buffer niet moet worden gebruikt, vormt dit bedrag al een gedeelte van de onderbenutting.

Volgens de heer Van Mechelen heeft minister Muyters op deze manier al een hinkstapsprong gemaakt om een groot gedeelte van de onderbenutting tot stand te brengen. Het niveau blijft gelijk aan het niveau van de begrotingscontrole 2013. Aangezien de buffer van 150 miljoen euro is geschrapt, is de vraag of het verantwoord is een dergelijk hoge onderbenutting te handhaven.

De heer Van Mechelen merkt op dat de minister in zijn toelichting heeft verwezen naar een aantal correcties die op de berekeningen zijn doorgevoerd. Hij citeert letterlijk de algemene toelichting van minister Muyters bij de begroting 2013: “Concreet toegepast, betekent dit dat de onderbenutting vooreerst wordt berekend door het in 2011 gerealiseerde onderbenuttingspercentage van 1,41 percent toe te passen op de beschikbaar gestelde betaalkredieten in 2013, met uitzondering van het nieuwe beleid 2012 ten belope van 200 miljoen euro. Op deze totaal berekende onderbenutting van 406,2 miljoen euro wordt, net als bij de tweede begrotingsaanpassing 2012, nog een negatieve correctie toegepast voor het effect van de besparingen die zijn geconcretiseerd in de eerste en tweede begrotingsaanpassing 2012. Tot slot wordt er verder uitgegaan van 10 percent onderbenutting van de bijkomende beleidsimpulsen 2013, of 4,5 miljoen euro.”.

De vraag is volgens de heer Van Mechelen of minister Muyters tijdens de begrotingsaanpassing een hele reeks correcties heeft doorgevoerd om met 240 miljoen euro uiteindelijk tot het verhoogde bedrag te komen. Het Rekenhof heeft ook gevraagd of die logica, zeker nu de buffer van 150 miljoen euro is geschrapt, ook op de onderbenutting voor 2014 mag worden toegepast.

Een tweede risico heeft betrekking op het ontbreken van politieke duidelijkheid over het potentieel tekort van de lokale besturen. Volgens de schatting van de Nationale Bank van België gaat het voor 2013 om 548 miljoen euro en voor 2014 om 332 miljoen euro. Om een omrekening voor het Vlaamse Gewest te maken, heeft de heer Van Mechelen een volgens hem potentieel bruikbare sleutel van 55 percent gebruikt. Dit komt voor 2013 neer op 301 miljoen euro en voor 2014 op 182 miljoen euro. De heer Van Mechelen merkt echter op dat minister Bourgeois de juistheid van die getallen betwist.

De heer Van Mechelen merkt op dat hij ook al in verband met andere onderwerpen naar de impact van de op het niveau van de lokale besturen lopende beleids- en beheerscyclus heeft verwezen. Volgens hem heeft het Rekenhof net om die reden gevraagd of dit risico niet moet worden ingecalculeerd. Misschien is het nodig hiervoor in een bedrag te voorzien.

De politieke vraag is of entiteit II het tekort van de lokale besturen al dan niet moet dichtrijden. Omdat er geen buffers of provisies zijn, vraagt de heer Van Mechelen naar de mogelijke impact van de tekorten van de lokale besturen op de Vlaamse begroting.

Ook het Rekenhof stelt vragen bij het meerjarenperspectief en het verschil tussen betaal- en beleidskredieten, aldus de heer Van Mechelen. Hij brengt in herinnering dat de secretaris-generaal van het Departement Financiën en Begroting in de commissie heeft uitgelegd dat men het niet moest dramatiseren, maar wel de evolutie in kaart brengen. Bij een stijging van de economische groei en een substantiële stijging van de ontvangsten is het logisch dat die zaken in beleid worden omgezet, waardoor de beleidskredieten de facto hoger worden gelegd dan de betaalkredieten, wetende dat dat één of twee jaar later opnieuw moet worden gekanteld, om uiteindelijk weer naar een gezonde evolutie te gaan. Als dat wordt toegespitst op cijfers, is het verschil tussen beleids- en betaalkredieten in 2014 zelfs iets lager dan in 2013. Op zich is dat niet erg omdat het over heel kleine bedragen gaat.

De heer Van Mechelen vraagt de minister of de evolutie kan worden doorgetrokken, waarbij het gaat over 200 miljoen euro, dan wel of het de bedoeling is dat de piramide de volgende jaren omdraait. Het Rekenhof uitte in dat verband kritiek met betrekking tot het duurzaam begroten en verwees naar het ontbreken van de meerjarenbegroting, zoals bepaald in artikel 14 van het Rekendecreet. Hoe past het verschil tussen beleids- en betaalkredieten in dat meerjarenperspectief? De heer Van Mechelen merkt op dat de lokale besturen dat wel moeten doen en dat er streng op wordt toegekeken. Hij neemt aan dat Vlaanderen ook zichzelf oplegt wat het oplegt aan zijn lokale besturen.

De heer Van Mechelen vervolgt dat het Rekenhof vrij uitgebreid ingaat op het Europese begrotingskader. Ondertussen is er een saneringsbijdrage bepaald. Als hij het juist heeft, is er wel degelijk een akkoord over tussen de Federale Regering en de deelstaten. Hij vraagt de minister of het gaat om een vrijwillig engagement of een ondertekend en goedgekeurd document door onder meer het Overlegcomité. Alleszins gaat men er vandaag van uit dat er een parcours is dat gezamenlijk wordt afgelegd, om te voldoen aan de Europese begrotingsdoelstellingen.

De doelstelling van het Belgische hervormingsplan, inclusief alle deelentiteiten natuurlijk, is om in 2014 een structureel tekort te bereiken van slechts 1,2 percent. Dat gaat toch wat inspanningen vragen, stelt de heer Van Mechelen. Uit het recente rapport van Europees commissaris Olli Rehn blijkt dat die 1,2 percent niet onmiddellijk in het vooruitzicht ligt, laat staan het nominale vorderingstekort, dat op 2,1 percent zou komen. Dat zou zelfs een half percent hoger liggen, op 2,6 percent. Wordt daarover op dit ogenblik gepraat tussen de entiteiten en welke effecten heeft het op de begrotingscijfers? Worden er inspanningen gevraagd van entiteit II of komt de oefening integraal bij entiteit I te liggen?

De heer Van Mechelen spreekt zijn dank uit dat de commissie de tabellen in verband met de schuldevolutie en de ESR-8-investeringen heeft mogen ontvangen van het Rekenhof, omdat die ontbraken in de memorie van toelichting. Hieruit blijkt ook de impact van de terugbetaling van KBC op de directe schuld. Was het een vergetelheid om de informatie niet toe te voegen aan de algemene toelichting over de schuldpositie of was er een andere reden? Het Rekenhof heeft een oefening gedaan, de heer Van Mechelen neemt aan dat hij die ook van de regering zal ontvangen. Uit de cijfers zoals die nu zijn bezorgd, blijkt dat ook in 2013 en 2014 de schuld uiteindelijk gaat stijgen met 429 miljoen euro, exclusief de KBC-operaties. De heer Van Mechelen wil graag wat toelichting van de minister bij de ESR-8-investeringen. In tabel 5.1 van de algemene toelichtingen wordt voor 240 miljoen euro ESR-8-investeringen gepland bij de PMV, het Vlaams Energiebedrijf en PMV re Vinci. Klopt dit? Waarvoor zullen deze investeringen uiteindelijk gebeuren? Zijn de nodige garanties voor de ESR-neutraliteit er?

De heer Van Mechelen informeert of hij goed begrepen heeft dat het groeipad voor onderzoek en ontwikkeling, waarvoor 70 miljoen euro moest worden uitgetrokken in de begroting, niet werd aangehouden. Of staat het ergens anders? In het verleden is dat al gebeurd door andere inspanningen die werden geleverd. Verleden jaar werd een inspanning beloofd van 60 miljoen euro, maar werd er uiteindelijk 32,5 miljoen euro aan recurrente middelen uitgetrokken.

De verkoop van gronden van de VMM aan Aquafin zal niet in 2013 gebeuren, maar wordt verschoven naar 2014, en zal geen 20, maar 27,3 miljoen euro bedragen. Klopt die doorschuifoperatie? Er worden meer opbrengsten verwacht. Wil dat zeggen dat er meer wordt verkocht of stijgt de waarde van het geheel dat wordt verkocht? Wat is de bedrijfseconomische logica om die operatie door te voeren? De heer Van Mechelen heeft die ooit gesuggereerd als een oplossing om potentiële overschotten van het ene jaar naar het andere te brengen, maar het was dan wel de bedoeling om die aan te geven voor eenmalige uitgaven. Kan minister Muyters dat duiden?

Het Rekenhof heeft een opmerking gemaakt over de potentiële Europese boete met betrekking tot de verwerking van afvalwater. Die kan maximaal 10 miljoen euro bedragen. De heer Van Mechelen vraagt of minister Schauvliege die dan binnen haar budget moet opvangen dan wel of minister Muyters daarvoor een bedrag heeft uitgetrokken.

De heer *Lode Vereeck* erkent dat het evenwicht dat er sinds 2011 is, op zich een goede zaak is. De afgelopen jaren werden er enkel in 2009 en 2010 tekorten geboekt. De realisatiecijfers gaven de afgelopen twee jaren zelfs een klein overschot dankzij enkele meevallers. Ook voor 2013 wordt in een evenwicht voorzien, ondanks een lage verwachte groei van amper 0,1 percent. Zijn fractie vindt dat goed, maar gezien het half miljard euro aan eenmalige maatregelen en het geringe antwoord op de beleidsnoden, kan ze de euforie van de Vlaamse Regering over die evenwichtsdoelstellingen niet bijtreden. Daar zijn drie redenen voor.

De Vlaamse Regering verwijst regelmatig naar de moeilijke economische context om het evenwicht naar voren te schuiven als een enorme prestatie en om te verklaren waarom er bij elke begrotingsoefening gaten moesten worden gedicht. Iedereen weet dat door de effecten van de Financieringswet de verwijzing naar de economische omstandigheden toch te nuanceren is voor Vlaanderen en de andere deelstaten. Elk jaar kreeg Vlaanderen extra middelen. Nu was de stijging natuurlijk niet elk jaar even groot, maar er was in ieder geval al geen daling van het budget.

Het feit dat bij elke begrotingsoefening een gat moest worden gedicht, had dus niet enkel te maken met de economische context. Ook de SERV heeft dat al meermaals gezegd: de economische context verklaart de problemen van de begroting maar ten dele, voor ongeveer de helft. Ze worden in belangrijke mate veroorzaakt doordat de inspanningen telkens werden en worden doorgeschoven. Een groot deel van het probleem heeft te maken met eenmalige maatregelen die telkens wegvielen waardoor er, bij de volgende begroting, telkens een deel van de beleidsruimte verdween. In 2013 verdween de helft van de beleidsruimte door de eenmalige maatregelen van 2012. De heer Vereeck heeft bij minister Muyters eens opgevraagd wat de niet-recurrente elementen waren in de begroting 2013. In zijn antwoord heeft de minister het over 455 miljoen euro. Dat is 455 miljoen euro beleidsruimte van 2014 die verdwijnt omdat dit werd doorgeschoven van 2013 naar 2014. Was dit vorig jaar structureel bespaard, dan had men voor 2014 455 miljoen euro extra budgettaire ruimte. Dat is de realiteit.

Ten tweede is er de kwaliteit van het evenwicht: dat is onvoldoende structureel. Het gaat onder meer om het hele pakket eenmalige maatregelen. Jaarlijks ging het om ongeveer 500 miljoen euro en voor dit jaar om 455 miljoen euro. De SERV zegt daarover dat vanuit

structureel oogpunt de begrotingscontrole 2013 geen modelplaatje is. Hij noemde het een begroting die niet structureel verantwoord is wegens te weinig structurele inspanningen en onvoldoende oog voor de toekomstige uitdagingen. Als terechtwijzing van een adviesorgaan van de Vlaamse Regering kan dat tellen.

Ten derde verbergt het evenwicht tekorten op de kerntaken en een steeds groter wordende achterstand op tal van vlakken: zorg, wonen, kinderopvang, scholenbouw, innovatie. De heer Vereeck heeft er geen probleem mee om te erkennen dat op een aantal vlakken budgettaire inspanningen zijn gedaan, bijvoorbeeld voor scholenbouw, personen met een handicap en wegeninfrastructuur. Maar ondanks die extra middelen lopen de wachtlijsten op en kan men niet anders dan concluderen dat de extra inspanningen niet voldoende zijn. De gestelde doelstellingen worden dus niet gehaald.

En dan is de cirkel natuurlijk rond, aldus de heer Vereeck. De reden is een gebrek aan structurele sanering en aan duidelijke keuzes. Er zijn wel structurele besparingen doorgevoerd zoals de afbouw van het personeelsbestand, die al bij al een beperkt effect heeft van 2,7 miljoen euro in 2014, en de besparing op het apparaat. De heer Vereeck vraagt zich af waarom deze laatste besparing lineair is gebeurd en zonder behoefteraming. Vanuit het vakgebied dat de heer Vereeck opvolgt, ontvangt hij steeds meer signalen over problemen bij het IWT dat steeds meer taken krijgt maar een dalend werkingsbudget. Ook bij de VDAB werd er bespaard maar worden nu weer meer werkingsmiddelen uitgetrokken. Een visie op die besparingen ontbreekt, aldus de heer Vereeck.

Wat de 100 miljoen euro besparingen op de loonkredieten betreft, is het afwachten. Volgens het Rekenhof zouden die slechts gedeeltelijk recurrent zijn. Ook in de huidige begrotingsopmaak is voorzien in 60 miljoen euro voor diverse recurrente besparingen bij ministeries en instellingen.

Er zijn volgens de heer Vereeck een beperkt aantal structurele maatregelen. Er zijn inspanningen gebeurd in de kerntaken, maar het aandeel structurele maatregelen is veel te beperkt waardoor recurrent de beleidsruimte in de komende jaren te veel wordt ingeperkt. De SERV noemde dat volgens de heer Vereeck in zijn laatste advies het plak- en knipwerk van de eenmalige maatregelen. Deze begroting is een gemiste kans om Vlaanderen voor te bereiden op de toekomst.

De heer Vereeck heeft naar aanleiding van de Septemberverklaring gevraagd om een niet zo populaire techniek, namelijk die van de ‘zero based budgetting’ toe te passen en een budgettaire voorafname te doen voor prioritaire uitgaven. De heer Vereeck heeft het dan over de gehandicaptenzorg. Hij vraagt zich af welk budget nodig is om binnen een aanvaardbare termijn de wachtlijsten weg te werken. Hij stelt voor in dat budget te voorzien ongeacht de budgettaire ruimte. Pas daarna kan het politieke debat worden gestart. Pas wanneer men een aantal vastleggingen doet voor prioritaire zaken, kan men erin slagen om voldoende politieke discipline op te leggen om niet-kerntaken niet te moeten uitvoeren onder druk van een budgettaire discussie. De heer Vereeck denkt daarbij aan het derde VRT-net.

Er is ook een gebrek aan duidelijke keuzes. Dat heeft te maken met een gebrek aan samenhang binnen de Vlaamse Regering wat natuurlijk niet de bevoegdheid is van de minister van Begroting, maar van de Vlaamse Regering. Sinds het begin van de legislatuur hebben de heer Vereeck en de collega’s van de oppositie ervoor gewaarschuwd dat deze aanpak als een boemerang zou terugkomen. Het valt volgens de heer Vereeck niet te ontkennen dat de gevolgen van dit beleid steeds duidelijker worden.

Ook voor deze begroting is nog eens alles uit de kast gehaald om het nominale evenwicht mordicus te behalen en de schijn van een modelbegrotingsleerling op te houden, aldus de

heer Vereeck. Dat evenwicht is enkel mogelijk door een zeer optimistische raming van de onderbenutting. Dat blijkt duidelijk uit de tabel van het vorderingensaldo op pagina 61 van de algemene toelichting. Het primaire saldo zonder de onderbenutting bedraagt min 496 miljoen euro. Het vorderingensaldo inclusief de rentenlasten bedraagt min 590 miljoen euro. Enkel door uit te gaan van een zeer hoge onderbenutting van de kredieten is dit evenwicht behouden. In 2012 lag het primair saldo op min 100 miljoen euro. Samen met de rentenuitgaven van 226 miljoen euro zat men toen aan 326 miljoen euro. De onderbenutting was toen geraamd op 340 miljoen euro. Voor 2014 ligt het primair saldo op min 424 miljoen euro met 162 miljoen euro uitgaven. Dankzij de geraamde onderbenutting wordt dan toch het nominale evenwicht behouden, aldus de heer Vereeck. Dat is een manier om de hete aardappel door te schuiven naar de volgende regering.

Het Rekenhof zelf zegt dat het begrotingsevenwicht in stand wordt gehouden door in de uitgavenbuffers te snoeien, en door een voorafname op de toekomstige beleidsruimte. De heer Vereeck wil zes doorschuifoperaties bespreken en er ook enkele vragen over stellen.

De eerste cluster van doorschuifoperaties heeft te maken met de eenmalige maatregelen. Dat wil zeggen dat de begrotingsopmaak dit jaar opnieuw enkele eenmalige maatregelen bevat, maar gelukkig, door het wegvallen van het KBC-dividend, is dat in veel mindere mate dan in de vorige jaren. Dit jaar is dat 41 miljoen euro voor de 4G-licentie. De verlenging van de terugbetalingstermijn van Aquafin: 30 miljoen euro. De verkoop van onroerende goederen bij het Vlaams Infrastructuurfonds: 40 miljoen euro. Samen is dat 111 miljoen euro, en dat is al wat minder dan de vorige jaren.

Niettemin, ook deze verminderde uitgaven, die minister Muyters meerekent, vallen in 2015 grotendeels weg, waardoor nu al beslag wordt gelegd op de beleidsruimte van 2014. Het probleem is niet de eenmalige inkomst of de eenmalige verminderde uitgave zelf, maar wel dat dat wordt gebruikt voor de recurrente uitgave.

Ook zo'n systeem is de verkoop van VMM-gronden aan Aquafin, in de begroting terug te vinden voor 30 miljoen euro, wat de komende jaren 50 tot 60 miljoen euro aan extra financieringslasten zal veroorzaken. Door de opeenvolgende transacties van de afgelopen jaren worden nu al honderden miljoenen euro's extra financieringslasten doorgeschoven naar de volgende tien jaar, zodat de Vlaamse belastingbetaler voor de tweede keer moet betalen voor gronden die hij in het verleden al eens heeft betaald.

In het verleden hebben minister Muyters en ook minister Schauvliege, steeds verwezen naar de bedrijfseconomische logica, namelijk dat exploitant Aquafin ook maar best in het bezit kan zijn van de gronden. Buiten de beide ministers gelooft niemand dat, aldus de heer Vereeck. De Inspectie van Financiën sprak over slecht budgettair beheer en ook het Rekenhof gaf zware kritiek.

Het Rekenhof leidde af dat de geplande verkoop in 2013, inclusief registratierechten, die ging om 20 miljoen euro, werd doorgeschoven. De heer Vereeck wil weten of dat klopt. Betreft de geplande opbrengst in 2014 eigenlijk opbrengsten die waren gepland in 2013? Waarom werden die verkopen in 2013 dan niet gerealiseerd? Hier was altijd gezegd dat het niets te maken had met openbare financiën en het dichten van gaten, maar alles met een bedrijfseconomische logica. Hij gaat er dan ook van uit dat die verkoop liefst zo snel mogelijk plaatsvindt of zelfs vorig jaar al had moeten gebeuren.

De derde doorschuifoperatie is het ontbreken van buffers. In de begrotingstoelichting noemt de minister dat het inzetten van buffers, maar de heer Vereeck noemt dat het schrappen van buffers, om toch maar dat nominale evenwicht in 2014 te halen. Daardoor is er geen enkel stootkussen meer om tegenvallers op te vangen. Het Rekenhof geeft aan

dat dit niet voorzichtig is omdat er enkele risicofactoren zijn, die het begrotingsevenwicht onderuit kunnen halen.

Ten eerste is er de economische context. De groei wordt ingeschat op 1,1 percent, maar het herstel is wankel. Er waren tegenvallende groeicijfers in Duitsland en Frankrijk. Elke voorzichtige begroting werkt met een conjunctuurbuffer.

Ten tweede meent het Rekenhof dat een aantal kredieten onvoldoende hoog zijn ingeschat, onder andere bij het Vlaams Fonds voor de Lastendelging, in het domein zorg, voor de ecologiesteun en AGIOn.

Ten derde is er nog altijd het risico met betrekking tot een eventuele bijdrage van de deelstaten in het kader van de lokale tekorten. De cijfers werden nog niet uitgeklaard en de eventuele verdeling is nog voorwerp van overleg tussen de overheden, maar de huidige cijfers voorspellen een tekort van ongeveer 332 miljoen euro in 2014. Hoe wordt daarmee omgegaan?

Ten vierde: de optimistische raming van de onderbenutting. Die hoge onderbenutting is er nu ondanks het wegvallen van de buffer, die vorig jaar werd verantwoord door te zeggen dat die zou worden ingezet mocht het met de onderbenutting tegenvallen.

Ten vijfde voorspellen de recente ramingen van de Europese Commissie voor de nv België een groter deficit in 2013 en 2014 dan blijkt uit de ontwerpdocumenten die België heeft ingediend. Op basis van de nieuwe begrotingsregels kan Europa vragen dat de begrotingen worden bijgestuurd. Dit kan een impact hebben op de Vlaamse begroting. Het is een risico. Het Rekenhof sprak over een "donkere wolk" boven de begroting, om twee redenen. Als de raming van de Europese Commissie klopt voor 2013, dan zal dat in 2014 leiden tot een negatieve afrekening met betrekking tot 2013. Ten tweede had de heer Vereeck genoteerd dat het Rekenhof erop heeft gewezen dat Europa kan vragen dat België de begroting van 2014 zou aanpassen. Maar dat blijkt toch nog mee te vallen: ondertussen maakte de Europese Commissie op 15 november 2013 bekend dat er geen bijsturing van de begroting wordt gevraagd in 2014. Rest dus enkel nog een eventuele negatieve afrekening met betrekking tot 2013.

Een zesde risico is de eventuele bijdrage van Vlaanderen aan een Europese boete in het kader van het dossier van de waterzuivering.

Die zes punten zijn geen van alle zekerheden, maar de kans bestaat dat deze factoren leiden tot een of meerdere tegenvallers. Daarom zijn het ook risico's. Die worden op geen enkele manier afgedekt. Dat is buitengewoon kortzichtig. Het argument van de Vlaamse Regering en de meerderheid luidt dat het beter zou zijn om middelen te injecteren in de economie, nu het herstel nog zo zwak is. Waarom was dat in 2013 dan niet nodig? Wat dat betreft ziet de heer Vereeck dus ook geen consistentie, omdat de enige reden waarom men de buffers dit jaar absoluut nodig heeft, natuurlijk is dat men het gat moet dichtrijden. Bij de minste tegenslag zal de Vlaamse Regering dan ook genoodzaakt zijn om in te grijpen. Het lijkt de heer Vereeck dan ook beter in een minimale buffer te voorzien.

Er zijn nog twee andere risico's die te maken hebben met de budgettering en het rekenwerk binnen de Vlaamse begroting. Het eerste heeft te maken met de inschatting van de betaalkredieten. Bepaalde betaalkredieten zouden volgens het Rekenhof ontoereikend zijn. Het gaat onder meer om de kredieten bij AGIOn voor eenmalige kosten in het kader van de pps voor scholenbouw en een kredietvermindering voor de ecologiesteun ondanks een toename van het aantal aanvragen. Bovendien zouden in de begroting voor zorg bepaalde groeipaden onvoldoende zijn verrekend en zou er onduidelijkheid zijn over de verrekening van het VIA4-akkoord. Wat dat laatste betreft, zou het gaan om 15 miljoen euro.

In het verleden heeft het Rekenhof al regelmatig gewezen op mogelijke betaaltekorten, onder andere in 2010 en 2011. Het had het toen telkens bij het rechte eind, hoewel minister Muyters de opmerkingen in eerste instantie had weerlegd. Wil de minister enige toelichting geven bij de cijfers waarnaar het Rekenhof verwijst? Is er volgens de regering nu al dan niet een risico op een betaaltekort?

In dezelfde lijn is er de verlaging van de dotatie aan het VFLD met 20 miljoen euro. Die wordt in de algemene toelichting verantwoord door te wijzen op een aangepaste regelgeving, waardoor het VFLD nog slechts 50 percent van de hoofdsom van de betrokken lasten zal dragen in plaats van de vroeger geldende 90 percent. Bedoeling is de beleidsdomeinen te responsabiliseren. De logica zou suggereren dat het hier om een verschuiving gaat van uitgaven en niet om een meevaller: als het VFLD het niet betaalt, moeten de departementen het betalen. Volgens het Rekenhof is dat inderdaad onterecht in de begroting ingeschreven als een besparing. Het stelt: "In die betekenis is er noch creatie van beleidsruimte, noch een positief effect op het vorderingensaldo. Als de beleidsdomeinen hun uitgavenkredieten niet overeenkomstig hebben aangepast, dan is er een risico op betaalincidenties waarvoor geen provisie meer bestaat.". De vraag is dus of de beleidsdomeinen hun uitgaven hieraan aangepast hebben.

De tweede risicofactor die volgens de heer Vereeck verband houdt met rekenwerk van de minister, heeft betrekking op de hoge onderbenutting. Ondanks het schrappen van de buffer, die vorig jaar nogmaals als expliciete verantwoording werd meegegeven voor de hoge onderbenutting, wordt de onderbenutting dit jaar behouden op hetzelfde hoge niveau van 2013. Nochtans zijn het die niet-aangewende buffers die doorgaans de hoge onderbenutting verklaren. Er is hier dus een reëel risico, dat echter door de volgende Vlaamse Regering zal moeten worden opgevangen als het zich voordoet.

Het Rekenhof gaf tijdens de toelichting van het onderzoeksrapport aan dat er onvoldoende systematiek terug te vinden is in de berekeningsmethode van de Vlaamse begroting. Kan de minister dit nog eens toelichten? Voor 2013 geeft het Rekenhof aan dat volgens de informatie van de minister de verwachte onderbenutting zou worden gehaald. Klopt dit? Worden hiertoe specifieke beheersmaatregelen genomen om dat alsnog te halen, zoals de vertraging van uitgaven? Indien dat het geval is, is dit volgens de heer Vereeck een verdoken besparing, want het zou inhouden dat uitgaven worden ingeschreven die bewust niet worden gedaan.

De derde doorschuifoperatie in de tijd is de niet-consolidatie van instellingen uit de consolidatiekring. In de begrotingsopmaak is er een negatieve impact met 24 miljoen euro als gevolg van de consolidatie van een aantal instellingen. Het Rekenhof merkt echter op dat de consolidatie onvolledig is. Ook vorig jaar was dit het geval ten belope van 116 miljoen euro. In een antwoord op een schriftelijke vraag hierover gaf minister Muyters aan dat de instellingen – in hoofdzaak universiteiten en hogescholen – zich dienden te conformeren aan de ESR-boekhouding en dat door dit leerproces de consolidatie nog niet kon gebeuren in 2013, maar dat dit wel zou gebeuren vanaf de begroting 2014.

De heer Vereeck kan deze technische afwegingen enigszins begrijpen: het is belangrijk dat de aangeleverde cijfers betrouwbaar zijn, en de omslag is voor al die departementen ook niet zo eenvoudig. Het Rekenhof merkt nu echter opnieuw op dat de consolidatie onvolledig is. Indien alle instellingen waarvoor reeds een begroting beschikbaar is, zouden zijn geconsolideerd zoals het hoort, zou het saldo met 132 miljoen euro verminderen. Bovendien hebben een aantal instellingen, zoals Lijninvest, zelfs nog geen begroting ingediend.

Minister Muyters verwijst opnieuw naar het leerproces van deze instellingen om de vertraging te verklaren. Dit is volgens de heer Vereeck toch een probleem: de begroting wordt op die manier eigenlijk met 132 miljoen euro opgesmukt. De heer Vereeck gaat ervan uit

dat dit onbewust is, maar dat neemt niet weg dat de volgende Vlaamse Regering dit zal moeten opvangen, hetzij in 2015, hetzij misschien reeds bij de begrotingscontrole 2014. In die zin is het voor de huidige Vlaamse Regering dus een meevaller dat de instellingen nog niet worden geconsolideerd. Vorig jaar gaf de minister aan dat de consolidatie voor 2014 zou gebeuren. Vanwaar de vertraging? Heeft de minister actief stappen gezet om alsnog de consolidatie te kunnen realiseren?

De vierde doorschuifoperatie heeft te maken met de toename van de impliciete schuld. Reeds bij de begrotingscontrole 2013 was er kritiek van het Rekenhof op de stijging van de impliciete schuld en op het feit dat budgettaire engagementen werden aangegaan zonder dit af te toetsen in een meerjarig perspectief. De heer Vereeck vermoedt dat niemand problemen heeft met de techniek van de impliciete schuld, namelijk dat er al eens meer vereffeningskredieten zijn dan vastleggingskredieten. Bij de begrotingscontrole was er plots een toename van de impliciete schuld met 190 miljoen euro.

Bovendien wees het Rekenhof er toen ook al op dat er ook inzake alternatieve financiering bijkomende engagementen werden genomen die niet tot uiting kwamen in de beleidskredieten en dus de impliciete schuld, maar die wel het vorderingensaldo de komende jaren zullen belasten. Hierbij verwijst de heer Vereeck naar de VIPA-engagementen die vanaf 2014 kunnen leiden tot jaarlijkse 34 miljoen euro bijkomende beschikbaarheidsvergoedingen.

De heer Vereeck gaat er dus deels mee akkoord dat de minister deze techniek toepast voor een aantal zaken die mogelijks in 2013 nog geen betaling nodig hebben. De kritiek ging er vooral om dat het niet mogelijk was na te gaan wat de impact was op de beleidsruimte voor 2014 en volgende jaren omdat er ook bij de begrotingscontrole geen meerjarenperspectief werd geboden. Dat is ook de kritiek van de heer Vereeck nu: er wordt nu in 500 miljoen euro nieuwe beleidskredieten voorzien, waarvan er slechts 177 miljoen euro zullen worden gehonoreerd in 2014. Het Rekenhof noemt dit een voorafname op de toekomstige beleidsruimte met 323 miljoen euro, maar het is niet mogelijk na te gaan hoe de vereffeningen zullen gebeuren en hoe die zich zullen verhouden tot de verwachte beleidsruimte van de komende jaren.

De heer Vereeck richt zich ook tot de voorzitter van de commissie: het Rekenhof heeft opgemerkt dat het meerjarig perspectief van deze begroting ontbreekt. Nochtans legt het Rekendecreet dit op. Kan de minister een overzicht geven van de geraamde betaalkalender van de beleidskredieten die bij de begrotingscontrole 2013 en de begroting 2014 zijn ingeschreven? Bijvoorbeeld voor de 24 miljoen euro SALK-provisie van de begrotingscontrole 2013 is slechts in 5 miljoen euro VEK voorzien in 2014, de rest wordt blijkbaar later verwacht. Maar wanneer? Het is essentieel hier inzicht in te hebben. Gezien de omvang vraagt de heer Vereeck hier een overzicht van de betaalkalender, los van de meerjarenraming, want die is doorgaans minder duidelijk op dit vlak.

Er is dus opnieuw een stijging van de impliciete schuld met 174 miljoen euro volgens de algemene toelichting. Daarbij wordt echter geen rekening gehouden met de 100 miljoen euro bijkomende leningsmachtiging voor de VMSW en VWF enerzijds en anderzijds 7 miljoen euro bijkomende machtiging voor het VIPA. Samen betekent dit een toename van de impliciete schuld van 281 miljoen euro, wat natuurlijk heel wat meer is dan de 174 miljoen euro die was berekend in de toelichting. Die impliciete schuld zal moeten worden betaald door de volgende Vlaamse Regering.

De heer Vereeck stelt dat de vijfde doorschuifoperatie te maken heeft met de wachtlijsten en de oplopende noden. Er is volgens hem in wat overblijft van de nettobeleidsruimte, nadat deze al bijna volledig is opgesoupeerd door het recurrente beleid en de eenmalige maatregelen die wegvallen, enige mate van focus zichtbaar in de prioriteiten. De heer

Vereeck juicht dat toe. Maar die prioriteiten en noden zijn al bekend sinds het begin van de legislatuur. Het ware beter geweest indien de beleidsimpulsen eerder werden gegeven door structureel te besparen. Dan zou deze Vlaamse Regering al met de eerste vereffeningen zijn geconfronteerd en daarvoor de nodige budgettaire ruimte hebben moeten vrijmaken. Nu wordt het doorgestuurd naar de volgende Vlaamse Regering.

Volgens de heer Vereeck is het gevolg dat er enorme oningevulde noden zijn. Inzake innovatie wordt het groeipad gewoon stopgezet. Het door de regering vooropgestelde minimale groeipad lag al op 30 tot 40 percent van het groeipad van 1 percent van de VRWI. Dat kwam op 60 miljoen euro voor 2012, 70 miljoen euro voor 2013 en 70 miljoen euro voor 2014. Vorig jaar, aldus de heer Vereeck, bedroeg het 32,5 miljoen euro, en dit jaar is het 0 euro.

De heer Vereeck juicht de 11,6 miljoen euro voor personen met een handicap toe, maar het is volgens hem te weinig.

De scholenbouw vormt een andere uitdaging. De wachtlijst bij AGIOn is, volgens recente cijfers van minister Smet, sinds begin 2013 toegenomen met 50 miljoen euro. Het bijkomende budget voor AGIOn voor infrastructuursubsidies bedraagt in 2014 6 miljoen euro. De heer Vereeck kan niet anders dan concluderen dat de wachtlijsten nog langer worden.

Volgens de heer Vereeck wordt in 80 miljoen euro voorzien voor een extra vastleggingskrediet voor schoolinfrastructuur: 50 miljoen euro voor capaciteit en 30 miljoen euro voor reguliere scholenbouw. Er is voorzien in 20 miljoen euro vereffeningskrediet. Het eenmalige krediet van 30 miljoen euro uit de begrotingsopmaak van 2013 wordt geschrapt. De 80 miljoen euro extra zal dus een nettotoename van 27,4 miljoen euro bedragen ten opzichte van 2013. Volgens de heer Vereeck is dit een eenmalig krediet. Hij vraagt of dit klopt.

De spreker zegt dat niemand verlangde dat de Vlaamse Regering de historisch gegroeide wachtlijsten in deze legislatuur zou wegwerken, maar er is zelfs geen perspectief van een inhaalbeweging. De Vlaamse Regering klopt zich fier op de borst dat er inspanningen zijn gebeurd met betrekking tot een aantal dringende noden in de zorgsector, voor scholenbouw en wegeninfrastructuur. De heer Vereeck erkent dat ook. Maar als terzelfdertijd de wachtlijsten oplopen en de noden groter worden, moet men ook durven erkennen dat de inspanningen ruim onvoldoende waren. Deze regering heeft dus haar verantwoordelijkheid niet opgenomen, zij heeft niet de keuzes gemaakt om de nodige budgettaire ruimte te creëren. Deze Vlaamse Regering, aldus de heer Vereeck, bleek daar helaas niet toe in staat. De volgende zal het moeten doen.

Volgens de heer Vereeck bevat het rapport van het Rekenhof een niet mis te verstane waarschuwing met betrekking tot het schuldbeleid. Hij citeert: “Het Rekenhof heeft er in het verleden op gewezen dat de begrotingsnormering op basis van het ESR-vorderingensaldo niet volstaat om de houdbaarheid van de openbare financiën op termijn te garanderen. Ook de schuldontwikkeling die niet voortvloeit uit het ESR-vorderingensaldo moet worden bewaakt en genormeerd.”. Dit is volgens de heer Vereeck een duidelijke terechtwijzing, niet zozeer wegens de hoogte van de schuld, want die valt in vergelijking met de andere overheden nog mee, maar wegens het gebrek aan perspectief op schuldafbouw. In het vorige rapport van het Rekenhof stond al dat “de negatieve impact op de schuldevolutie in belangrijke mate is verschoven naar de volgende begrotingsjaren”. De afbouw van de schuld is dus opnieuw een hete aardappel die naar de volgende regering wordt doorgeschoven. Dat is de zesde doorschuifoperatie.

De heer Vereeck gaat ervan uit dat 2020 als streefdatum voor een nulschuld kan worden vergeten. Maar hij vindt wel dat een duidelijk pad voor schuldafbouw moet worden uitgetekend. Hier geeft de Vlaamse Regering volgens hem niet thuis.

Abstractie makend van KBC is de Vlaamse schuld deze legislatuur aanzienlijk gestegen, volgens de heer Vereeck, door de tekorten van 2009 en 2010 (1,5 miljard euro) en door de ESR-8-kredieten voor participaties. De heer Vereeck heeft het al vaak gezegd: schuldfinanciering van risicovolle participaties is een gevaarlijke praktijk. Hij zegt al meermaals te hebben gepleit om dit met eenmalige ontvangsten te doen. Het KBC-dividend was hier volgens hem een goede financieringstechniek. Dit dividend werd echter aangewend om een structurele hervorming af te wenden.

De heer Vereeck zegt dat minister Muyters in een antwoord op een schriftelijke vraag een overzicht heeft gegeven van de kasbehoeften die de komende jaren het gevolg zullen zijn van de ESR-8-kredieten die in deze legislatuur werden uitgetrokken. Het gaat om 195 miljoen euro in 2014, 190 miljoen euro in 2015 en 90 miljoen euro in 2016. De Vlaamse schuld zal met andere woorden de komende jaren – los van KBC – nog verder oplopen door de engagementen van de Vlaamse Regering. Daarom gaat de heer Vereeck ook niet akkoord met de koerswijziging van de Vlaamse Regering waarbij wordt gesteld dat de penalty fee van KBC ook voor relance kan worden gebruikt.

Die penalty fee moet volgens de heer Vereeck nog steeds voor schuldafbouw worden gebruikt. Bovendien lijkt deze Vlaamse Regering hiermee al een voorafname te doen op de beleidskeuzes van de volgende Vlaamse Regering. De algemene toelichting geeft geen overzicht van de verwachte schuldevolutie. Het Rekenhof leidt uit het bij de Europese Commissie ingediend ontwerp van begrotingsplan af dat eind 2014 een schuld van 4,5 miljard euro wordt verwacht. De heer Vereeck vraagt de minister een overzicht van de verwachte schuldevolutie ter beschikking te stellen van de commissie. Een verwijzing naar het rapport van het kas-, schuld- en waarborgbeheer volstaat volgens de heer Vereeck niet: het meest recente dateert van mei 2013, het volgende komt er pas in mei 2014. De commissie heeft recht op meer accurate cijfers.

De heer Vereeck heeft ook punctuele wagen en opmerkingen. Vooreerst zijn er de dividenden van de investeringsmaatschappijen. In 2013 is bij de begrotingscontrole 12 miljoen euro dividend komende van de openbare investeringsmaatschappijen opgenomen. Voor 2014 verwacht de Vlaamse Regering 21 miljoen euro: 2 miljoen euro van de VPM, 9 miljoen euro van het Biotech Fonds en 10 miljoen euro van de LRM. De voorgaande jaren keerde de LRM telkens een dividend uit dat rechtstreeks naar Limburgse projecten ging. Dit dividend kwam niet op het begrotingsartikel van de dividenden van de openbare investeringsmaatschappijen. Voor 2014 is dat wel zo. De heer Vereeck vraagt zich af of die 10 miljoen euro van de LRM bovenop of in de plaats van het dividend komt dat de voorgaande jaren steeds rechtstreeks naar Limburgse projecten ging. Hij wil weten of dit LRM-dividend in de algemene ontvangsten wordt opgenomen, en of de aanpak verschilt van deze in voorgaande jaren.

De begroting verwacht een sterke stijging van de schenkings- en successierechten. In totaal gaat het om een toename met 250 miljoen euro, of meer dan 10 percent. Dit wordt niet toegelicht. De heer Vereeck vraagt dat de minister dit toelicht.

Het Rekenhof merkt op dat er onduidelijkheid is over de toelage aan de drinkwatermaatschappijen. Bij constant beleid vermeldt de tabel in de algemene toelichting het bedrag van 85,5 miljoen euro bijkomende vereffeningskredieten voor de subsidiëring van de drinkwatermaatschappijen, wegens het wegvallen van 80 miljoen reserveaanwending in 2013 enerzijds en een stijging van de Aquafinfactuur anderzijds. Volgens het Rekenhof is de toelage aan de drinkwatermaatschappijen met 82 miljoen euro onderschat. Het Rekenhof vermoedt dat – zoals eind 2012 is gebeurd – eind 2013 de Vlaamse Regering een voorschot zal uitbetalen aan de drinkwatermaatschappijen. De heer Vereeck verlangt een toelichting. Hij wil weten of er een voorschot zal worden betaald, en zo ja, of dat geld in de begroting

2013 is opgenomen. Indien dat niet zo is, vraagt hij zich af of de toelage aan de drinkwatermaatschappijen voor 2014 voldoende groot is.

De begroting voorziet in een provisie in beleidskrediet van 166 miljoen euro voor relancemaatregelen en 83 miljoen euro voor betaalkredieten. Het Rekenhof merkt op dat het opportuun is dat dit aan het Vlaams Parlement wordt voorgelegd omdat geen enkele toelichting bij deze provisie wordt gegeven. Dat is terecht. Het Rekenhof stelt een begrotingscontrole voor, en de heer Vereeck sluit zich daarbij aan. Hij vraagt of de minister daaraan gevolg zal geven.

De heer Vereeck maakt een opmerking over de onvoldoende naleving van de eigen regels. Meermaals wijst het Rekenhof op onvoldoende naleving van de decretale begrotingsbepalingen. Een: niet alle instellingen worden geconsolideerd. Twee: de berekening van de thesaurie is onzorgvuldig gebeurd en heeft daarom geen beleidswaarde. Drie: er is bij de begroting geen overzicht van de meerjarige impact van genomen beslissingen gevoegd. Vier: er is geen overzicht van de schuldevolutie. Enzovoorts. Hij stelt te mogen verwachten dat een minister van Begroting zijn eigen regels naleeft.

Conclusie: de volgende Vlaamse Regering wordt geconfronteerd met een zware erfenis. De heer Vereeck heeft er geen probleem mee om toe te geven dat de Vlaamse Regering ook goede zaken heeft gedaan: sinds 2011 is er een nominaal evenwicht en zijn een aantal budgettaire inspanningen gedaan. Maar gelet op wat er kon en moest gebeuren, was het ruim onvoldoende. Deze Vlaamse Regering laat een zware budgettaire erfenis na. Grote inspanningen worden doorgeschoven, zowel ten gevolge van het globale begrotingsbeleid als van een aantal specifieke elementen in de begroting voor 2014: eenmalige maatregelen die in 2014 wegvallen; 600 miljoen euro financieringslasten wegens de verkoop van VMM-gronden; schuldafbouw; onbeantwoorde en toegenomen wachtlijsten en noden en het opgebruiken van alle buffers.

De Vlaamse meerderheid onderkent volgens hem deze problemen. Zo wordt erop gewezen dat de Vlaamse directe schuld al bij al beperkt is. Dat is juist. Maar al deze zaken samen zorgen er wel voor dat de volgende Vlaamse Regering een enorme opgave wacht. Het opvangen van het wegvallen van de eenmalige maatregelen, het inzetten van een echte inhaaloperatie en het inzetten van een traject voor schuldafbouw worden doorgeschoven. Het is de volgende Vlaamse Regering die dit zal moeten aanpakken, in een context waarbij bijkomende bevoegdheden overkomen, maar waarbij de deelstaten ook zullen worden geconfronteerd met bijkomende inspanningen. Ten gevolge van de zesde staatshervorming wordt immers slechts een gedeelte van de middelen overgeheveld. De Plantentuin is er een mooi voorbeeld van. Het is duidelijk dat de volgende regering het echte saneringswerk zal moeten doen.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* sluit zich aan bij de opmerkingen van haar collega's. Het verslag van het Rekenhof ligt in de lijn van de verslagen over de vorige begrotingen. De kritiek is dit keer wel veel scherper. Het schijnbare evenwicht wordt steeds fragieler. In de begroting worden een aantal doorschuiftruken herhaald, maar op een wijze die nog onvoorzichtiger is en die de toekomst nog meer in het gevaar brengt. Bovendien gaat het niet over doorschuiven naar een volgend jaar onder dezelfde regering, maar naar een volgende regering. Dat vindt mevrouw Meuleman zorgwekkend.

Mevrouw Meuleman somt enkele doorschuifoperaties op. Er worden veel meer beleidskredieten vrijgemaakt dan dat er betaalkredieten tegenover staan. Op die manier wordt een groot aantal keuzes vastgelegd voor de volgende regering. De minister zorgt er met de pps-operaties voor dat heel wat zaken uit de begroting verdwijnen, op kruissnelheid zullen komen en betaald zullen moeten worden in volgende begrotingen.

Mevrouw Meuleman verwijst naar de onduidelijkheid die er bestaat over de tekorten bij de gemeenten en stelt dat minister Muyters daar eigenlijk geen antwoord op geeft. Verder wordt in de begroting niets gepland voor de dreigende Europese boete in verband met het afvalwater. Ten slotte is de Vlaamse Regering niet voorbereid op de zesde staatshervorming.

Het opsmukwerk werd ook al uitgebreid aangehaald door de collega's. Mevrouw Meuleman vraagt zich af wat er gebeurt met de successie- en schenkingsrechten. Verder wil zij graag heel concreet weten waar de onderbenutting precies zit. In combinatie met de schrapping van de VAK-buffer, betekent die onderbenutting een dubbel gevaar. De situatie is dus nog iets slechter dan de vorige jaren. Ook zijn de groeiprognoses volgens het Rekenhof iets te positief.

Mevrouw Meuleman wijst er op dat onvoldoende voldaan wordt aan een aantal kerntaken en prioriteiten. Zo worden de lokale besturen onvoldoende ondersteund. De afschaffing van de gemeentelijke milieuconvenanten betekent dat het voor de lokale besturen een stuk moeilijker wordt om een milieu- en klimaatbeleid te voeren. Heel wat besturen zijn daar zeer ongerust over. De Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken stelt dat de provincies zonder overleg voor een deel worden drooggelegd en wijst erop dat dat grote gevolgen heeft op het terrein, zowel voor de gemeenten als voor de provincies. Mevrouw Meuleman vindt dat er op die manier aan een belangrijke kerntaak wordt geraakt. Ook de Minaraad is ontevreden.

De middelen voor het flankerend onderwijsbeleid, dat zeer belangrijk is om op gemeentelijk niveau aan kansarmoedebestrijding, taalachterstand en schooluitval te werken, gaan er ook op achteruit. Die middelen zullen alleen naar grotere steden gaan. De Vlor hekelt dit feit en wordt daarin gesteund door mevrouw Meuleman. Ook schoolgebouwen vormen een absolute kerntaak van de Vlaamse Regering. Mevrouw Meuleman zegt dat de burgemeester van Antwerpen, van dezelfde partij als minister Muyters, dat beaamt. In de plenaire vergadering van 30 januari 2013 – toen bekend werd hoeveel middelen naar de capaciteit zouden gaan – heeft hij gezegd dat het onvoldoende was. Hij had het mee goedgekeurd en het kon niet anders, maar hij zou uitzoeken wat hij in Antwerpen kon ondernemen. Hij verwees naar een overleg met zijn schepen van Onderwijs. Nu gooit hij de handdoek in de ring. De stad zal geen geld meer vrijmaken voor scholenbouw in Antwerpen, want dat is een kerntaak van de Vlaamse overheid. Dat moet de minister toch zorgen baren.

Mevrouw Meuleman steunt de vragen naar het groeipad voor het wetenschappelijk onderzoek. De Vlaamse Regering heeft altijd gezegd dat Vlaanderen koploper moet zijn op het vlak van innovatie, maar voor de tweede maal op rij worden de middelen voor wetenschappelijk onderzoek verminderd.

De heer *Matthias Diependaele* wil niet vooruitlopen op het antwoord van de minister. De Vlaamse Regering heeft de voorbije jaren meer geld besteed aan scholenbouw. Er is expliciet op ingezet.

Het groeipad voor O&O is voor 2014 inderdaad nog niet opgesteld. Het is volgens de heer Diependaele wel duidelijk dat mevrouw Meuleman het beleidsdomein niet opvolgt. De VRWI schrijft in zijn memorandum dat deze Vlaamse Regering voor de eerste keer innovatie duidelijk als meerwaarde ziet. Daar is financieel op ingezet, het pad voor O&O is meer gestegen dan andere beleidsdomeinen. Mevrouw Meuleman moet het advies van de VRWI maar eens lezen.

De heer Diependaele wijst op de begrotingen in evenwicht van de afgelopen vier jaar. Keer op keer sprak de oppositie over trucs en over een virtuele begroting. Keer op keer echter

bleken de berekeningen te kloppen. Overigens was de oppositie keer op keer afwezig bij de bespreking van de jaarrekening. De 241 miljoen euro van vorig jaar was ook virtueel, er zou een tekort zijn op het einde van het jaar, maar er was een behoorlijk overschot.

De buffers werden geschrapt. Dat is een politieke keuze. De heer Diependaele vindt dat de heer Van Mechelen terecht verwijst naar de Verenigde Staten. Voorvallen in andere landen en andere delen van de wereld kunnen ons wel degelijk economische schade toebrengen. Net daarom is het beter om die budgetten te investeren in de economie in plaats van ze aan de kant te laten staan als buffer. Ook de opmerking van de heer Vereeck was terecht volgens de heer Diependaele: waarom zou dat de voorbije jaren niet gebeurd zijn? Dat is juist de inschatting van het risico. De heer Diependaele kan zeker niet in de toekomst kijken, maar het risico wordt nu anders ingeschat. Alle voorspellingen wijzen in dezelfde richting. De heer Diependaele wil voorzichtig en bescheiden blijven.

De heer Diependaele laat aan mevrouw Meuleman weten dat het Planbureau de voorspellingen maakt. Zijn fractie heeft zich daar altijd op gebaseerd. Als er opmerkingen zijn, moet mevrouw Meuleman die richten aan het Planbureau. Of de voorspellingen correct zijn, moet nog blijken.

De heer Diependaele zegt dat de drie voorstellen van decreet met betrekking tot successierechten en dergelijke, die de commissie heeft aangenomen, budgetneutraal blijven. Ze worden op 27 november 2013 in de plenaire vergadering besproken. Er is altijd overleg ter zake mogelijk. De oppositie wil immers mee nadenken over de verdere gang van zaken.

De heer Diependaele vindt de opmerkingen over de voorafname op de volgende legislatuur het toppunt van cynisme. De heer Van Mechelen heeft in het voorjaar van 2009 nagelaten om een begrotingscontrole te doen waardoor deze regering van start gegaan is met een tekort van 2 miljard euro, en nu komt hij zeggen dat deze regering alles doorschuift.

Volgens de heer *Dirk Van Mechelen* is de situatie van eind 2008/voorjaar 2009 niet te vergelijken met die van vandaag. Er is toen dag en nacht gewerkt om de gevolgen van de bankencrisis te ondervangen, op Vlaams en op federaal niveau, met de instellingen, de regio's en de Gemeentelijke Holding.

Volgens de heer *Matthias Diependaele* onderschrijft de heer Van Mechelen met dit antwoord precies waarom die begrotingsaanpassing in het voorjaar van 2009 zo belangrijk was. Op dat moment moest worden gekeken naar de uitgaven en dat heeft de heer Van Mechelen nagelaten, puur om electorale redenen.

De heer *Dirk Van Mechelen* antwoordt dat ze net op dat moment de boer zijn opgegaan om die EMTN-lening van 3,5 miljard euro te kunnen onderschrijven. De staatssteun aan KBC was toegezegd in twee schijven. De eerste woensdagnacht is er slechts 1,5 miljard euro toegekend, maar uiteindelijk is men opnieuw moeten samenkomen voor de opname van 2 miljard euro. De Vlaamse Regering was daar in die periode mee bezig en heeft daar een lening tegenover geplaatst, aldus de heer Van Mechelen. Toen was er nog een conjunctuurprovisie van 1 percent economische groei. Dat was toen bijna 170 miljoen euro. Uiteindelijk is het min 3 percent geworden.

De heer *Matthias Diependaele* wil niet beweren dat de inspanningen die zijn gedaan voor KBC onterecht waren. Hij vindt wel dat de heer Van Mechelen heeft nagelaten om structureel in te grijpen op het moment dat dit nodig was. Hij heeft nu wel de mond vol van structuringrepen, maar hij heeft toen zelf niet ingegrepen. Dat is volgens de heer Diependaele het toppunt van cynisme.

De heer *Eric Van Rompuy* wijst erop dat de heer Diependaele toen geen parlementslid was. Die zaak was begonnen eind 2008-begin 2009. In mei 2009 waren er verkiezingen. De fractie van de heer Diependaele was toen toevallig in de oppositie terechtgekomen. De toenmalige budgettaire woordvoerder van de fractie was de heer Bourgeois. Er is nooit één voorstel gedaan. Het tekort was opgelopen tot 2 miljard euro als gevolg van de bankencrisis. Men heeft toen in de regeringsverklaring een pad ontwikkeld om in anderhalf jaar te evolueren naar nul. Dat is gelukt.

De heer Van Rompuy vindt het wat kort door de bocht om te zeggen dat men in februari 2009 de gevolgen van de bankencrisis op de begroting moest opvangen met structurele maatregelen. Die structurele maatregelen zijn er volgens de heer Van Rompuy ook achteraf niet gekomen. De Vlaamse Regering heeft gedaan wat ze moest doen, maar de heer Van Rompuy stelt wel vast dat de uitgaven met 13 percent zijn gestegen tussen 2009 en 2014. Het is wat kort door de bocht, aldus de heer Van Rompuy, te zeggen dat de Vlaamse Regering structureel heeft bespaard in tegenstelling tot de Federale Regering. De primaire uitgaven van de federale overheid zijn tussen 2010 en 2013 gestegen met 3 percent, de Vlaamse uitgaven met 12 percent.

Wat het concurrentiepact betreft, heeft de fractie van de heer Van Mechelen, volgens de heer *Matthias Diependaele* heel wat heisa gemaakt over het feit dat de voorstellen van de Vlaamse Regering nog niet op tafel lagen. De heer Tommelein heeft daar volgens de heer Diependaele ook in de plenaire vergadering naar uitgehaald. Midden oktober 2013 weet men echter nog altijd niet wat er van de Federale Regering zal komen.

De heer Diependaele heeft de opmerkingen die de minister-president zou hebben gemaakt als kritiek op het Rekenhof niet gehoord.

De heer Van Mechelen stelt, aldus de heer Diependaele, dat de beleids- en beheerscyclus tot een overschot zou kunnen leiden. De heer Diependaele vraagt of de gemeenten dan zullen eisen dat de overschotten terugkomen naar Vlaanderen. De filosofie van de Vlaamse Regering is dat de gemeenten orde op zaken moeten stellen en de tekorten wegwerken. Maar dat betekent dat zij eventuele overschotten zelf kunnen investeren. Anders worden de gemeenten die het goed doen gestraft omdat zij niet kunnen genieten van de bijpassing door de Vlaamse overheid, aldus nog de heer Diependaele.

De heer *Dirk Van Mechelen* stelt dat het gaat over het ESR-matig nadenken over het evenwicht binnen entiteit II. Entiteit I betreft de federale overheid en de sociale zekerheid. Als er een tekort is bij de steden en gemeenten, moet de Vlaamse overheid dan een overschot realiseren waarmee de schuld kan worden terugbetaald? Als door de BBC de situatie bij de lokale besturen positief wordt, zou dit kunnen betekenen dat de deelstaten kunnen profiteren van dat gunstige saldo: niet nominaal maar in de ESR-afrekening van het evenwicht van de globale overheid. De heer Van Mechelen stelt dat we zullen moeten leren dat het tot nader order nog altijd België zal zijn dat een begroting zal moeten voorleggen aan Europa.

De heer *Matthias Diependaele* zegt dat het in orde komt als iedereen zich aan de afspraken houdt. Maar hij begrijpt het punt dat de heer Van Mechelen maakt: het doorkruist de filosofie dat je incentives moet hebben voor alle overheden om alle begrotingen op orde te hebben.

De heer Diependaele herinnert aan het debat over de Europese boete in de commissie Leefmilieu. Hij zegt aan mevrouw Meuleman dat het Europese Hof van Justitie zeer duidelijk heeft gesteld dat, zeker met betrekking tot de dwangsom, wij niet in aanmerking komen. Vlaanderen was in 2010 in orde en hoeft dus niet bij te dragen tot die boete. Er is nog een heel kleine discussie over de aansluiting in Beersel op het Brusselse waterzuiveringsnet, maar dat zal volgens de heer Diependaele geen probleem zijn, want Brussel was

toen ook niet in orde. Er is ondertussen een motie goedgekeurd in de plenaire vergadering. Daarin staat dat we in de toekomst beter een regeling uitwerken met de andere overheden. Het gebeurt maar zelden dat Europa een boete uitschrijft, en het is de eerste keer dat België beboet wordt. De heer Diependaele stelt voor dat, in een confederaal model, het Overlegcomité een regeling zou uitwerken.

De heer *Koen Van den Heuvel* stelt ten aanzien van de heer Diependaele, dat de responsabilisering van de deelstaten is toegenomen, dat de solidariteit transparanter wordt, dat het pervers karakter wordt afgebouwd, en dat de fiscale autonomie enorm toeneemt. Het is volgens hem duidelijk dat dit een goede zaak is voor de Vlaming. Men kan dan nog zeggen dat het Vlaamse Gewest erop achteruit gaat, maar de Vlaming is aandeelhouder van zowel het Vlaamse Gewest als van de federale staat. De Vlaming op zich gaat er absoluut niet op achteruit. Als je al een paar jaar roept dat de federale overheid nog heel wat besparingsmarge heeft en als er een ruim pakket overgaat naar de gewesten, dan moet je consequent zijn: het is logisch dat van dat pakket een evenredige bijdrage wordt gevraagd. Dat gebeurt volgens de heer Van den Heuvel.

Wat de heer Diependaele vraagt, wordt volgens hem toegepast. De Financieringswet is een zeer rationeel werkstuk. Er is daarin, aldus de heer Van den Heuvel, een stap voorwaarts gezet naar meer responsabilisering, naar meer fiscale autonomie en naar de afbouw van een pervers solidariteitsmechanisme. Dat is het compromis. Het duurt twintig jaar vooraleer dit volledig wordt afgebouwd. Dat had korter gekund. Maar als dit het bedrag is dat Vlaanderen moet afgeven, bewijst dit dat als de Financieringswet op volle kracht werkt, zij ook voor het Vlaamse Gewest, voor de voorafname van de saneringsbijdrage in de globale financiën, positief werkt.

De heer Van den Heuvel stelt dat de Vlaamse begroting voor het vierde jaar op rij duurzaam is. Hij heeft gemerkt dat de heer Tommelein spreekt van een doorschuifregering en een wankel evenwicht. Maar het resultaat wordt behaald in zeer moeilijke economische tijden. Volgens de heer Van den Heuvel is het resultaat gebaseerd op voorzichtige macroeconomische ramingen die rekening houden met mogelijke rampen. Er wordt ook rekening gehouden met ruim 171 miljoen euro bijdragen in het kader van de sanering van de globale overheidsfinanciën en met 62 miljoen euro responsabilisering van de pensioenbijdragen. Dat is samen meer dan 235 miljoen euro. Het consumeren van de zesde staatshervorming wordt nu ook volledig geïncorporeerd in deze begroting.

De heer Van den Heuvel wijst erop dat er effectief een aantal besparingen zijn doorgevoerd, die ook op andere niveaus gebeuren. Hij vindt dat er mag op gewezen worden dat niet alleen Vlaanderen zijn best doet: ook de andere niveaus proberen te doen wat moet. Misschien hebben ze het niet allemaal even gemakkelijk. Vlaanderen doet wat moet op het vlak van besparingen: personeel van 6 naar 6,5 miljoen euro, het Provinciefonds 20 miljoen euro, nog tientallen miljoenen in de recurrente uitgaven, besparingen op de overheidsadministratie.

De heer Van den Heuvel heeft het dan over de buffer van 150 miljoen euro. Het Rekenhof maakt er een punt van. De Vlaamse Regering kiest ervoor om het prille herstel alle kansen te geven, en daar heeft hij begrip voor. Vorig jaar tekende Vlaanderen een nulgroei op, maar vandaag zijn er aanwijzingen, onder meer van de Nationale Bank, dat het herstel duurzamer is dan vorig jaar. Wat nodig is om de staatshervorming te realiseren, is er: meer dan 230 miljoen euro. Wat de boete inzake de waterzuivering betreft, sluit hij zich aan bij de heer Diependaele: het is niet het Vlaamse Gewest dat daarvoor verantwoordelijk is.

De heer Van den Heuvel stelt vast dat er bijkomende stimuli gaan naar scholenbouw, de VDAB-werking, inburgering, erfgoed, rioleringen, de gehandicaptensector, de inkanteling van het hoger onderwijs. Bovendien is er het extra bedrag van 166 miljoen euro, voor het herstel van de concurrentiekracht.

De oppositie vindt dat er te weinig reserves worden aangelegd. De heer Van den Heuvel vindt daarentegen dat er terecht wordt ingezet op het economische herstel. Hij vindt ook niet dat er te weinig voor de gemeenten wordt gedaan, maar dat een zekere responsabilisering nodig is. De lokale besturen moeten orde op zaken stellen. Hij vindt dat de Vlaamse Regering – gesteld dat die moet optreden – moet mikken op de vereenvoudiging van de regelgeving, zodat efficiëntiewinsten worden geboekt.

Sommigen stellen dat er te weinig wordt geïnvesteerd in wetenschap en innovatie, maar hij merkt op dat het groeipad wordt gerespecteerd. Ook in die sector moet men erover waken dat de investeringen productief zijn.

De oppositie wil meer uitgaven, in plaats van meer besparingen. Het klopt volgens de heer Van den Heuvel dat er meer investeringen nodig zijn in scholenbouw en het wegwerken van missing links, zoals er ook belastingverminderingen nodig zijn. Er mogen evenwel geen onevenwichten worden gecreëerd. De oppositie pleit veel minder voor structurele besparingen. In dat verband heeft men het over het derde televisienet – dat kost 4 of 5 miljoen euro – of over de afschaffing van het Provinciefonds. In het Provinciefonds zit volgens de minister 16 tot 18 miljoen euro. In elk geval levert dat allemaal niet echt heel veel geld op. De heer Van den Heuvel vraagt geloofwaardige voorstellen van de oppositie.

De heer Van den Heuvel heeft ten slotte nog drie vragen voor de minister. Een: het bedrag van 166 miljoen euro moet goed worden besteed. Hij wil graag weten welke bestedingsvoorstellen de minister in gedachten heeft, of ten minste toch in welke richting hij wil gaan om de concurrentiekracht van de Vlaamse bedrijven te versterken. Twee: de lokale besturen werken aan de voorspelling van hun ontvangsten in 2019. De heer Van den Heuvel wil graag weten hoe het Vlaamse meerjarenplan eruit zal zien. Hij vraagt zich af wanneer dat zal worden gepresenteerd. Drie: er is grote discussie over de omvang van de tekorten van de lokale financiën – 200, 300 of 500 miljoen euro – en het is onduidelijk of er een toezegging van Vlaanderen is, dan wel of het om een vraag vanwege de federale overheid gaat. De heer Van den Heuvel vraagt verduidelijking over deze kwestie. Hij gelooft niet dat de Vlaamse lokale besturen in 2013 of 2014 een tekort van meer dan 500 miljoen euro zullen laten optekenen. Als dat toch zo zou zijn, houdt hij zijn hart vast voor de volgende jaren van de legislatuur. Het zou voor opluchting zorgen wanneer daarover duidelijkheid zou ontstaan. Hij heeft de indruk dat in dat verband de Nationale Bank met de handen in het haar zit, en niet goed weet hoe de zaak aan te pakken. Toch blijft het belangrijk te weten hoe de vork aan de steel zit, want het betreft een belangrijk element in het tekort of het overschot van de federale financiën.

Mevrouw *Griet Smaers* wil het hebben over de beleidsbrief, maar ook over de begroting. Wat de hogere inkomsten en raming van middelen uit successie- en schenkingsmiddelen betreft, stelt mevrouw Smaers dat in het verleden gebleken is dat na een hogere inschatting van middelen uit die categorieën van gewestbelastingen de verwachtingen na verloop van dat jaar werden ingelost. Mevrouw Smaers gaat ervan uit dat dat hier ook het geval zal zijn en dat de raming van die hogere schenkings- en successierechten realistisch is. Ze verwacht dat de minister dit zal bevestigen.

Mevrouw Smaers heeft vragen bij een aantal thema's uit de beleidsbrief. In afwachting van de navolging van het groenboek Zesde Staatshervorming en de implementatie van de staathervorming in Vlaanderen, informeert mevrouw Smaers of er al een visie werd uitgewerkt over de overname van aankoopcomités. In welke mate spoort dat met de dienst Vastgoedakten? Komt er daarin een centralisatie?

Bij de bespreking van de beleidsbrief vorig jaar werd er dieper ingegaan op de elektronische facturaties binnen de Vlaamse overheid. Het was de bedoeling om daarop efficiëntiewinsten te boeken en zoveel mogelijk aanslagbiljetten digitaal ter beschikking te

stellen. De ontwikkeling van Zoomit binnen de Vlaamse Belastingdienst is zeer gunstig. Mevrouw Smaers informeert hoe het staat met het digitaal en automatisch uitsturen van aanslagbiljetten en facturaties naar bedrijven. In de beleidsbrief staat dat er verder wordt gewerkt aan de mogelijkheid om bedrijven die aanslagbiljetten automatisch te laten opladen en verwerken in hun eigen systemen. Daartoe zou een business-to-businessplatform worden opgezet. Mevrouw Smaers vraagt of dat nog begin 2014 op de markt zou worden gebracht. Hoeveel bedrijven zouden daarin kunnen meegaan? Heeft de minister zicht op het potentieel?

Op pagina 34 van de beleidsbrief vermeldt de minister dat hij met de minister van Wonen tijdens de komende maanden "een overheveling voor de resterende Vlaamse heffing op verwaarloosde gebouwen of woningen en ongeschikte en/of onbewoonbare woningen wil onderzoeken". Mevrouw Smaers informeert waarom dat overleg met de minister van Wonen nodig is. Kan de minister van Financiën dat niet zelf regelen? Verder merkt mevrouw Smaers op dat daarover niets terug te vinden is in de beleidsbrief Wonen. Heeft de minister van Wonen de intentie om die overheveling te doen?

In zijn beleidsbrief uit de minister een aantal intenties over de Vlaamse woonfiscaliteit. Er staat echter niets meer in over de huiskorting, die wel in de beleidsnota en vorige beleidsbrieven vermeld stond. Mevrouw Smaers dacht nochtans dat de commissie het kadastraal inkomen achterhaald vond en geen goede basis meer voor de Vlaamse onroerendgoedfiscaliteit. Toch wordt er in de beleidsbrief voor 2014 geen werk meer gemaakt van de huiskorting. Ook in de beleidsbrief Wonen wordt daar niet meteen iets over vermeld, hoewel er in antwoord op een schriftelijke vraag van mevrouw Smaers gezegd was dat er momenteel een studie lopende was van de minister van Wonen bij het Steunpunt Wonen naar de repercussies van de huiskorting in het kader van het stedelijk wonen. Mevrouw Smaers vraagt zich dan ook af wat de stand van zaken is in verband met de huiskorting en de toets aan het Vlaamse woonbeleid.

De heer *Bart Tommelein* richt zich tot de heer Diependaele en zegt dat voormalig minister van Financiën Van Mechelen jaren aan een stuk een overschot heeft opgebouwd en een Toekomstfonds heeft verwezenlijkt om onverwachte zaken te kunnen aanpakken. Dat Toekomstfonds is er in deze begroting niet. Hij vindt het flauw dat de heer Diependaele alludeert op een paar maanden waarin zijn fractie wegens andere politieke redenen geen deel uitmaakte van de regering. Dat getuigt niet van fair play.

De heer Tommelein vervolgt dat het relanceplan volgens de heer Diependaele duidelijk weergeeft wat Vlaanderen zal doen. Dat is volgens hem echter niet het geval. De minister-president heeft gezegd dat het nog niet is toegewezen. In de begroting staat het trouwens ingeschreven als provisie: 166 miljoen euro en 83 miljoen euro in betaalkredieten. De heer Diependaele doet volgens hem alsof het federale niveau nog niets heeft gedaan. De heer Tommelein weerlegt dat: de Federale Regering heeft wel degelijk een aantal onkostenmaatregelen genomen, percentueel zelfs beduidend meer dan Vlaanderen.

De heer *Matthias Diependaele* repliceert dat er was afgesproken dat er een pact zou worden gesloten en dat het de bedoeling was dat de maatregelen van de federale overheid en van de Vlaamse overheid complementair zouden zijn.

De heer *Bart Tommelein* benadrukt dat zijn fractie openstaat voor samenwerking. Het relanceplan moet slagen. Hij is van mening dat de heer Diependaele voor eigen deur moet vegen en dat hij de 166 miljoen euro relancemaatregelen duidelijk moet definiëren.

De heer *Matthias Diependaele* antwoordt dezelfde bekommernis en dezelfde doelstelling te hebben, namelijk het sluiten van een overeenkomst met Vlaamse en federale maatregelen die complementair zijn om in te zetten op de concurrentiekracht. Het is nog steeds wachten geblazen op de federale maatregelen.

De heer *Koen Van den Heuvel* vraagt de heer Van Mechelen wat hij wil: een relanceplan of maatregelen voor een versterking van de concurrentiekracht. Dat is een groot verschil. Relance is het stimuleren van economische groei. De andere maatregelen slaan op de versterking van ondernemingen.

De heer *Dirk Van Mechelen* zegt dat de minister-president tijdens de Septemberverklaring heeft verklaard dat er relancemaatregelen zouden worden genomen. De minister-president ging de jeugdwerkloosheid aanpakken, O&O, infrastructuur en de structurele lastenverlaging van de bedrijven. De heer Van Mechelen heeft daarop gezegd dat dit in de begroting opgenomen is als een provisie. Er is niet uitgemaakt welk geld waar naartoe gaat. Hij vroeg of het parlement zijn goedkeuring zou kunnen verlenen aan de definitieve toewijzing van deze middelen omdat dit een afbreuk is aan de specificiteit van de begrotingstechniek.

De heer *Bart Tommelein* haalt de beleidsbrieven van minister Muyters aan. Daarin werd de afgelopen jaren de vergroening van de verkeersbelasting aangekondigd vóór 2013. Er is onderzoek naar verricht, maar er is geen verder initiatief genomen. De heer Tommelein complimenteert de minister wel met zijn mooie interactieve app voor de berekening van de belasting op de inverkeerstelling en de jaarlijkse verkeersbelasting. De nieuwe jaarlijkse verkeersbelasting is toch net iets essentiëler. Hij wil graag een stand van zaken en een planning voor de volgende legislatuur.

Hij heeft nog een vraag over de financieringsmogelijkheden voor pps- en andere infrastructuurprojecten. De minister spreekt over de studies daaromtrent van het afgelopen jaar. Daar zal verder worden op ingegaan in doelstelling 1.3. De heer Tommelein heeft echter geen bijkomende informatie gevonden. Hij wil graag weten wat de minister gaat doen met de bevindingen van de studie-Berger. Hij heeft zijn bezorgdheid al geuit over het on hold zetten van een infrastructuurfonds. Dat was een voornemen in het bankenplan. DG Infra, het investeringsfonds dat enkele jaren geleden werd opgericht door Belfius en de Gimv, zou de volgende vijf jaar 400 miljoen euro ter beschikking stellen voor infrastructuurprojecten. Dat is goed nieuws. Het rapport-Berger raadt de uitgifte aan van specifieke projectobligaties. Er is ook nog het instrument van de volkslening. De heer Tommelein wil meer informatie van de minister over de financiering van publieke langetermijnprojecten. Zonder politieke acties hebben die studies weinig zin.

De heer Tommelein heeft vragen over ‘outputbegroten’ of zoals het in de beleidsbrief staat ‘genderbudgetting’. Hij vraagt hoe het zit met het afstemmen van de beleidsbrieven op de begrotingsdocumenten. Twee jaar na het nieuwe Rekendecreet is er nog niet veel vordering te noteren. De heer Tommelein verwijst naar de laatste VRIND-indicatoren. Daarin staat dat de vorderingen inzake prestatiegericht begroten worden gemeten aan de hand van de scores op een internationaal aanvaarde vragenlijst van de OESO. Op basis van deze vragenlijst haalde Vlaanderen in 2012 een score van 22 op 100. Dat is uitgebreid en diepgaand prestatiegericht begroten. In 2011 en 2010 bedroeg de score respectievelijk 20 en 18. Vlaanderen doet het daarmee beter dan België, maar opmerkelijk minder goed dan de buurlanden. Finland heeft de beste score van de OESO-landen met 58. Vlaanderen maakt wel vorderingen, maar heeft nog een lange weg te gaan om tegen 2020 de streefwaarde van 100 percent te halen.

De minister heeft de basis gelegd voor de volgende legislatuur. Dat verdient een compliment. Besturen is vooruitzien. De heer Tommelein is er echter aan gewend: zoiets wordt doorgeschoven naar de volgende legislatuur. In de beleidsbrief staat dat elk beleidsdomein in de toekomst een of twee beleidsopdrachten mag formuleren waar de programmabegroting zich één op één ent. Dat is goed, maar hoe zal dat in de praktijk werken? Zal elk domein dan vernauwen tot hoogstens twee opdrachten?

De heer *Bart Van Malderen* merkt op dat het debat zich volgens enkele constanten afspeelt. De regering en vooral de minister zijn trots op de begroting in evenwicht, die ook belangrijke beleidsaccenten bevat. De parlementsleden behandelen dit kritisch. Dat is normaal. De oppositie is nog net iets kritischer. Vervolgens is het Rekenhof bijzonder kritisch.

Nog een constante is het debat over de onderbenutting. Die was in het verslag van het Rekenhof prominent aanwezig. Zijn fractie heeft dit debat steeds met heel veel plezier gevoerd. Meerdere aannames uit het verleden bleken immers niet te kloppen. De heer Van Malderen wijst erop dat de onderbenutting hardnekkiger is voor de beleidsmakers. Een administratie is een soort machine. Als we er minder 'brandstof' instoppen, gaat ze vertragen. Er zijn limieten aan de onderbenutting. Wellicht is ze hardnekkiger dan altijd gedacht werd.

De regering is net zoals vorig jaar met een fijne kam door haar eigen begroting gegaan. Ze heeft alles grondig bestudeerd. De onderbenutting is gebaseerd op concrete projecten en niet zozeer een aanname. De sleutel is om het evenwicht tussen de geschatte onderbenutting en de realiteit te behouden. Men moet vasthouden aan een gedreven monitoring, dat staat ingeschreven, zeker als er nog een halfjaar bestuurd moet worden. Men moet de reële uitgaven in het oog houden.

Op basis van de bemerkingen van het Rekenhof zegt de oppositie dat het huiswerk van de regering niet klopt. Het Rekenhof zou dat ook zeggen. Het is te veel 'ad hoc'. De aanpak moet structureel zijn. De heer Van Malderen is het eens met de heer Van den Heuvel dat er geen concrete of realistische alternatieven naar voren worden gebracht door de oppositie.

Tijdens het debat over de Septemberverklaring werd reeds gewezen op de bij voorbaat vastgelegde afspraken, bijvoorbeeld over mensen met een handicap, die in deze begroting ook gehonoreerd zijn. Niemand heeft dat in twijfel getrokken. Dat is nochtans een grote hap uit de beleidsruimte. Als de nataliteit toeneemt, moeten we meer investeren in onderwijs. Dat ontkent niemand. Er wordt wel gepleit voor meer middelen voor innovatie. Dat groeipad wordt terecht aangehouden. Grote delen van de begroting moeten worden gevrijwaard om op die vlakken in te grijpen. Structurele besparingen hebben een prijs. De spreker gaat ervan uit dat die massief zijn, groter dan vandaag.

Onlangs heeft Europees commissaris Olli Rehn de economische groei van 1 percent heel sterk gesitueerd in de binnenlandse consumptie, aldus de heer Van Malderen. Als er wordt bespaard op de Vlaamse bevoegdheden, dan zullen die een negatieve impact opleveren op de binnenlandse consumptie. Dat betekent een knauw voor het ondernemers- en consumentenvertrouwen. Diezelfde overheid heeft immers een verantwoordelijkheid ten aanzien van gezinnen en van ondernemingen. Vlaanderen heeft een investeringsregering. Wanneer daarop wordt ingegrepen, dan krijgt ook dat ondernemersvertrouwen een knauw. Op die manier dreigt men zichzelf zoals in Nederland in een recessie te praten waar men bijzonder moeilijk uit geraakt. Het lijkt de heer Van Malderen belangrijk die signalen zelfs te versterken. Vandaag worden die positieve signalen te weinig omgezet in tewerkstelling. Er moet volgens de heer Van Malderen zo snel mogelijk een bestemming worden gevonden voor die 166 miljoen euro waar in het kader van het competitiviteitspact in voorzien is. Dat moet gebeuren voor eind december, rekening houdend met de stemming. Naar aanleiding van een actuele vraag in de plenaire vergadering heeft de heer Van Malderen al zijn teleurstelling geuit ten aanzien van de minister-president over het uitblijven van een akkoord. De voorstellen liggen op tafel en recent is er een positieve evolutie merkbaar. Vlaanderen wil zijn middelen zo complementair mogelijk met het federale niveau inzetten. Dat moet zo gericht en efficiënt mogelijk en dus selectief gebeuren. Er is al gesproken over innovatie. Daarnaast moet worden ingezet op tewerkstelling en dat moet zo gericht

mogelijk gebeuren voor diegenen die het hardst zijn getroffen, met andere woorden de laaggeschoolde jongeren, meent de heer Van Malderen.

Er zijn ook positieve zaken in de begroting die nu al zijn gedefinieerd. Het gaat dan over 4,5 miljoen euro extra voor de VDAB. Hij is er van overtuigd dat ook de bijkomende middelen voor inburgering hun effect zullen hebben op de tewerkstelling van jongeren.

Wat de lokale besturen betreft, heeft zijn fractie al herhaaldelijk haar bezorgdheid geuit. Volgens de heer Van Malderen is een goede monitoring heel belangrijk. De omvang van dat probleem moet dringend worden ingeschat. Er is een link met het Stabiliteitspact. Entiteit II moet daar als geheel haar verantwoordelijkheid nemen. Dat is heel moeilijk als men niet weet over welke cijfers het gaat. Daarnaast moet men de impact van wat zich vandaag afspeelt op het vlak van de lokale besturen inzake dienstverlening, in acht nemen, maar vooral ook inzake investeringen. De lokale besturen zijn net zoals de Vlaamse Regering een overheid die investeert. De zorg van de heer Van Malderen ten aanzien van de frêle economische groei van Vlaanderen leeft ook ten aanzien van de lokale besturen. Zij moeten waar nodig de tering naar de nering zetten. Ook zij staan immers voor belangrijke investeringen. Zij moeten het investeringspeil kunnen aanhouden dat maatschappelijke doelen dient en dat kan blijven bijdragen aan economisch herstel. Het lijkt de heer Van Malderen dat het goed in kaart brengen daarvan een eerste stap is om te zien welke richting men verder uit moet gaan.

Volgens mevrouw *Elisabeth Meuleman* zegt de heer Van Malderen met veel overtuiging dat die onderbenutting is gebaseerd op heel nauwkeurige berekeningen. Het Rekenhof heeft echter duidelijk gezegd dat dat bedrag niet resulteert uit berekeningen maar hetzelfde is als vorig jaar en het jaar voordien. Als men telkenjare op exact hetzelfde bedrag uitkomt, dan moet dat een ongelooflijk toeval zijn. Er wordt telkens gezegd dat er nauwgezet zal worden gemonitord en dat er blijvend zal worden geëvalueerd. Ook mevrouw Meuleman vraagt een nauwgezette monitoring maar zij ziet daar nooit iets van. Zij vraagt dan ook dat dit meer gedetailleerd zou worden toegelicht in plaats van met algemeenheden.

Volgens de heer *Bart Van Malderen* is daar wel degelijk gedetailleerd op ingegaan. De oppositie zegt wel dat ze er niets van ziet maar aan het eind van de rit wordt wel een rekening ingediend die altijd positiever is.

Afgelopen zomer heeft deze commissie het nog gehad over het deel scholenbouw van de begroting, aldus de heer Van Malderen. Ieder project dat was ingediend, is gescreend op realisatie. Als er vandaag niet meer scholen kunnen worden gebouwd, dan heeft dat volgens de heer Van Malderen te maken met andere factoren zoals ruimtelijke ordening, vergunningen enzovoort. Dat is een verantwoordelijkheid van heel wat bestuursniveaus. Binnen deze begroting heeft de minister van Onderwijs zijn verantwoordelijkheid genomen en zich gebaseerd op reële dossiers in hun reële stand van zaken.

De heer *Dirk Van Mechelen* wijst de heer Van Malderen erop dat hij aan de minister heeft gevraagd of het groeitraject voor onderzoek en innovatie wordt volgehouden. In 2013 was daarvoor 60 miljoen euro vooropgesteld. De heer Van Mechelen vindt daarvan 32,5 miljoen euro terug als recurrente maatregel. De rest heeft hij niet gevonden maar misschien staat het ergens anders. Voor 2014 vindt hij het groeipad van 70 miljoen euro niet terug. De heer Van Mechelen neemt aan dat de minister van Begroting hierop zal kunnen antwoorden.

De heer *Eric Van Rompuy* wil graag de evolutie zien van de impliciete schuld sinds het aantreden van deze regering in 2009. Er zijn meer beleidskredieten dan betaalkredieten. Het gaat volgend jaar om een toename met 174 miljoen euro van de impliciete schuld. De algemene cijfers waar de heer Van Rompuy over beschikt, zijn 8,6 miljard euro in 2009,

9,1 miljard euro in 2010, 8,7 miljard euro in 2011 en 8,8 miljard euro in 2012. De heer Van Rompuy zou graag de cijfers voor 2013 en 2014 zien. Hij wil de stijging van 174 miljoen euro dit jaar in perspectief plaatsen.

De heer Van Rompuy wil voor de jaren 2009, 2010, 2011 en 2012 weten wat het percentage van onderbenutting van de uitgaven was. Het gaat in 2009 over 1,9 percent, in 2010 over 1,8 percent, in 2011 over 1,6 percent, in 2012 over 1,5 percent en in 2013 wellicht over 1,6 percent. Dit cijfer van onderbenutting zal volgens de heer Van Rompuy in absolute cijfers niet hoger liggen dan in 2013. Hij wil weten wat de onderbenutting is in percent van de geconsolideerde uitgaven over de afgelopen vijf jaar. Hij wil niet teruggaan tot de vorige legislatuur, waar de onderbenutting in 2006 tot 3 percent bedroeg. Hij wil alleen over deze legislatuur spreken.

De heer Van Rompuy wil ook in het verslag opgenomen zien wat de stijging is geweest van de uitgaven per post. In de krant De Tijd werd berekend dat sinds 2009 Onderwijs en Vorming met 18 percent is gestegen, Welzijn met 30 percent, Mobiliteit met 5 percent, Werk en Sociale Economie met 12 percent, Economie en Innovatie met 12 percent en Leefmilieu met 29 percent. Gemiddeld zijn de globale uitgaven in vijf jaar gestegen met 12 percent. Op jaarbasis stijgen de uitgaven in Vlaanderen met ongeveer 2,5 percent. Als men dat verrekent met de inflatie, is dat, aldus de heer Van Rompuy, nominaal toch een beperkte stijging. De primaire uitgaven van de federale overheid tussen 2011 en 2013 zijn gestegen met meer dan 3 percent. Dat is vergelijkbaar met wat Vlaanderen doet. Dat is een zeer beperkte stijging.

Volgens de heer Van Rompuy moet men de zaken in hun globale context durven te bekijken. Er is natuurlijk ook een besparing gebeurd met de jobkorting, die 700 miljoen euro heeft opgebracht. Daarmee moet ook rekening worden gehouden. Hij zou graag in het verslag opgenomen zien: de toename van het budget per bevoegde minister tussen 2009 en 2014; de globale stijging van de uitgaven van de Vlaamse begroting, nominaal en reëel; de evolutie van het tekort. Men is begonnen met een tekort van 2 miljard euro, dat is dan naar 500 miljoen euro gegaan, in 2010 was er een evenwicht en nu hebben we meer dan 200 miljoen euro overschot. De heer Van Rompuy zou graag eens het globale beeld van de evolutie van de begroting krijgen, in de plaats van punctuele zaken. Die zijn soms wel belangrijk, maar op het einde van de legislatuur moet iedereen zijn conclusies kunnen trekken.

2. Antwoord van de minister

Minister *Philippe Muyters* betreurt dat sommige volksvertegenwoordigers zeggen dat er geen meerjarenbegroting is. Ze kennen toch het Rekendecreet? De diensten van de minister leggen op dit moment de laatste hand aan de meerjarenraming voor 2014 tot 2019. Zoals altijd zal daarbij rekening worden gehouden met de recentste prognoses. Dat is conform het Rekendecreet, dat stelt dat uiterlijk één maand na het indienen van de begroting de meerjarenraming voor de volgende vijf jaar aan het parlement moet worden meegedeeld. Dat zal ook dit jaar gebeuren (zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 21/1).

Volgens minister Muyters klopt het dat ingevolge de toepassing van het Rekendecreet de begroting zich moet verhouden ten aanzien van de meerjarenraming. In 2013 is dat niet gebeurd omdat er toen een meerjarenraming was die al meer dan één jaar oud was. Als men dit jaar de meerjarenraming 2014 zou vergelijken met de begrotingsopmaak 2014, zou men kunnen vaststellen dat wat betreft de beleidskredieten de begrotingsopmaak ongeveer 150 miljoen euro lager ligt dan de meerjarenraming, en wat betreft de betalingskredieten ongeveer 500 miljoen euro lager. Minister Muyters belooft de tabel met alle details daarover te zullen overmaken.

Uit het vorderingensaldo blijkt dat de ontvangsten met 700 miljoen euro zijn gedaald in vergelijking met wat in de meerjarenraming was voorzien. Het resultaat is toch gelijk gehouden. Dat kon in eerste instantie door de vermindering van de uitgaven. Die liggen ook veel lager dan wat in de meerjarenraming was ingeschreven. Ook die tabel zal minister Muyters overmaken.

Minister Muyters zegt nu bezig te zijn met het aanspreken van toekomstige beleidsruimte. Er is voor 500 miljoen euro aan nieuwe beleidsimpulsen, waarvan maar 177 miljoen euro aan betaalkredieten. De Vlaamse Regering is tot nu toe haar engagementen nagekomen: er is altijd in voldoende betaalkredieten voorzien. Minister Muyters stelt dat dit in het verleden ook altijd is gebeurd. De nieuwe beleidsimpulsen werden soms eenmalig toegekend. Nu zijn daarvoor vereffeningskredieten in de begroting opgenomen volgens de betalingskalender.

De minister zegt dat men in de meerjarenraming zal zien dat, in een meerjarenperspectief, in de nodige betaalkredieten wordt voorzien. Dit gebeurt zonder rekening te houden met de nieuwe Financieringswet, waarvan de ene zegt dat ze geld kost terwijl de andere zegt dat ze helemaal niets zal kosten. Als men er geen rekening mee houdt, blijkt duidelijk dat de volgende regering een positieve beleidsruimte zal hebben, in weerwil van de nu al genomen engagementen.

Volgens minister Muyters zit in de 500 miljoen euro voor nieuwe beleidsimpulsen voor 100 miljoen euro aan sociale leningen. Die zullen maximaal tot 2 à 3 miljoen euro recurrente rentesubsidies aanleiding geven. Die zijn in de meerjarenraming ingeschreven. Voor 2014 mag je daarvoor al 98 miljoen euro aftrekken van de voorafname van de beleidsruimte. Dan is er nog 225 miljoen euro. In de 500 miljoen euro beleidsimpulsen zit ook een pak eenmalige maatregelen voor 220 miljoen euro: een impuls voor onderwijsinfrastructuur voor 80 miljoen euro, de Rio-subsidies voor 10 miljoen euro, het onroerend erfgoed voor 10 miljoen euro, de sociale leningen, de Sigma-Scheldekaaien voor 8,5 miljoen euro, het Agentschap Wegen en Verkeergebouw plus de onteigeningen in het kader van de A11 voor 11,045 miljoen euro.

Het zijn eenmalige maatregelen die in de begroting van 2015 vervallen. In 2014 was er een reeks eenmalige maatregelen die in de begroting van 2013 waren verwerkt en dus in die van 2014 werden geschrapt. Netto is de bijkomende beleidsimpuls dus ook een stuk kleiner dan de 500 miljoen euro en de impact op volgende begrotingen.

Bij de begrotingsaanpassing van 2013 waren de beleidskredieten 188 miljoen euro hoger dan de betaalkredieten. Bij de begrotingsopmaak van 2014 is dat 174 miljoen euro.

Verwacht wordt dat KBC vanaf 2015 opnieuw aanknoopt met het betalen van een jaarlijkse coupon. De betaaleffecten van die bijkomende beleidsimpulsen zullen met die KBC-ontvangsten kunnen worden opgevangen.

Minister Muyters beklemtoont dat de toekomstige begrotingsruimte geenszins wordt belast. De impliciete schuld groeit in verhouding tot de totale begrotingsontvangsten niet aan, zeker niet als men rekening houdt met de jaarlijkse annulatie van de niet meer te vereffenen openstaande vastleggingen. In tegenstelling tot 2009 wordt ditmaal een bewarende maatregel opgelegd voor de aanwending van de middelen in beleidskredieten van 2014, namelijk dat tot en met juli de VAK's en de machtigingen beperkt worden tot zeven twaalfden. Door die begrotingsbewaking krijgt de volgende Vlaamse Regering de mogelijkheid om nog in 2014 bij te sturen als dat nodig zou blijken.

De minister bevestigt dat een aantal buffers werden geschrapt. De Vlaamse Regering heeft er uitdrukkelijk voor gekozen om voorrang te geven aan het ondersteunen van relance- en mogelijke concurrentiemaatregelen. Anderzijds is er een indexprovisie, een buffer voor het overschrijden van de spilindex. Als die een maand eerder zou vallen, is daar geld voor begroot.

Tot slot benadrukt de minister dat er geen akkoord is tussen entiteit I en entiteit II met betrekking tot de methodologie en de cijfers. Het moment van inkohiering van het federale niveau bepaalt in belangrijke mate de inkomsten van de gemeenten. Hoe werd dat bepaald bij de raming voor 2013? Welke investering heeft men ingeschat voor 2013? Die discussie is nog lopende. Er is met het federale niveau afgesproken dat de verantwoordelijkheid van elk beleidsniveau ter zake zou worden vastgesteld. Het is nogal vreemd dat het Vlaamse Gewest zou moeten opdraaien voor maatregelen die op federaal niveau worden genomen of voor bijvoorbeeld een trage inkohiering op het federale niveau. Zulke elementen moeten in rekening worden gebracht.

Gezien de onduidelijkheid in verband met de cijfers en de methodologie en het ontbreken van de afspraken voor 2013, lijkt het minister Muyters nogal voorbarig om voor 2014 daarvoor provisies aan te leggen. In de notulen van 6 november 2013 staat: “Het comité gaat akkoord met de volgende punten: de gewesten maken voor hun lokale overheden een raming op basis van 2012 en een projectie van het saldo voor 2013-2014 en bezorgen die aan de Nationale Bank van België als basis voor haar werkzaamheden.”. Dat werd dus op 6 november 2013 afgesproken. De interfederale werkgroep zal op basis van die informatie haar werkzaamheden voortzetten, met het oog op de goedkeuring van de methodologie en de cijfers.

De federale minister van Financiën zal de Hoge Raad van Financiën vragen een verslag te maken met een analyse van de resultaten van de verschillende onderdelen van de lokale overheden en de verantwoordelijkheden van elk bevoegdheidsniveau ter zake.

Het is volgens de minister duidelijk dat er nog geen afspraken zijn. Men hoeft dus ook niet te speculeren over wat er in 2014 zal gebeuren. Men moet kijken naar wie op welk moment welke verantwoordelijkheid heeft.

De minister verwijst naar een uitspraak van minister Bourgeois dat er bij de gemeenten een moment van meer investeren en een moment van minder investeren is, met effecten op de begroting en dergelijke meer.

De minister beklemtoont dat er geen overeenkomst is over de federale sanering en de bijdragen van de gewesten en gemeenschappen. Er is geen overeenkomst met de deelstaten over de 170 miljoen euro, noch over de 2,5 miljard euro. Ook over het Europese begrotingskader is er geen samenwerkingsakkoord. Er is enkel een mededeling van de federale overheid geweest over wat zij zou overmaken.

Het is de intentie van de Vlaamse Regering dat de besparingsmaatregel responsabiliserend werkt voor de respectievelijke beleidsdomeinen. Het is de bedoeling dat ze binnen hun kredieten in een grotere mate dan in het verleden het geval was, de effecten van processen opvangen.

De minister geeft mee dat de maatregel van de verlaging van de onroerende voorheffing op materieel en outillage net terug is van de Raad van State. Na verwerking van de mogelijke bedenkingen van de Raad van State kan dat voor definitief akkoord naar de Vlaamse Regering en vervolgens naar het parlement. De minister beklemtoont nog eens dat die maatregel bovenop de eerder vermelde 166 miljoen euro komt.

Er is overeengekomen dat maatregelen die worden genomen in het kader van een competitiviteitsprovisie een aantal jaren na elkaar moeten worden gegarandeerd. Als het in een bepaald jaar nodig zou zijn, zo stelt de minister, zou men de 166 miljoen euro die verwacht wordt per jaar als penalty fee kunnen inzetten. In 2014 is dat alvast niet nodig, stipt de minister aan. Bij deze begroting zal dat geld naar schuldafbouw gaan. De hypothese is dat men ongeveer 50 percent nodig zal hebben in VEK voor die budgetten, stelt de minister. De inhoudelijke invulling wordt al besproken binnen de Vlaamse Regering. Daarnaast is er de eerder al vermelde wisselwerking.

De minister somt de onderbenuttingspercentages op: 2,96 percent in 2006, 4,74 percent in 2007, 4,74 percent in 2008, 1,96 percent in 2009, 1,96 percent in 2010, 1,13 percent in 2011 en 2,06 percent in 2012. De monitoring voor 2013 wijst uit dat – rekening houdend met het wegvallen van de buffer van 150 miljoen euro in 2014 – een onderbenuttingspercentage van 2,12 realistisch is.

De onderbenutting van 2013 wordt niet zomaar naar 2014 doorgetrokken. Er wordt rekening gehouden met eenmalige effecten. Een voorlopige oefening op basis van de monitoring in september leert dat er 577 miljoen euro zuivere onderbenutting is of 2,12 percent op de betaalkredieten van 2013. Toegepast op de betaalkredieten van 2014 geeft dat 594 miljoen euro, wat ongeveer het getal is dat is ingeschreven in de begrotingsopmaak 2014.

Het Rekenhof vroeg naar de evaluatie van de onderbenutting. Ze is inherent aan conservatief begroten. Bij de voorspelling van de onderbenutting wordt rekening gehouden met eenmalige factoren zoals buffers, vertraging van infrastructuurwerken en dergelijke. Zo is het de afgelopen jaren telkens gebeurd. In 2013 is en wordt geen enkele bewarende maatregel ingesteld. In 2014 komen er wel bewarende maatregelen zodat de onderbenutting nog zal stijgen. De vertegenwoordigers van de meerderheidsfracties hebben het al gezegd: elk jaar heeft de oppositie dezelfde kritiek op de berekening van de onderbenutting. Vorig jaar kreeg de minister op zijn bord dat de onderbenutting nog groter was en dat hij ze nog had moeten inzetten voor die 240 miljoen euro. Als hij het vroeger had zien aankomen, had de minister dat wellicht geprobeerd, als het mogelijk was binnen de wettelijke normen.

De consolidatieparameter is een ander belangrijk punt. De consolidatie van het hoger onderwijs wordt geraamd op 120,9 miljoen euro. Dat cijfer is gebaseerd op de door de universiteit en hogescholen ingediende ESR-begroting en wordt verkregen door het verschil te maken tussen hun vorderingssaldo en hun interne stromen. Het vergelijkbare cijfer voor 2013 was 97,3 miljoen euro. De minister heeft bij de bespreking van de begrotingsaanpassing 2013 al eens gezegd dat dit cijfer geen rekening houdt met de zeer conservatieve en voorzichtige manier van begroten vanwege de instellingen van het hoger onderwijs. Als de minister voor het hoger onderwijs het percentage van onderbenutting toepast zoals hij dat doet voor de Vlaamse begroting, dan is de impact zo goed als neutraal. In 2012 waren er – voor de eerste keer en dankzij de toepassing van het Rekendecreet – cijfers over de impact van het vorderingssaldo van het hoger onderwijs op de Vlaamse begroting. Daaruit blijkt zelfs dat het positief is. Het geconsolideerd vorderingssaldo is met 11,8 miljoen euro verbeterd. Dat was bij de opmaak niet het geval. Er was een positief effect in 2012.

Er zijn met het hoger onderwijs duidelijke afspraken gemaakt over het te volgen traject met betrekking tot de integratie in de ESR-rapportering. De instellingen dienden hun rekeningen 2012 voor het eerst ‘ex post’ om te zetten in het ESR-schema. Vanaf 2013 worden hun ESR-begrotingen gevoegd bij de uitgavenbegroting. Dat maakt een ex-postconsolidatie mogelijk. Vanaf 2015, nadat een volledige financiële cyclus is doorlopen en alle te consolideren interne stromen exact in kaart zijn gebracht, zal worden overgegaan tot een ex-anteconsolidatie. Hiermee volgt de Vlaamse Regering het voorstel van het Rekenhof om een groeitraject van de te consolideren instellingen duidelijk te omschrijven en in tijd te beperken.

Inzake het ESF is het niet meer zinvol voor 2014 nog een afzonderlijke ESR-begroting toe te voegen omdat deze instelling in de loop van 2014 zal opgaan in het departement en de VDAB.

De begrotingen voor de nv Lijninvest en de nv Vlaamse Havens worden nog door de bevoegde minister Crevits opgevraagd en zullen dan worden bijgevoegd.

Het Rekenhof had kritiek op het ontbreken van een Europees begrotingskader. De minister heeft gezegd dat er geen akkoord is. Het Europees begrotingskader komt niet aan bod. Dat neemt niet weg dat Financiën en Begroting zeer actief zijn geweest.

Aan de federale overheid werd als input een zeer omstandige impactanalyse bezorgd met het oog op het omzetten van de diverse richtlijnen. Door de FOD Budget en Beheerscontrole werd een sjabloon opgesteld met een expliciete vraag naar een korte tekst; de cijfers verschillen, want de informatie die werd aangeleverd aan de Europese Commissie is gebaseerd op de Septemberverklaring en zit nog niet in de definitieve tabellen. Ze was aan te leveren voor 8 oktober 2013.

Het Rekenhof heeft kritiek op het ontbreken van de evolutie van de directe schuld. Bij de begrotingsopmaak 2014 heeft de minister de determinanten van de schuldevolutie in 2014 geduid. De impact van het vorderingensaldo – namelijk nul – en de impact van de ESR-operaties zijn de basiselementen. Er wordt verwezen naar het schuldrapport. Dat is ex post en jaarlijks, want het rapporteert over een voorraadvariabele, dus de toestand aan het einde van het jaar. Aan Europa heeft de minister het verwachte resultaat van die determinanten meegedeeld. Eind 2014 zou men kunnen uitgaan van een uitstaande directe schuld van 4,5 miljard euro. Het schuld- en waarborgrapport zal verschijnen in het voorjaar, aangezien het een weergave is van het einde van een begrotingsjaar.

Zoals ook het Rekenhof heeft aangegeven, is de verwachte daling in 2014 van de directe schuld gelijk aan de verwachte terugbetaling door KBC, inclusief penalty fee, en 200 miljoen euro verwachte ESR-8-uitgaven. De vraag komt elk jaar terug: wat zullen die uitgaven juist inhouden? Minister Muyters antwoordt telkens dat dit budget gepland is. Er zal project per project worden geoordeeld of voldaan is aan de voorwaarden van ESR-8 voordat de middelen worden toegekend. De minister heeft daar nog geen zicht op.

Dan is er nog kritiek van het Rekenhof op de raming van de kasontvangsten en -uitgaven.

Het Rekendecreet heeft niet tot doel om met vermelde kasontvangsten en -uitgaven een kasraming op het niveau van de individuele begrotingsartikelen op te stellen, maar beoogt eerder een kasraming op basis van een macrobenadering. Deze macrobenadering fungeert dan als een eerste aanzet tot een meer gedetailleerde en wetenschappelijk onderbouwde kasprognose die in het kader van het financieel management van de Vlaamse overheid tijdens het begrotingsjaar wordt opgesteld, permanent geëvalueerd en desgevallend bijgesteld. De minister zal wel gevolg geven aan de twee technische opmerkingen van het Rekenhof.

Er is geen structurele begrotingsnorm uitgewerkt. Er is een nieuwe Bijzondere Financieringswet. De discussies over de wetteksten lopen nog. Door de switch voor de gewesten naar een financiering op basis van opcentiemen en de substantiële bijdragen aan de federale overheid zou een dergelijke norm vandaag een slag in het water geweest zijn.

De sterkste stijging van de gewestelijke belasting heeft te maken met de successierechten. Zoals voor de andere gewesten werd er ook voor het Vlaamse Gewest rekening gehouden – en dat zegt de FOD Financiën – met het feit dat de groei de laatste jaren flink aantrekt,

en dit niet enkel wegens de grote nalatenschappen die openvallen. De heer Van Mechelen vroeg of er een maatregel is genomen. De FOD Financiën zegt dat de basisgroei op zich hoog is en dat dit wellicht een gevolg is van de algemene opgevoerde strijd tegen de fiscale fraude, waardoor heel wat financiële instellingen nu meewerken aan het blootleggen van dubieuze transacties. Hierdoor geven veel belastingplichtigen meer vermogen aan. Het is dit effect dat maakt dat de ontvangsten hoog blijven en dus ook stijgen.

De lijst met de ontbrekende begrotingen werd al doorgegeven, en is als bijlage 4 bij het verslag gevoegd. Er werd ook een overzicht van de begrotingsruiters gevraagd. De minister zegt dat die zijn opgesomd in artikel 11 en 12 van het Uitgavendecreet alsook in artikel 108 voor Milieu en Natuur, artikel 134 voor het Fonds Culturele Infrastructuur en artikel 135 voor het Topstukkenfonds. De ruiters bestaan nog omdat de herverdelingsmogelijkheden van de vastleggingskredieten beperkter zijn dan die van de vereffeningskredieten.

Er was een vraag over de verkoop van onroerende goederen door het Vlaams Infrastructuurfonds. Er is 28,5 miljoen euro van de verkoop van gronden in Oostende, Oosteroever, eenmalig en onbelast. Er staat dus geen prestatie tegenover. Die 28,5 miljoen euro kreeg in VAK de volgende bestemmingen: 15 miljoen euro LOM-LEM (luchthavenontwikkelingsmaatschappij-luchthavenexploitatiemaatschappij), 5 miljoen euro provisie voor de gronden van de luchthaven van Kortrijk en 8,5 miljoen euro voor Waterwegen en Zeekanaal. Er is 11,045 miljoen euro verkoop van grond en gebouwen van het Agentschap Wegen en Verkeer, ook eenmalig en onbelast. Dan zijn er nog de klassieke recurrente inkomsten van het VIF, van de nevenbedrijven en de aslasten. In totaal is dat 43,545 miljoen euro.

De bedragen van de verkoop van de gronden van Aquafin, exclusief registratierechten, zijn 27,27 miljoen euro voor 2013. Er is een uitstel en dat vindt de minister net een bewijs dat het niet is om begrotingen in evenwicht te brengen. Het is het moment dat de grond verkocht wordt, dat bepalend is.

De toelage aan de drinkwatermaatschappijen voor 2014 is correct geraamd. Het bedrag dat de heer Vereeck heeft aangehaald, zijn rekeningen die nog door het Economisch Toezicht moeten worden goedgekeurd om aan te rekenen in 2013.

De heer Vereeck heeft aan het Rekenhof een vraag gesteld over de tabel die gaat over de VDAB. Het is een technische correctie. De 50+-premie is gewijzigd. Ook de aanrekening is gewijzigd want men is overgegaan tot de betaling van de 50+-premie in het kwartaal na de tewerkstelling, op basis van de RSZ-gegevens. Vroeger werd de premie betaald in het kwartaal van de tewerkstelling, wat technisch en administratief veel moeilijker was. Door dat gewijzigde betalingsritme kan het VAK en VEK in 2013 eenmalig worden verminderd, maar in de begroting 2014 is de vermindering opnieuw gecompenseerd en moest het krediet opnieuw op het normale niveau worden gebracht.

Minister Muyters geeft een historisch overzicht van de evolutie van de impliciete schuld van 2004 tot en met 2014, in absolute bedragen en in percentages ten opzichte van de geraamde ontvangsten. In 2004 bedroeg die 6,583 miljard euro, 35 percent van de geraamde ontvangsten, in 2005 6,6 miljard euro of 34 percent, in 2006 6,658 miljard euro of 34 percent, in 2007 7,209 miljard euro of 33 percent. In 2008 ging het plots om 8,243 miljard euro of 37 percent, in 2009 om 8,605 miljard euro of 39 percent. Tussen 2004 en 2009 was er een toename van de impliciete schuld met 2,1 miljard euro en een stijging van 35 percent naar 39 percent. De minister doet dezelfde oefening van 2010 tot 2014. In 2010 bedroeg de impliciete schuld 9,146 miljard euro of 40 percent; in 2011 8,744 miljard euro of 35 percent, in 2012 is het 8,8 miljard euro of 35 percent; in 2013 is het 8,9 miljard euro of 35 percent; in 2014 is het 9,163 miljard euro of 35 percent. Dat is een stijging van een half miljard euro tussen 2009 en 2014. De minister heeft geen details per post, maar in reële termen zijn

de primaire uitgaven in de periode 2009-2014 gemiddeld met slechts 0,55 percent gestegen. Dat is toch wel extreem laag, want na de inflatie hadden de reële termen slechts een stijging van 0,55 percent. De opstappen voor onderwijs, de integratie van het hoger onderwijs, de stijging boven inflatie van het Gemeentefonds, de cao's die meer zijn dan de inflatie, de indexaanpassing moeten allemaal worden meegerekend. In 2009 waren er 1,9 miljard euro minder ontvangsten dan bij de begroting 2009 was berekend. Er moest dus voor gezorgd worden dat het constant beleid kon worden betaald en dat er ruimte werd gemaakt voor extra beleid. Het maakt duidelijk dat de Vlaamse Regering haar besparingen heeft gehad.

Er is geen rekening gehouden met de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij.

De 4G-veiling is 42 miljoen euro. Dat is in afspraak met de federale overheid aangeduid als het minimum waarop Vlaanderen mocht rekenen.

De Gimv zit ook niet in het Biotech Fonds Vlaanderen.

Voor de meer punctuele besparingen verwijst minister Muyters naar de desbetreffende commissies waar de begrotingen ook worden besproken.

De minister verwacht dat de buffer niet nodig zal zijn voor de betaalincidenties.

Wat de Financieringswet betreft, waren er ondanks de crisis elk jaar extra middelen. Met een groei van 0,55 percent in reële termen is het niet moeilijk te begrijpen dat men daar problemen mee heeft en moet besparen.

Het klopt dat een deel van de 500 miljoen euro voor nieuwe beleidsimpulsen niet recurrent is. Ook een aantal besparingen zijn niet recurrent. Het groeipad van 6 percent en 6,5 percent voor personeel lag bij de start lager.

Wat de structurele achterstand betreft, zegt de minister dat de wachtlijsten bij Welzijn met 30 percent gestegen zijn. Er werden wel keuzes gemaakt. De totale stijging ligt immers relatief laag.

Wat de VIA4-akkoorden betreft, zijn de middelen gehonoreerd. De 10 miljoen euro dividend vanuit de LRM blijft voorbehouden voor Limburg.

Wat de dienst Vastgoedzaken betreft, was er een afspraak binnen de regering.

Over het fiscaal platform wordt een antwoord voorbereid.

Over de overheveling van de belastingen op leegstand en verkrotting, is het evident dat er overleg wordt gepleegd met de minister van Wonen, mevrouw Freya Van den Bossche, voor er maatregelen worden genomen. Wat de Vlaamse woonfiscaliteit aangaat, stelt minister Muyters voor dat mevrouw Smaers aan minister Van den Bossche vraagt hoever zij staat met de voorgenomen studie.

Op de vraag van de heer Tommelein over de vergroening van de belastingen, antwoordt de minister dat er een akkoord is met de drie gewesten dat de vergroening van de verkeersbelasting wordt gekoppeld aan de invoering van het wegenvignet en de kilometerheffing. Zonder een totaalpakket is er meer kans op belastingverhoging.

Wat de outputgerichte begroting betreft, is gekozen voor 2012, het beste jaar, toen het Rekendecreet van start ging. Minister Muyters heeft er alle vertrouwen in dat met de be-

leidsdoelstellingen die in de beleidsbrieven zijn opgenomen, vooruitgang wordt geboekt om die 22 percent zo goed mogelijk in te vullen.

De minister verklaart nog dat de discussie over het groenboek Zesde Staatshervorming een parlementaire aangelegenheid is en dat hij er hier niet op wenst in te gaan.

De minister herinnert er ten slotte aan dat de studie-Berger wordt besproken in de commissie.

Over de evolutie van het vorderingssaldo en van de beleidskredieten stelt de minister nog cijfers ter beschikking, die als bijlage 1 bij het verslag worden gevoegd.

IV. BEVOEGDHEDEN VAN MINISTER-PRESIDENT KRIS PEETERS

1. Toelichting door de minister-president

De beleidsbrief bestaat uit zeven hoofdstukken: 'Vlaanderen in Actie', 'Meer efficiëntie en effectiviteit in de dienstverlening', 'Duurzame ontwikkeling', 'Geografische informatie: naar een moderne, geïntegreerde digitale dienstverlening van de Vlaamse overheid', 'Publiek-private samenwerking', 'Geïnformeerd beleid in beslissende tijden' en 'Overheidscommunicatie'. De *minister-president* stelt dat in de discussie over de beleidsbrieven over zijn andere bevoegdheden uitdrukkelijk aan bod is gekomen dat het gaat om de laatste beleidsbrief van de legislatuur. Dat is ook het geval met deze beleidsbrief. Die spoort natuurlijk volledig met het regeerakkoord en de beleidsnota. Sommige commissieleden zullen dat natuurlijk aangrijpen om al een evaluatie te maken van de legislatuur. Hij kijkt daarnaar uit. Deze beleidsbrief bevat natuurlijk geen sterk verrassende elementen. Het zou zeer verwonderlijk zijn, mocht de regering daar op het einde van de legislatuur nog mee zou komen aanzetten.

Wat Vlaanderen in Actie betreft, wijst de minister-president erop dat er dit najaar een rapport is gepubliceerd waarin de overheid de stand van zaken heeft gegeven met betrekking tot 337 sleutelprojecten. Van die projecten is 94 percent op schema of afgerond. Daarover kan natuurlijk een hele discussie worden gevoerd. Niemand is sant in eigen land. Hij wijst op het Vanguard Initiative op Europees vlak, dat twee weken geleden werd gelanceerd. Europa blijkt met 'smart specialisation strategies' en dergelijke bezig te zijn. Andere Europese landen en regio's stellen vast dat ViA een 'smart specialisation strategy' avant la lettre was. Met ViA bevindt Vlaanderen zich in die 'vanguard', in die voorhoede. We krijgen nu heel wat vragen van andere landen over hoe we dat hebben aangepakt, aldus de minister-president.

Samen met andere landen en regio's in de wereld heeft Vlaanderen moeten vaststellen dat louter besparen en een robuust beleid voeren niet volstaan om duurzame oplossingen op lange termijn te bieden voor de grootste maatschappelijke uitdagingen. Er is nood aan een solide financieel-economisch systeem, aan concurrentieel en maatschappelijk verantwoord ondernemerschap, aan een zuinige en faciliterende overheid. Vlaanderen wil niet alleen een economisch sterke regio zijn, maar ook een nog meer duurzame en warme regio worden tegen 2020. Vlaanderen heeft de ambitie een topregio te zijn. Wat de jongste tijd bijzonder in is, is het fenomeen van de 'hidden champions'. Een van de elementen daarbij zou zijn dat men zeer ambitieus moet zijn, en consequent in het uitvoeren, ook al zijn er wat reacties. Vlaanderen heeft dat gedaan, ook met de dertien transities van ViA. Die transities zijn de grote prioriteit van de Vlaamse Regering en van de ViA-partners. Dit wordt natuurlijk ook nog in de laatste periode van deze legislatuur uitgerold. Zo is er Flanders' Care, een prachtige pijler van ViA. Op 19 november 2013 nog is er een bijkomende oproep gelanceerd aan de zorgsector, ook vanuit industrieel ondernemen. Daar is veel interesse voor. Er is de transitie naar hernieuwbare energie. Er is het materialenprogramma. Nog

niet zo lang geleden heeft de OVAM het heel interessante initiatief genomen van het 'urban mining'. Daarbij zijn de steden de mijnen van de toekomst, in het kader van heel het probleem van het materialenbeheer. Er is een breed partnerschap en een volwaardig engagement van alle ondertekenaars.

Minister-president Peeters verwijst opnieuw naar het Vanguard Initiative met betrekking tot de Smart Specialisation en naar het onderzoek van de OESO naar systeeminnovatie met betrekking tot transities. Dit zijn allemaal elementen die hij onder de aandacht wil brengen.

ViA is een breed actieplan dat allerlei elementen omvat. De 337 sleutelprojecten focussen niet enkel op de economie. ViA is van in het begin breder opgevat, en dat begint vruchten af te werpen. Tegelijkertijd heeft die aanpak ook tot kritische commentaar geleid.

Wat de efficiëntie en de effectiviteit van de dienstverlening betreft, wil de minister-president nog een paar punten onder de aandacht brengen.

Het College van Ambtenaren-Generaal rapporteert zesmaandelijks aan de Vlaamse Regering over de voortgang van het meerjarenprogramma 'slagkrachtige overheid'. Op dat vlak zijn volgens de minister-president al heel wat mijlpalen bereikt. Zo kunnen vijf sleutelprojecten die deel uitmaken van het meerjarenprogramma, als gerealiseerd worden beschouwd. Die projecten moeten niet langer organisatiebreed worden aangestuurd. Het is de bedoeling nog tijdens de lopende legislatuur met betrekking tot alle sleutelprojecten noodzakelijke strategische beslissingen te nemen.

Op het strategisch niveau wordt de vooruitgang periodiek gemeten door middel van een tevredenheidsbarometer die de tevredenheid van de burgers, de lokale besturen en de bedrijvenorganisaties met de dienstverlening door de Vlaamse overheid meet.

De minister-president merkt op dat in Vlaanderen heel wat wordt gemeten en gemonitord. Er wordt echter niet te veel gemeten. Vroeger werd immers niets gemeten. Ondertussen is niet iedereen op de hoogte van wat allemaal wordt gemeten.

Volgend jaar zal de Interne Audit van de Vlaamse Administratie op risicomanagement blijven inzetten. Een thematische audit over informatieveiligheid moet meer zicht op die risico's bieden. De minister-president verwijst in dat verband naar allerlei elementen die de voorgaande maanden aan het licht zijn gekomen. De uitvoering van het Auditdecreet van 5 juli 2013, waar Audit Vlaanderen als project deel van uitmaakt, is voor 2014 gepland.

Het groenboek voor de implementatie van de zesde staatshervorming is midden september 2013 gefinaliseerd. De discussies hierover zullen worden voortgezet in het Vlaams Parlement.

Wat de duurzame ontwikkeling betreft, zullen transities in overeenstemming met de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling de leidraad voor een nieuw duurzaamheidsbeleid vormen. Transities in samenwerking met de betrokken partners zijn nodig om een geleidelijke, maar fundamentele verandering van de manier van leven, produceren en consumeren tot stand te brengen.

In 2014 zal de nadruk vooral worden gelegd op de verdere ondersteuning en uitbouw van de transitieaanpak binnen de dertien transversale ViA-projecten. Het leernetwerk met transitiemanagers zal verder worden uitgebouwd. Binnen de functionele bevoegdheden van de minister-president zal de nodige ruimte worden gecreëerd voor de ondersteuning van de transitieprocessen met betrekking tot het duurzaam wonen en bouwen en tot de transitie van het Vlaams landbouw- en voedingssysteem. Het duurzaamheidsbeleid van

de Vlaamse overheid wordt uiteraard op het intern, Belgisch, Europees en internationaal beleid afgestemd. Het blijft de ambitie van de Vlaamse Regering tegen 2020 volledig duurzame overheidsopdrachten uit te schrijven.

Daarnaast moet de duurzaamheid ook in de werking van de Vlaamse overheid zelf worden geïntegreerd. In 2014 zal een interactief kennisdelingsplatform worden opgericht. Dat platform moet het mogelijk maken goede voorbeelden en knelpunten te delen. Jaarlijks worden de Vlaamse ambtenaren tijdens de Dagen van de Duurzaamheid gesensibiliseerd.

Wat de geografische informatie betreft, wordt verder gewerkt aan de uitbouw van de geografische data-infrastructuur. De resultaten zullen voor allerlei sectoren een belangrijke meerwaarde inhouden.

Eind 2013 zal het Grootschalig Referentiebestand na vele jaren worden afgewerkt. Dankzij het GRB zullen architecten gebouwen in verband met een digitale bouwaanvraag eenduidig kunnen intekenen.

In 2014 zullen de wegbeheerders door een Middenschalig Referentiebestand Wegen worden ondersteund. Er komen geactualiseerde mappingbeelden. Op een generiek informatieplatform zal gebundelde informatie over de innames van het openbaar domein te vinden zijn. Met het onderzoek in verband met een Vlaams gebouwenregister zal in 2014 een volgende stap in de richting van een gedigitaliseerd inlichtingenformulier voor vastgoed worden gezet. Door het GRB met het in opbouw zijnde Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen te combineren, zal Vlaanderen in 3D mogelijk worden.

Het Kabel en Leiding Informatie Portaal is het platform voor de gestandaardiseerde uitwisseling van informatie over kabels en leidingen en is bedoeld om graafschade te voorkomen. De digitale uitwisseling van gegevens met betrekking tot kabels en leidingen zal de planaanvragers jaarlijks 8,8 miljoen euro besparen. In dit verband wordt ook een ontwerp van wijziging van decreet voorbereid.

Tot slot wijst de minister-president erop dat Geopunt het nieuw geoportaal wordt waarop allerlei ‘points of interest’ zullen worden aangeboden. Op die manier zal de geografische informatie voor de burger en de professionele gebruiker nog inzichtelijker en toegankelijker worden.

Wat de pps betreft, zal op basis van de aanbevelingen van het Rekenhof nog tijdens de lopende legislatuur op drie strategische thema’s worden ingezet. Dat is het verder operationaliseren van de meerwaarde bij en uit pps-projecten, het inzetten op project- en contractmanagement en de inbreiding van knowhow binnen de overheid en de monitoring van de pps-projecten. Volgend jaar zijn nieuwe ex-postevaluaties van projecten gepland, daarbij wordt verder gebruikgemaakt van meerwaardescans.

Het recente casebook ‘Samen publiek-privaat’ vermeldt tien succesvolle Vlaamse, lokale en internationale pps-projecten die erin slagen om meerwaarde te creëren door de krachten te bundelen. Om de actoren van een pps-proces blijvend te professionaliseren, wordt het meersporenbeleid voortgezet. Vanuit de pps-expertise en -ervaringen zal een taskforce ‘gebiedsontwikkeling’ worden opgestart. In samenwerking met het Vlaams Kenniscentrum pps zal blijvend worden ingezet op een vlotte doorstroming van kennis en ervaring.

Tot slot onderstreept de minister-president dat hij de afgelopen jaren sterk heeft ingezet op transparantie en een zorgvuldige monitoring van de pps-projecten. In dit verband verwijst hij onder meer naar het jaarrapport van het Kenniscentrum PPS en een uitgebreide rapportering inzake alternatieve financiering. Bij deze rapporteringen werd ook rekening gehouden met de input van het Vlaams Parlement, van de Commissie voor Algemeen

Beleid, Financiën en Begroting en van het Rekenhof. Het eerstvolgende rapport 2012-2013 werd op 26 november 2013 ingediend bij het Vlaams Parlement (*Parl.St*. Vl.Parl. 2013-14, nr. 52/1).

Een zesde punt betreft het geïnformeerd beleid in beslissende tijden. De Vlaamse Regering wil op een gefundeerde wijze beslissingen nemen, aldus minister-president Peeters. Daarom moet de regering continu kunnen beschikken over betrouwbare analyse- en monitoring-instrumenten en over beleidsgerichte studies die haar toelaten de gevolgen van externe ontwikkelingen op langere en kortere termijn in samenhang in te schatten. De Studiedienst van de Vlaamse Regering ondersteunt de regering hierbij door middel van onderzoek en monitoring op basis van indicatoren. De studiedienst levert schitterend werk.

De minister-president stipt aan dat in 2014 onderzoek wordt gevoerd naar internationale migratiestromen en de gevolgen hiervan op inburgering, de arbeidsmarkt en het onderwijs. Een tweede studie zal het thema van de combinatie gezin en arbeid behandelen, mede in het kader van het Europees jaar rond dit thema.

Voor een goede voorbereiding op de belangrijke maatschappelijke uitdagingen wil de minister-president kunnen beschikken over projecties die wetenschappelijk gefundeerd zijn en gebaseerd op lange tijdsreeksen. In 2014 komen er nieuwe macro-economische projecties voor het gewest, voor de periode 2013-2019 in het kader van het HERMREG-project met het Planbureau. De studiedienst zal tegen eind 2014 eveneens een update maken van de bevolkingsprojecties op gemeentelijk niveau.

Om de juiste beslissingen voor de toekomst te kunnen nemen, moet de regering weten of het huidige beleid de verwachte effecten heeft, vindt minister-president Peeters. Worden met andere woorden de gepaste maatregelen genomen? Daarom worden de administraties belast met het continu monitoren van de bereikte resultaten. De organisatiebrede beleidsplannen worden op een geïntegreerde wijze benaderd. De Studiedienst van de Vlaamse Regering coördineert de monitoring van de Pact 2020-indicatoren. VRIND geeft een globale stand van zaken van de bereikte beleidsresultaten. Dat is prachtig werk. Het levert veel informatie en indrukwekkende boeken op.

Op het vlak van de productie, ontsluiting en verspreiding van regionale statistieken zal in 2014 een extra stap kunnen worden gezet dankzij de uitvoering van het Vlinderakkoord, aldus de minister-president. Dit akkoord omvat een interfederalisering van het Nationaal Instituut voor de Statistiek en de integratie van de gewesten in het Instituut voor Nationale Rekeningen. Hierover zal een samenwerkingsakkoord worden afgesloten. De voorbereidingen gebeuren door een highleveltaskforce met vertegenwoordigers van de kabinetten van de ministers bevoegd voor statistiek en begroting, op federaal en gewestelijk niveau. Het voorstel dat nu voorligt, behelst de oprichting van een interfederaal comité voor statistiek en de opname van vertegenwoordigers van de gewesten in de raad van bestuur van het INR. Na goedkeuring van het samenwerkingsprotocol door het Overlegcomité, volgt een goedkeuringsprocedure via decreet, wet en ordonnantie. Het Vlaams Parlement zal hier dus bij betrokken zijn.

Nadien zal de Vlaamse Regering een Vlaamse overheidsdienst moeten belasten met de opdrachten van een regionale statistische autoriteit. Die dienst zal onder meer, volgens de huidige voorstellen, jaarlijks een statistisch programma moeten opstellen dat beantwoordt aan de verplichtingen die Eurostat oplegt aan de lidstaten, aan de gemeenschappelijke afspraken met federale en gewestelijke statistiekdiensten en dat bovenal tegemoetkomt aan de informatiebehoeften van de regionale beleidsmakers. Op dit ogenblik vervult de Studiedienst van de Vlaamse Regering op basis van zijn oprichtingsbesluit al een coördinerende functie op het vlak van regionale statistieken.

Met punt zeven kaart de minister-president de overheidscommunicatie aan. De overkoepelende digitale kanalen van de Vlaamse overheid worden meer op elkaar afgestemd. De productencatalogus, die informatie biedt over alle bestuursniveaus heen, wordt verder uitgebouwd. Een expertennetwerk zal het doordacht gebruik van sociale media bij de verschillende diensten verder bevorderen. Sociale media worden ook stapsgewijs mee opgenomen in het dienstenaanbod van de Vlaamse Infolijn. De Vlaamse Infolijn zal informatieblokken aan andere sites aanbieden door middel van 'widgets', en werkt aan een site die zich automatisch aanpast aan tablets en smartphones.

De Vlaamse overheid start met een nieuw logo en een nieuwe coherente huisstijl, en gaat zo ook in haar visuele identiteit versnippering tegen. De bestaande nieuwsberichtenapplicatie wordt omgevormd tot een volwaardig platform voor een meer coherente communicatie met de pers. Er komt ook een top-level domeinnaam: '.vlaanderen'. Eind volgend jaar zouden de eerste domeinnamen kunnen worden geregistreerd.

Binnenkort komt er een totale evaluatie van de samenwerking met en dienstverlening van het mediabureau Mindshare tijdens het eerste werkjaar. Daarna zullen de nodige elementen verder worden uitgewerkt.

Minister-president Peeters zegt dat Vlaanderen er over de verschillende regeringen heen in geslaagd is de kazerne Dossin te realiseren in budgettair moeilijke tijden, en het is een groot succes. Er werd gemikt op 70.000 bezoekers en het zijn er 120.000 geworden. Ook dat mag eens worden gezegd. Soms hebben we te veel de masochistische neiging om een succes onvoldoende uit te dragen, vindt de minister-president. Dit is een succes en iedereen heeft daartoe bijgedragen. Om de werking van de vzw op een efficiëntere manier te kunnen opvolgen, is er besloten om de werkingssubsidies, voorheen deels beheerd door het agentschap Kunsten en Erfgoed en de Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid, vanaf 2014 samen te brengen voor beheer en opvolging binnen de DAR. De keuze voor de DAR is ingegeven door de sterke beleidsdomeinoverstijgende dimensie van het project. Ook in dit dossier zal de versnippering worden tegengegaan en zullen de krachten worden gebundeld.

De minister-president geeft vervolgens een toelichting bij de begroting 2014 voor zijn bevoegdheden.

In het Departement DAR is er eerst het programma Apparaatkredieten. De wijzigingen binnen het programma Apparaatkredieten omvatten voornamelijk de budgettaire doorslag van de generieke maatregelen op het vlak van besparing op personeel en het sectoraal akkoord 2010-2012.

Dan is er het Programma AD – Ondersteunen van de Vlaamse Regering in haar algemene werking, algemeen communicatiebeleid en geïnformeerd beleid. Binnen dit programma wijzigen de kredieten voor algemene informatie- en communicatie-initiatieven en de projectondersteuning Kazerne Dossin.

Voor algemene informatie- en communicatie-initiatieven dalen de uitgavenkredieten. Die daling is het gevolg van de verlaagde exploitatiekosten voor de Vlaamse Infolijn en houdt daarnaast rekening met de vermindering voor communicatie-initiatieven ingevolge de sperperiode naar aanleiding van de verkiezingen en de legislatuurwissel. Tenzij daar anders wordt over gedacht, voegt de minister-president daaraan toe.

Vanaf 2014 zal het Departement DAR de projectondersteuning Kazerne Dossin volledig beheren. De subsidie voorheen toegekend door het agentschap Kunsten en Erfgoed wordt in de begroting 2014 volledig geïntegreerd in de werkingssubsidie aan de vzw Kazerne Dossin: plus 470.000 euro. Het museumproject Dossin heeft een zeer geslaagd eerste werkingsjaar achter de rug. Dit meer dan verwachte succes legt evenwel ook een sterke druk

op de exploitatiekosten. Als het zo'n groot succes is, dan wordt de exploitatiekost daardoor beïnvloed, wil de minister-president nog meegeven.

Minister-president Peeters vervolgt met programma AE – Ondersteunen van een beleidsdomeinoverschrijdende afstemming inzake Duurzame Ontwikkeling en Publiek-Private Samenwerking. De kredieten voor Duurzame Ontwikkeling en Publiek-Private Samenwerking blijven ongewijzigd in vergelijking met de begrotingscontrole 2013.

Dan volgt programma AF – Ondersteunen van een gecoördineerd beleid en een beleidsdomeinoverschrijdende afstemming inzake geografische informatie. De totale werkingsdotatie aan het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen voor 2014 daalt met 170.000 euro. Die daling betreft de budgettaire doorvertaling voor 2014 van generieke maatregelen op het vlak van indexatie, besparing personeel en het sectoraal akkoord 2010-2012. Ook draagt het AGIV bij in de financieringskosten van het Vlaams administratief centrum Gent.

De vastleggingsmachtiging aan het AGIV stijgt in totaal met 1,253 miljoen euro, dit ingevolge de terugzetting van de eenmalige overheveling bij de begrotingscontrole 2013. Daarnaast worden verminderingen in rekening gebracht voor de voornoemde generieke maatregelen en de financiële bijdrage voor het VAC Gent.

Dan is de Interne Audit van de Vlaamse Administratie: programma Apparaatkredieten aan de beurt. Het nieuwe agentschap Audit Vlaanderen zal in werking treden op 1 januari 2014. De kredieten van dit nieuwe agentschap Audit Vlaanderen zullen een samenvoeging zijn van de middelen van Interne Audit van de Vlaamse Administratie en de middelen op de begroting van het Agentschap Binnenlands Bestuur voor het project Externe Audit Lokale Overheden. Hiertoe wordt een begrotingsruiter opgenomen.

De kredieten van IAVA en de DAB IAVA in de voorliggende ontwerpbegroting voor 2014 gaan uit van constant beleid. De wijzigingen betreffen de budgettaire opstap voor 2014 van generieke maatregelen op het vlak van besparing op personeel en het sectoraal akkoord 2010-2012.

Ook voor de Studiedienst van de Vlaamse Regering zijn de wijzigingen binnen het programma Apparaatkredieten volledig toe te rekenen aan de budgettaire opstap voor 2014 van de generieke maatregelen op het vlak van besparing op personeel en het sectoraal akkoord 2010-2012.

Dan is er nog het programma AD – ondersteunen van de Vlaamse Regering in haar algemene werking, algemeen communicatiebeleid en geïnformeerd beleid. Voor de beleidsdoelstelling geïnformeerd beleid nemen de vastleggingskredieten met 333.000 euro toe en dalen de vereffeningskredieten met 194.000 euro. Deze kredietwijzigingen zijn gerelateerd aan het cyclische verloop van de opdrachten van de Studiedienst. Zo zal in 2014 de tweejaarlijkse vastlegging worden uitgevoerd voor de face-to-face-enquête over waarden, houdingen en gedraging van Vlamingen. De daling van de vereffeningskredieten vloeit voort uit het feit dat in 2014 geen onderzoek wordt uitbesteed met betrekking tot de sociale staat van Vlaanderen.

2. Bespreking

De heer *Dirk Van Mechelen* vindt het uitstekend dat het GRB wordt opgeleverd. In dezelfde paragraaf staat echter dat, samen met het departement RWO en de DAB Informatie, het AGIV ervoor heeft gezorgd dat bij het digitaal indienen van een stedenbouwkundige aanvraag onder de motorkap zowel het Vlaams adressenregister als het GRB wordt gebruikt. De heer Van Mechelen vraagt zich af hoe ver men staat met het digitaal indienen

van een stedenbouwkundige aanvraag. De minister-president verwijst daar immers expliciet naar als voortvloeiend uit of gebruikmakend van dat GRB.

Het Kabel en Leiding Informatie Portaal is bijzonder belangrijk volgens de heer Van Mechelen. De minister-president heeft verwezen naar de cijfers van de verzekeringssector. Daaruit blijkt dat het aantal schadegevallen daalt. Vraag is of daar wordt gewerkt met as-builtplannen of met getekende plannen die worden doorgegeven voor de realisatie van het project. In de praktijk stelt de heer Van Mechelen vast dat het 'as built' vaak fundamenteel verschilt van wat er oorspronkelijk werd uitgetekend.

Er zou een volgende stap worden uitgezet binnen KLIP, namelijk de digitale informatie-uitwisseling tussen alle nutsmaatschappijen. Dat lijkt de heer Van Mechelen een goede zaak. Er staat geen tijdschema bij maar er staat wel dat het Informatiemodel Kabels en Leidingen gevalideerd is door alle betrokken partijen en dus kan worden uitgerold. Dat is een belangrijk punt in de administratieve vereenvoudiging.

De publiek-private samenwerking is volgens de minister-president een belangrijke pijler in het investeringsbeleid. Hij is gestart met wat wordt omschreven als een template voor ex-postevaluatie. Vorig jaar is in de commissie het debat gevoerd over de pps-sporthallen. Aan de hand van een voorbeeld ad hoc heeft de heer Van Mechelen toen aangetoond dat een 'design and build' in sommige gevallen merkelijk goedkoper is dan een DBFM. Hij vraagt om daarop door te gaan in die ex-postevaluaties. Ook de gemeenten zullen in de toekomst vaker dit soort van instrumenten moeten gebruiken om binnen de beleids- en beheerscyclus een budgettair verhaal te schrijven. De minister-president heeft in zijn uiteenzetting verwezen naar het casebook 'Samen publiek-privaat'. Volgens de heer Van Mechelen moeten daar een aantal rekenmodellen bij worden gevoegd voor gemeentebesturen of stedelijke of provinciale overheden. Het lijkt hem heel leerzaam dat ook de lokale besturen, die steeds meer gebruik zullen maken van pps, daarvoor de knowhow krijgen van de Vlaamse Regering en van de Vlaamse administratie.

De minister-president heeft gezegd dat de jaarverslagen en de jaarlijkse rapporteringen binnenkort worden ingediend. Hij zegt in de nota expliciet: "Naast jaarverslagen en de jaarlijkse rapportering inzake projecten van alternatieve financiering werd door het Vlaams Kenniscentrum pps in samenwerking met het Departement Financiën ten slotte ook een halfjaarlijkse rapportering aan het INR verzorgd op het gebied van pps.". De heer Van Mechelen neemt aan dat dit stroomlijnt met het document dat de commissie zal krijgen.

Wat de beleidsopties betreft, wordt er volgens de minister-president budgettaire informatie bijgehouden en geactualiseerd zodat onder meer de aan het INR door Eurostat gevraagde rapporteringen kunnen gebeuren.

De heer Van Mechelen heeft in de commissie reeds gewaarschuwd voor het risico van consolidatie van bepaalde pps-projecten. Hij is al jaren vragende partij om duidelijkheid te krijgen over de stand van zaken met betrekking tot de appreciatie van Eurostat van de pps-schoolgebouwen. Op dit ogenblik is men letterlijk begonnen met de bouw van die scholen, wat op zich natuurlijk uitstekend is, aldus de heer Van Mechelen. Maar dat betekent dat het consolidatierisico vanaf nu zeer reëel is. Als er nu een consolidatie gebeurt, dan gaat het al snel over vele miljoenen. De heer Van Mechelen vraagt zich af of daar intussen duidelijkheid over is. Hetzelfde geldt voor een aantal nieuwe pps-constructies die worden opgezet.

Er is bij ViA een transitiemanagement aangesteld onder leiding van Koenraad Debackere. De grote kritiek die naar voren kwam uit de evaluatie en die gedeeld werd door de minister-president is dat er te weinig focus is. De heer *Bart Tommelein* vraagt of er nu al initiatieven en maatregelen gepland zijn om ViA op dat vlak weer op de rails te krijgen.

Dertien landen hebben aangekondigd om samen te werken met ViA. Ook dat vindt Open Vld een goed initiatief. De heer Bart Tommelein informeert op welke manier de kennisdeling van ViA met die andere landen zal worden georganiseerd. Op welke manier zal het parlement daarbij worden betrokken?

Wat de Audit betreft, is er nogal wat te doen geweest over te weinig personeel bij deze controle-instelling. De heer Tommelein vraagt of er intussen al maatregelen werden gepland om dat euvel op te lossen.

De laatste jaren ervaart de heer Tommelein meer en meer dat een aantal cijfers van externe organisaties betwist worden. Op zich is er geen enkel probleem om de argumenten van externe organisaties, zoals het Rekenhof te weerleggen, maar het is toch niet de bedoeling dat het gezag van bepaalde organisaties in het leveren van informatie betwist wordt. Argumenten zijn er om te worden weerlegd, maar de laatste tijd lijkt het erop dat bepaalde instanties foute statistieken afleveren. Dat moet uiteraard worden vermeden.

De overheidscommunicatie ligt de heer Tommelein na aan het hart. Een aantal autonome externe instellingen houden er een autonoom communicatiebeleid op na en voelen zich helemaal niet gebonden aan de Vlaamse richtlijnen. Dat lijkt de heer Tommelein geen goede zaak. In de vergadering van de Expertencommissie voor Overheidscommunicatie werd er gezegd dat er naar een eenduidige communicatielijn moet worden gestreefd. De Lijn werd toen als voorbeeld aangehaald. Hoe waardeert de minister-president de kritiek daarop? Hoe kan het communicatiebeleid van de Vlaamse instellingen beter worden gestroomlijnd? Er heerst volgens de heer Tommelein ook nog grote onduidelijkheid over de ondersteuning van de regionale omroepen. In welke mate kan een deel van de overheidscommunicatie via die regionale omroepen gebeuren?

De heer Tommelein deelt ten slotte het optimisme en de waardering van de minister-president over het project van de Dossinkazerne.

Ook mevrouw *Elisabeth Meuleman* is zeer enthousiast over het project van de Dossinkazerne.

Een aantal elementen uit ViA worden echter niet zo enthousiast onthaald door haar fractie. Een glas dat volgens de regering halfvol is, kan volgens de oppositie halfleeg zijn. Wanneer het glas echter maar voor 25 percent gevuld is, zoals volgens mevrouw Meuleman het geval is met de 2020-doelstellingen waarmee het regeerakkoord en de ViA-doelstellingen tot in 2014 samenliepen, kan men moeilijk beweren dat men goed bezig is. Mevrouw Meuleman vindt dat de ViA-cijfers in de beleidsbrief nogal snoeverig worden geëvalueerd. Zij ziet nog heel wat problemen, bijvoorbeeld op het vlak van wachtlijsten voor sociale woningen, mensen met een zorgvraag, de bijzondere jeugdzorg, de cijfers van de werkzoekenden, het gebrek aan vooruitgang in onderwijs enzovoort. Mevrouw Meuleman beaamt dat er meer gefocust moet worden gewerkt en dat de heel urgente problemen wat krachtdadiger moeten worden aangepakt in plaats van ze vooruit te schuiven.

Voor 2014 wordt er 1.215.000 euro uitgetrokken voor de marketing en de communicatie van de ViA-campagne. Mevrouw Meuleman stelt zich er ernstige vragen bij dat er op het einde van een legislatuur nog zo'n bedrag wordt ingezet om een merk in de markt te zetten. Dat lijkt volgens haar eerder op een persoonlijk campagnepotje. Kan de minister-president toelichten waarvoor die middelen zo nodig zijn?

Mevrouw Meuleman is niet opgezet met de behandeling van de zesde staatshervorming. In juli 2014 worden veel zaken geïmplementeerd, maar het parlement is daarbuiten gehouden. Enkel een select clubje is ermee bezig, in de schoot van de administratie in allerlei deelwerkgroepen. Nochtans heeft haar fractie erop aangedrongen om het te behandelen via hoorzittingen en dergelijke. Bij de ministers is er zeer weinig animo om er in de com-

missies op in te gaan. Zo verkondigde minister Muyters dat hij er zich niet meer zou mee bezighouden.

De heer *Eric Van Rompuy* wijst erop dat het Uitgebreid Bureau heeft afgesproken dat het groenbroek over de staatshervorming wordt besproken in alle commissies. De Financieringswet zal ruim aan bod komen in de commissie Financiën. Het is niet de regering die de parlementaire werkzaamheden moet organiseren.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* antwoordt hierop dat ze in de beleidsbrief graag zou lezen dat de minister-president het ondersteunt dat het parlement het groenboek op die manier zal behandelen. Dat zou haar geruststellen. Zoals het nu op pagina 6 staat, lijkt er niet veel ruimte voor discussie meer.

Volgens de fractie van de spreker moet de Vlaamse Regering meer de kaart van de duurzame ontwikkeling trekken. Mevrouw Meuleman verwijst naar de opvolging van de 'sustainable development goals' van Rio+20. De krantenkoppen liegen er niet om: Vlaanderen kan echt niet fier zijn over de klimaatdoelstellingen en de klimaatfinanciering en scoort absoluut niet goed in de Europese context. Het debat wordt gevoerd in de media op het moment dat de minister op de klimaattop in Warschau zit. De Vlaamse Regering is op dat vlak te weinig ambitieus geweest. Het gebrek aan aandacht voor klimaat en duurzame ontwikkeling uit zich bijvoorbeeld ook in het feit dat de steun voor energiebesparende investeringen die op federaal niveau is weggevallen, nooit is gecompenseerd.

Mevrouw Meuleman deelt de bezorgdheid over de pps-constructies. De som van de reeds gekende beschikbaarheidsvergoedingen, nog zonder het Masterplan 2020, de zeesluizen Gent en Zeebrugge en de kustverdediging, is al meer dan 700 miljoen euro. Economen als Geert Noels waarschuwen dat het op termijn niet financierbaar is. Ze hoort graag de visie van de minister-president over pps.

De heer *Piet De Bruyn* stelt dat de minister-president terecht heeft gewezen op het belang van de dertien transities binnen ViA, waar de transitiemanagers een belangrijke rol in spelen. Ze zijn twee jaar geleden aangesteld en zijn intussen voldoende vertrouwd met de concrete richting waarin het moet evolueren. De spreker kan zich voorstellen dat de dynamiek in de dertien transities verschilt. Zit het globaal op spoor? Of heeft de minister-president het gevoel dat er hier en daar moet worden bijgestuurd in het omschrijven van de precieze taken die de transitiemanagers op zich moeten nemen? Na twee jaar lijkt een evaluatie aangewezen.

Op pagina 49 staat dat voor het verkrijgen van regionale economische data het project met de Nationale Bank wordt voortgezet tot eind 2014. Op pagina 50 staat meer generiek dat de samenwerking met de Nationale Bank van België op dat vlak wordt voortgezet. De heer De Bruyn heeft de indruk dat de formulering tegenstrijdig is, en vraagt verduidelijking.

De spreker stelt vast dat, wat de begroting betreft, Muntpunt vanaf 2014 kan rekenen op een recurrente verhoging van 100.000 euro. Hij veronderstelt dat dit te maken heeft met het volledig operationeel zijn van Muntpunt in 2014, en vraagt zich af of dat klopt.

Minister-president *Kris Peeters* stelt dat inzake ViA veel werk is verricht. De administratie heeft er de schouders onder gezet, wat betekent dat het om een politiek project gaat dat ook zeer sterk wordt gedragen. Dat is belangrijk, want het gaat niet enkel over economie en ecologie, maar om een geïntegreerd project, met dertien transities. Hij stelt dat de juiste keuzes zijn gemaakt, getuige de houding van Europa tegenover ViA en het Nieuw Industrieel Beleid.

De minister-president gaat akkoord met de heer Tommelein om te stellen dat er moet worden gefocust. Dat gebeurt met de dertien transities. Evaluaties zullen gebeuren: de Raad van Wijzen, onder het voorzitterschap van de heer Koenraad Debackere, zal een insteek verwoorden, voor deze en voor de volgende Vlaamse Regering.

De minister-president vindt de kritiek van mevrouw Meuleman tendentieus. Ze bekritiseert de uitgaven voor communicatie. Die kritiek is populistisch. De uitgaven ten belope van 1,215 miljoen euro dienen om te communiceren over de projecten die daadwerkelijk worden gerealiseerd, en niet voor persoonlijke campagnes. De Vlamingen hebben het recht te weten wat er wordt gerealiseerd.

De Vlaamse Regering heeft beloofd inzake de zesde staatshervorming een groenboek op te stellen, en dat is er nu. Het is nu aan Vlaams Parlement om het verder te bespreken.

De heer Van Mechelen had het over het GRB, en de digitale indiening van bouwaanvragen. Het ontwerp van decreet daarover is bijna klaar. Het zal zo snel mogelijk worden ingediend bij het Vlaams Parlement en hopelijk ook goedgekeurd. Wat zijn andere vragen betreft, belooft minister-president Peeters de informatie aan het verslag te laten toevoegen.

Inzake de pps deelt de minister-president de bezorgdheid over de consolidatie. Wat de stand van zaken van de scholenbouw betreft, zal hij de informatie opvragen en aan de commissie bezorgen.

Het debat over de problematiek van pps en andere formules moet nog verder worden gevoerd, stelt de minister-president. Hij zegt open te staan voor elke suggestie, idee of aanpassing, om dat op een correcte manier te doen, in alle transparantie. Er is al een hele weg afgelegd, maar het blijft een belangrijk en delicaat punt, omdat men er de toekomst mee vastlegt. De minister-president zal nakijken of de gevaren van de lopende projecten juist kunnen worden ingeschat. Hij antwoordt bevestigend op de vraag van de heer Van Mechelen met betrekking tot het INR.

Wat de kennisdeling in verband met ViA betreft, wijst de minister-president erop dat dat gebeurt via het organiseren van congressen en zo meer. Hij benadrukt dat het parlement telkens wordt uitgenodigd naar dergelijke congressen.

Met betrekking tot de audit en de problematiek van het personeelstekort, verwijst de minister-president naar een eerdere vraag om uitleg, waar dat onderwerp aan bod is gekomen. Er is toen onder meer verwezen naar het jaarverslag, waarin die zorg werd meegenomen. De integratie van de audit voor de Vlaamse administratie en de audit voor lokale besturen is volgens de minister-president een goede zaak, net als de mogelijkheid tot het inhuren van externe expertise en financiering. De hervorming van de audit past in de dynamiek van het zuinig omspringen met personeel, stelt de minister-president. Hij begrijpt de zorg vanuit het parlement dat de controletaak in gevaar zou kunnen komen, maar stelt dat dat niet het geval is. Er wordt voor gezorgd dat er voldoende personeel is, of andere instrumenten, zoals het inhuren van externe expertise, om de controletaak volledig uit te voeren. Wat de methodologie van het uitvoeren van de controletaak betreft, verwijst de minister-president opnieuw naar de eerdere vraag om uitleg.

De minister-president wijst mevrouw Meuleman erop dat hij van haar fractie nog geen alternatieve voorstellen van aanpak inzake duurzame ontwikkeling heeft gehoord. Hij stelt dat de Vlaamse Regering een verstandig groene aanpak hanteert. Er is op veel domeinen een omslag gemaakt, die ook in de realiteit kan en moet worden omgezet. Hij verwijst naar de chemische industrie, en in het bijzonder naar het project Flanders Innovation Hub for Sustainable Chemistry, volgens de spreker een voorloper in het duurzamer en minder energieverslindend maken van de chemische cluster. Er gebeuren voor miljoenen

aan investeringen om dat te realiseren. Dat is een resultaat van een verstandig groen beleid, besluit minister-president Peeters. De minister-president is ervan overtuigd dat de dynamiek van vergroening en energiebesparing onverkort is ingezet en dat de fractie van mevrouw Meuleman het nog moeilijker zal krijgen om haar 'unique selling proposition' waar te maken.

Wat Muntpunt betreft, wijst de minister-president Peeters erop dat dat een bevoegdheid is van minister Smet. Muntpunt is nominatim ingeschreven en ontvangt een werkingssubsidie. De subsidie aan Muntpunt wordt in 2014 recurrent verhoogd met 100.000 euro voor het versterken van de uitbouw en de versterking van de informatiefunctie.

Over de samenwerking met de Nationale Bank inzake het project over het cijfermateriaal zegt hij dat die in 2014 ten einde loopt, maar daarna zal worden voortgezet in een nieuwe aanpak.

Ten behoeve van de heer Tommelein geeft minister-president Peeters nog een toelichting bij de overheidscommunicatie. Er is gekozen voor een pragmatische aanpak. Het nieuwe merkbeleid, met een nieuwe styling en dergelijke, wordt stap voor stap ingevoerd. Minister-president Peeters belooft rekening te houden met de verwijzing van de heer Tommelein naar communicatie van De Lijn.

In oktober 2013 gaf de minister-president reeds een antwoord op een vraag van de heer Karim Van Overmeire over de stand van zaken van de negen actiepunten van het merkverhaal (*Schriftelijke Vragen* Vl.Parl 2013-14, nr. 19).

Ondertussen is de recentste stand van zaken dat op 29 november 2013 een omzendbrief voor advies naar de Inspectie Financiën vertrekt over de introductie van de internationale huisstijl (Vlaanderen in het buitenland), samen met het betreffende huisstijlhandboek. Intussen wordt volop gewerkt aan het tweede luik: het huisstijlhandboek voor gebruik in Vlaanderen zelf ('nationale' huisstijl), dat hopelijk begin 2014 kan worden goedgekeurd en in gebruik genomen.

Wat de regionale omroepen betreft verwijst de minister president naar het antwoord op een vraag van de heer Tommelein (*Schriftelijke Vragen* Vl.Parl 2012-13, nr. 697): het communicatiebudget dient om op de meest effectieve manier communicatiedoelstellingen te realiseren en dus niet voor de structurele ondersteuning van (regionale of andere) mediabedrijven. Daartoe ontwikkelt de bevoegde minister Lieten initiatieven.

In antwoord op de vragen van de heer Van Mechelen over KLIP, stelt de minister-president een schriftelijk antwoord ter beschikking dat als bijlage 2 bij het verslag wordt gevoegd.

V. MEERJARENRAMING 2014-2019

Voor de eindstemming werd ook nog de meerjarenraming 2014-2019 besproken tijdens de commissievergadering van 3 december 2013.

1. Toelichting door de minister

Minister *Philippe Muyters* licht toe dat de meerjarenraming, conform het Rekendecreet, uitgaat van constant beleid en alleen datgene doortrekt waarover reeds operationeel beslist is. Voor de eerste keer werden ook de gevolgen ingeschat van de Vlaamse bijdrage aan de federale sanering, de vergrijzingskosten, de transfer naar Brussel voor de pendelaars en de zesde staatshervorming.

Voor 2014 zijn de basisparameters dezelfde als in de begroting. Voor de volgende jaren wordt niet de raming van het Planbureau van mei 2013 maar de meer recente van het IMF

van oktober 2013 gevolgd. Zij is lager wat inflatie en bbp betreft, behalve voor 2015. In de middelenraming werd het effect van de nieuwe Bijzondere Financieringswet berekend, rekening houdend met de opcentiemen en een elasticiteit van 1,6 percent. Wat dat betreft, vindt men op pagina 10 van de meerjarenraming de sensitiviteitsanalyse voor alle parameters. Als het bbp bijvoorbeeld 0,1 percent hoger blijkt dan verwacht, is het effect op de begroting 25 miljoen euro in 2015 en 26 miljoen euro in 2016, terwijl dat in het geval van de – minder lineaire – elasticiteit respectievelijk 24 miljoen euro en 34 miljoen euro is. De ramingen voor de genoemde sanerings-, vergrijzings- en solidariteitsbijdragen komen uit de federale teksten.

In de uitgavenraming 2015-2019 worden de huidige verbintenissen en aanvaarde kostendrijvers rigoureus doorgetrokken, evenals de structurele besparingsmaatregelen uit de begroting 2014. Dat is niet het geval voor eenmalige investeringskredieten en inkomsten. Wel werd rekening gehouden met de uitgaven voor de betaling van de beschikbaarheidsvergoedingen, zij het uitsluitend voor beleid waarover operationeel beslist is. De minister besluit dat de voorliggende meerjarenraming precies dezelfde methodiek hanteert als de vorige. In totaal stijgen de beleidskredieten in het kader van de huidige bevoegdheden met 3 miljard euro, waarvan 1,51 miljard euro nodig is voor de indexering.

Vervolgens legt hij uit dat de uitgaven voor de nieuwe bevoegdheden werden geraamd door het verschil te berekenen tussen de inkomsten uit de vroegere en die uit de nieuwe financieringswet, zonder sanerings-, vergrijzings- en pendelbijdrage. De Federale Regering gaat er immers van uit dat niemand wint en niemand verliest. Resultaat is een stijging van een kleine 10 miljard naar 11,6 miljard euro in 2019. Indexsprongen worden verwacht in juni 2014, januari 2016, november 2017 en mei 2019. De aanpassing van de lonen komt telkens twee maanden later.

Op grond van de verwachte evolutie van inkomsten en uitgaven, die deze keer wel rekening houdt met de genoemde bijdragen van Vlaanderen, voorspelt de Vlaamse Regering een tekort van 369 miljoen euro in 2015, dat oploopt tot 993 miljoen euro in 2016 en weer zakt tot 21 miljoen euro in 2019. De regering gaat er wel van uit dat maatregelen, die moeten worden beslist door een volgende regering, die tekorten zullen wegwerken, want anders zou er ook een effect zijn op de rente-uitgaven. Natuurlijk hebben eventuele structurele besparingen ook een effect op de daaropvolgende jaren, maar deze raming beperkt zich tot constant beleid, nuanceert de minister.

Wat de schuldpositie betreft, onderstreept hij andermaal dat de regering ervan uitgaat dat ook haar opvolger het begrotingsevenwicht blijft behouden en dat ook zij de terugbetaling van de hoofdsom en de penalty fee van KBC niet nodig zal hebben om aan het concurrentiepact te voldoen, maar dat zij deze volledig aan schuldaflossing kan besteden. Bij de berekening van de coupon van 8,5 percent werd rekening gehouden met de terugbetaling zoals door Europa voorzien. Resultaat is een daling van de schuld van ongeveer 4,5 miljard euro in 2014 naar iets meer dan 2 miljard euro in 2019.

2. Bespreking

De heer *Dirk Van Mechelen* stelt vast dat de voorspellingen van hemzelf, het Rekenhof en de SERV in 2012-2013 bewaarheid blijken, namelijk dat de pijnlijke punten van deze begroting op middellange termijn duidelijk worden. Hij herinnert aan het ontbreken van een conjunctuurprovisie in de voorliggende begroting, in weerwil van de fragiele aard van de economische groei, de optimistische schatting van schenkings- en successierechten, de tekorten van de lokale besturen, de verschillen tussen beleids- en betaalkredieten, de berekening van de onderbenutting en de gevolgen van de zesde staatshervorming.

De vorige meerjarenraming toonde nog een overschot van een miljard euro in 2017-2018, terwijl nu negatieve resultaten worden voorspeld, waarvoor de volgende Vlaamse Regering de verantwoordelijkheid zal moeten nemen. De minister geeft de schuld aan de Federale Regering, die Vlaanderen laat bijdragen aan de sanering van entiteit I, hoewel het in feite gaat om een bijdrage aan de Belgische staatsfinanciën, die niet alleen door haar gevormd worden maar ook door de sociale zekerheid en entiteit II.

Het lid memoreert dat de elf principes van de zesde staatshervorming en haar financiering werden vastgelegd door een highlevelgroep die mede onder voorzitterschap stond van een partijgenoot van de minister, Jan Jambon. Hij noemt er drie: geen enkele deelstaat mag structureel verarmen, de leefbaarheid van de federale staat moet op lange termijn gewaarborgd zijn, en er moet rekening worden gehouden met de inspanningen die alle entiteiten samen moeten leveren om de financiën van de gezamenlijke overheid gezond te maken. Een en ander moest leiden tot een traject om de Belgische financiën te saneren, tot een surplus van 0,4 percent in 2016 en tot een oplossing voor de stijgende vergrijzingskosten.

In het genoemde traject levert entiteit II een inspanning van 2,5 miljard euro, waarvan 60 percent voor Vlaanderen, wat neerkomt op 753 miljoen euro in zowel 2015 als 2016. De inspanning van de federale overheid bedraagt 1,4 percent van het bbp tegenover 0,6 percent voor gemeenschappen en gewesten. Dat betekent dat de eerste instaat voor 70 percent van de totale saneringsinspanning en de tweede voor 30 percent, terwijl die laatste voortaan wel 42 percent van de overheidsuitgaven gaat opnemen.

Het lid bestrijdt de bewering van de minister dat buffers aanleggen om te anticiperen technisch niet mogelijk is. Hij memoreert de vroegere conjunctuurbuffers met begrotingsruiters. Diezelfde overdracht naar het volgende begrotingsjaar komt trouwens ook letterlijk voor in artikel 11 van de voorliggende begroting. Het saneringstraject is heel precies voorgerekend door de Hoge Raad van Financiën, waarin ook Vlaanderen vertegenwoordigd is door ex-minister Wivina Demeester, maar daarmee houdt de meerjarenraming geen rekening. Men spaart niet, maar geeft integendeel elke cent die binnenkomt uit, met daarbovenop nog 600 miljoen euro onderbenutting.

De heer Van Mechelen noemt de verdeling van de saneringsinspanning redelijk. De pendelbijdrage voor Brussel van 30 miljoen euro is bekend. Hoewel op dit moment voor 3,4 miljard euro aan pensioenen wordt uitbetaald aan 120.000 Vlaamse ambtenaren, evolueert de responsabiliseringsbijdrage van Vlaanderen van slechts 84 miljoen euro in het begin tot 121 miljoen euro in 2019. De bewering dat Vlaanderen in de toekomst zelf de pensioenen van zijn ambtenaren zal moeten betalen, klopt dus niet.

Blijkbaar is over het Antwerpse masterplan, waarvan het Rekenhof de kosten op 1,4 miljard euro raamt, niets beslist, want het ontbreekt in de raming. Ook de pps-verplichtingen zijn volgens zijn fractie niet op kruissnelheid opgenomen. Het verschil tussen beleids- en betaalkredieten blijft onduidelijk.

Tot slot noemt hij het antwoord van de minister over de onderbenutting onjuist. In tegenstelling tot de vorige begroting is er immers geen recupereerbare conjunctuurbuffer meer. Hij vraagt daarom of de commissie net als vorig jaar de berekeningsmethode kan krijgen. Ook hij hoopt dat de mogelijke risico's, die ook het Rekenhof naar voren schuift, zich niet voordoen, maar het verleden heeft getoond dat men er beter rekening mee houdt.

De heer *Lode Vereeck* noemt de raming interessant en zelfs historisch. De vergelijking met de vorige meerjarenraming geeft een inzicht in de concrete budgettaire gevolgen van de nieuwe financieringswet. Een en ander bevestigt het gelijk van zij die sinds 2010 verklaren dat het echte saneringswerk voor de volgende regering is en dat de zesde staatshervorming

financieel niet werd voorbereid. Opvallend is verder dat die laatste staatshervorming de financiering van de overheden er niet duidelijker op maakt.

Het lid rekent voor dat de Vlaamse bijdrage aan entiteit I vooral in 2015 en 2016 sterk oploopt, met name respectievelijk met 870 miljoen euro en 1,6 miljard euro. Zijn fractie gaat principieel akkoord dat de deelstaten bijdragen aan de financiële sanering van nv België. Zij kregen tenslotte relatief gezien genereuze middelen van de oude Financieringswet, waardoor het de afgelopen jaren niet zo moeilijk was een nominaal evenwicht te halen. Cruciale voorwaarde is wel dat entiteit I zelf niet verzaakt aan structurele hervormingen.

Om er een beter zicht op te krijgen of de voorgestelde bijdrage fair is, stelt hij voor het effect van de zesde staatshervorming op de transfers binnen België te bekijken en herinnert hij aan zijn voorstel van resolutie ter zake. In elk geval moet Vlaanderen in totaal 2,4 miljard euro bezuinigen – of schulden maken – tegen 2019, terwijl de huidige regering in 2009 voor een uitdaging van 2 miljard euro stond. Het gaat dus wel degelijk om veel geld. In 2016 alleen al gaat het om 993 miljoen euro, en dat is nog voor enig nieuw beleid is ingezet ter uitvoering van bijvoorbeeld de persoonsvolgende financiering van gehandicapten, die het lid ten volle steunt. De wijzigingen in de kinderopvang in het licht van de Barcelonanorm, de 1 percentnorm in onderzoek en ontwikkeling of het goedmaken van de achterstand in de scholenbouw zijn evenmin verrekend.

De Vlaamse Regering is nochtans niet alleen door de oppositie gewaarschuwd voor de communautaire factuur, maar ook door haar eigen strategisch adviesorgaan SERV, die de begrotingscontrole 2013 en de begroting 2014 structureel onverantwoord noemde omdat ze niet anticiperen op die uitdagingen of de staatshervorming. Natuurlijk kon de minister de precieze impact niet voorspellen maar net daarom had de regering met buffers kunnen werken of nu al iets kunnen doen aan de reeds bekende structurele noden. Hij erkent dat er inspanningen zijn gebeurd op de genoemde domeinen, maar de wachtlijsten zijn wel langer geworden. Het lid concludeert dat de problemen structureel zijn. De beleidsruimte smelt vanzelf weg door de indexering van de ambtenarenlonen en de inzet van meevallers voor eenmalige maatregelen, waarbij hij herinnert aan de Aquafincarrousel die de Vlaamse belastingbetaler de komende twintig jaar 600 miljoen euro zal kosten.

Gezien de discussie over de methodologie en de cijfers in de raming, vraagt het lid om een beoordeling door het Rekenhof. Hoewel hij tevreden is dat de minister zijn advies volgt om de meest recente schatting te hanteren, pleit hij er toch voor, zoals vroeger, die van het Planbureau, met zijn voor- en nadelen, te blijven gebruiken. Waarom doet de regering dat nu niet meer?

Vervolgens herhaalt hij zijn vraag naar de betaalkalender van de beleidskredieten, met name voor de scholenbouw (30 miljoen euro in de begroting 2013, 46,4 miljoen euro in de begrotingscontrole 2013, 80 miljoen euro in de begroting 2014), de SALK-provisie en alle maatregelen van de 500 miljoen euro aan vastleggingskredieten waarvoor nog niet in vereffeningskredieten is voorzien.

Welke van de op pagina 15 van de meerjarenraming genoemde beschikbaarheidsvergoedingen zijn verwerkt in de raming? Betreft het reeds in gebruik genomen projecten, waarvoor al vergoedingen worden betaald? Wat met de projecten waarover al beslist is, die in uitvoering zijn en waarvoor vergoedingen zullen moeten worden betaald? Wat met besliste projecten die nog niet in uitvoering zijn, zoals de recente beslissing van de Vlaamse Regering op 18 oktober 2013 om zes missing links aan te pakken? Hij pleit er in dat verband voor de alternatieve financiering volledieger dan in het jaarlijkse rapport in kaart te brengen. Waarom heeft de minister geen overschotten gereserveerd in een Toekomstfonds?

Het lid ontkent de beschuldiging van de minister dat hij de begroting virtueel genoemd heeft. Dat deed hij niet, hoewel hij inderdaad budgettaire trucs zoals de Aquafincarrousel bekritiseerde. Hij zei dat wel in 2012, toen de regering volledig achterhaalde parameters gebruikte. Verder erkent hij dat de bereikte evenwichten in de eindafrekening een goede zaak zijn, maar men moet ook kijken naar de kwaliteit ervan. Daarbij herinnert het lid aan de genoemde noden die niet zijn gelenigd en aan het half miljard aan eenmalige inkomsten. Uiteindelijk werd niet structureel bespaard. Evenmin werd de zesde staatshervorming voorbereid. Het minimumtraject voor onderzoek en ontwikkeling blijft afwezig in zowel de begroting 2014 als in de meerjarenraming. Tot slot betreurt hij dat de onderbenutting, die vroeger diende om overschotten te creëren, thans misbruikt wordt om de rekeningen te doen kloppen. Dat er weinig systematiek in zit, wordt door het Rekenhof bijgetreden.

De heer *Eric Van Rompuy* betreurt de getallenoorlog in de media, die de publieke opinie volgens hem misleidt.

Deze meerjarenraming is een correcte oefening. Dit werd ook ter kennisgeving geagendeerd op de Vlaamse Regering. Hij heeft het wel moeilijk met de manier van optellen en met de interpretatie van de cijfers door de minister. In de pers heeft, volgens de heer Van Rompuy, de partijmilitant Muyters gepraat en niet de Vlaamse minister van Financiën en Begroting. De heer Muyters wekte de indruk dat de inspanning jaarlijks herhaald moet worden, terwijl de zesde staatshervorming net de kans biedt om dat in de volgende regeerperiode zo snel mogelijk te regelen. In een federaal land is het logisch dat elke entiteit haar verantwoordelijkheid neemt. Als de federale overheid de pensioenen betaalt van de Vlaamse ambtenaren, dan lijkt het de spreker logisch dat Vlaanderen een deel van de sanering op zich neemt. Men mag niet de illusie wekken dat Vlaanderen baat zou hebben bij een structurele onderfinanciering van het federale niveau. De Federale Regering betaalt immers de pensioenen en de ziekteverzekering van de Vlamingen. Het relancebeleid van de federale overheid komt ten goede aan de Vlamingen. We staan voor grote uitdagingen. Daarom verwacht hij van alle Vlaamse ministers een constructieve houding.

De heer *Matthias Diependaele* begrijpt de gepikeerde reacties van de federale coalitiepartners. Het is immers niet meer zo aangenaam om deel uit te maken van de Federale Regering. Deze meerjarenraming confronteert Vlaanderen met de consequenties van het federale beleid: de inspanningen worden doorgeschoven naar Vlaanderen. Het cijfer van 7,8 miljard euro is niet afkomstig van de fractie van de spreker. De heer Lode Vereeck heeft dat cijfer genoemd in Het Belang van Limburg en zijn fractie heeft daar alleen op gereageerd. De vraag is of men dat bedrag al dan niet cumulatief mag optellen. Het punt blijft echter dat de zesde staatshervorming de komende jaren gigantische inspanningen zal vergen van Vlaanderen. Dat is het gevolg van een doorschuifoperatie op het federale niveau. De heer Van Mechelen merkte op dat ook Jan Jambon heeft meegewerkt aan de gehanteerde principes. Toen ging zijn fractie natuurlijk uit van de hypothese dat ze meewerkte aan een Federale Regering die de nodige hervormingen zou doorvoeren om op financieel vlak orde op zaken te stellen. Deze Federale Regering heeft dat echter niet gedaan, in tegenstelling tot de Vlaamse Regering. Vier keer op rij heeft die een begroting in evenwicht ingediend. Deze meerjarenraming toont duidelijk aan hoeveel de zesde staatshervorming zal kosten aan Vlaanderen. Als men vergelijkt met de meerjarenraming van vorig jaar, dan is de situatie overduidelijk. Toen was er een overschot en ruimte voor een nieuw beleid voor de volgende regeerperiode. Nu is er een groot tekort.

Waarom heeft deze Vlaamse Regering geen buffers aangelegd? Daarvoor heeft ze drie goede redenen. Vooreerst was het onvoldoende duidelijk waaraan men zich moest verwachten. Op het federale niveau was er immers tot op het laatste moment discussie over de cijfers. Ten tweede is er op dit ogenblik een voorzichtige heropleving van de economie en kiest de Vlaamse overheid ervoor om elke beschikbare euro daarin te investeren, zonder

ook bereid te zijn om daarvoor schulden aan te gaan. Daarom is er ook al vier jaar op rij een begroting in evenwicht. Dat betekent dat men geen schulden doorschuift naar de volgende generaties. Ten derde kan men een euro slechts een keer gebruiken. Een euro die gebufferd wordt, kan niet worden uitgegeven. Dat betekent dat men niet zou tegemoetkomen aan noden zoals scholenbouw, onderzoek en ontwikkeling of mobiliteit.

De meerjarenraming gaat uit van een elasticiteit van 1,6 percent. De voorbije tien jaar bedroeg de gemiddelde elasticiteit echter slechts 1 à 1,2 percent. Als dat ook nu het geval zal zijn, dan zal de noodzakelijke besparingsinspanning nog een stuk groter moeten zijn. Vlaanderen maakt inderdaad deel uit van België. Daarom is het ook zo belangrijk dat de Belgische overheid de nodige hervormingen doorvoert om haar financiële situatie recht te trekken. Dat heeft ze echter niet gedaan.

De heer *Bart Van Malderen* stelt dat zowel de Vlaamse als de federale entiteit grote inspanningen hebben gedaan om te saneren. Er zullen echter niet alleen nieuwe noden opduiken, maar ook nieuwe opportuniteiten. De zesde staatshervorming biedt de opportuniteit om in de volgende regeerperiode stappen te zetten naar een verdere sanering van de overheidsfinanciën. De federale beslissing vindt hij logisch. Een evenwichtig akkoord over een federale toekomst vereist doordachte inspanningen voor de sanering van de overheidsfinanciën op de verschillende niveaus.

De heer *Koen Van den Heuvel* moet de heer Diependaele tegenspreken. Hij betreurt dat de Vlaamse minister van Financiën het cijfer over de begrotingsinspanningen op lange termijn ten gevolge van de zesde staatshervorming, in de media heeft bevestigd. Nu hanteert ook de fractieleider van de partij van de minister dit cijfer als een wapen in de oorlogsmachine van die partij tegen de zesde staatshervorming. Als men deze wiskunde zou toepassen in alle andere dossiers, dan doet ook de Federale Regering gigantische besparingen, net als de vele lokale besturen trouwens. De waarheid is dat aan de deelstaten een inspanning wordt gevraagd voor de globale sanering van het land. Dit gebeurt samen met de zesde staatshervorming maar eigenlijk staat het er los van. Die inspanning was sowieso noodzakelijk. Voor de gehanteerde verdeelsleutel verwijst hij naar studies van de Europese Commissie, de OESO en het IMF, instanties waar men anders nochtans vaak naar verwijst. Ook de Hoge Raad van Financiën hanteert een verdeling van 71 percent voor entiteit I, de federale overheid, en 29 percent voor entiteit II, de gemeenschappen en gewesten. Afgewogen tegen de fiscale capaciteit is die verdeling zelfs niet ongunstig voor de gemeenschappen en de gewesten. In zijn hoedanigheid van koninklijk onderhandelaar zegde Bart De Wever destijds dat zijn partij bereid was tot een significante bijdrage van de gemeenschappen en de gewesten aan de financiële leefbaarheid van entiteit I. De intellectuele eerlijkheid gebiedt te erkennen dat een sanering van de Belgische overheidsfinanciën een opdracht is voor entiteit I én entiteit II. Binnen een coalitieregering moet men streven naar een consensus. De gerealiseerde consensus is voor entiteit II, de gemeenschappen en de gewesten, zelfs niet zo slecht.

De spreker benadrukt voorts dat een Vlaming niet alleen een burger is van de Vlaamse overheid, maar tot nog toe ook een burger van de Belgische overheid die onder meer bevoegd is voor de pensioenen en de gezondheidszorg. Daarom moet die entiteit ook voldoende capaciteit hebben. De indruk wordt gewekt dat alleen Vlaanderen de Belgische financiën moet overeind houden. In werkelijkheid dragen ook de andere gewesten en gemeenschappen daartoe bij. Het gaat om een transfer tussen entiteit I en alle entiteiten II. De 1,8 miljard euro, die stelselmatig kan worden opgebouwd, staat los van de zesde staatshervorming, al gebeurt dat nu gelijktijdig.

Over de vraag of de Vlaamse Regering zich daarop diende voor te bereiden kan men discussiëren. De heer Vereeck heeft daar een punt van gemaakt. Het feit dat deze Vlaamse Regering vier jaar lang een begroting in evenwicht heeft ingediend is in de gegeven econo-

mische omstandigheden een belangrijke prestatie. Op het einde van de vorige regeerperiode was de situatie niet zo veel beter dan nu, in tegenstelling tot wat de heer Van Mechelen suggereert. De huidige regering heeft eerst orde op zaken moeten stellen, en dit in een periode van financieel-economische crisis. De heer Diependaele vindt het belangrijk om elke euro te investeren in de Vlaamse economie. Die redenering kan men echter doortrekken naar het federale niveau.

De heer Van den Heuvel betreurt dus de discussie die in de media is gevoerd. De partij van de minister bevestigt het cijfer van 7,8 miljard euro. Die cumulatieve rekenkunde is nochtans een duidelijk staaltje van populisme. Hij vindt niet dat deze Vlaamse Regering zich onvoldoende heeft voorbereid op de toekomst. In de gegeven omstandigheden was het al een puike prestatie om vier jaar op rij een begroting in evenwicht in te dienen. Dat biedt een volgende regering alle kansen om de zaken verder op orde te stellen, al zal dat niet evident zijn, zoals de lokale besturen de voorbije maanden ondervonden hebben.

De heer *Matthias Diependaele* herhaalt dat het cijfer van 7,8 miljard euro niet afkomstig is van zijn fractie. Overigens telt de federale overheid in haar communicatie voortdurend cijfers op. De Vlaming heeft er inderdaad alle belang bij dat België zijn financiële huishouding op orde heeft. Dat is echter niet het geval. Als men aan de minister-president vraagt of hij bereid is tot bijkomende inspanningen, dan zal hij antwoorden dat Vlaanderen dit al doet, want de Vlaamse begroting is in evenwicht. De tussenkomst van de heer Van den Heuvel is daarmee in tegenspraak. Het is pas verantwoord om te investeren in de economie op het ogenblik dat men een evenwicht heeft. Zo niet schuift men de inspanningen door naar de volgende generaties. Dat is ethisch onverantwoord. Het federale niveau slaagt er niet in om voldoende te besparen op het eigen overheidsapparaat en om zijn begroting in evenwicht te krijgen. Daarom gaat die vergelijking niet op.

De heer *Joris Van Hauthem* stelt vast dat de partijen van deze meerderheid het niet met elkaar eens raken. Eigenlijk hangt deze coalitie niet aan elkaar. Met het naderen van de verkiezingen is er een coalitiepartner die zich ook in dit parlement begint te profileren als oppositiepartij.

Het is goed dat er een meerjarenraming is. De cijfers worden echter op verschillende manieren geïnterpreteerd. Op het einde van de rit kost de staatshervorming en alles wat daarmee samenhangt 7,8 miljard euro aan Vlaanderen. De heer Van den Heuvel vindt dat men een onderscheid moet maken tussen de staatshervorming en de sanering van de begroting van de nv België. Diegenen die de staatshervorming in elkaar gestoken hebben, hebben beide dingen nochtans zelf op een hoopje gegooid. De twaalf principes van de highlevelgroep rond de Financieringswet, waar de heer Van Mechelen naar verwezen heeft, waren niet realiseerbaar bij ongewijzigd beleid. Tijdens de bespreking van de Financieringswet heeft men aan de deelstaten een structurele sanering willen opleggen door de piste te lanceren dat bij een overdracht van bevoegdheden slechts 80 of 75 percent van de middelen zou worden overgeheveld. Zijn fractie heeft toen opgemerkt dat dit een gigantische besparingsoperatie zou worden voor het federale niveau. Dat werd ook becijferd door de Hoge Raad van Financiën. Nu is men een andere piste uitgegaan, hoewel men daar in de praktijk soms kan aan twijfelen, maar dat is een detail. Dan moet men de centen ergens anders gaan zoeken. Het klopt niet dat het ene niets met het andere te maken heeft. Men kon niet anders dan de twee ingrepen in een beweging door te voeren.

Hij verwijt de Vlaamse Regering wel dat ze de kosten van de staatshervorming niet voorzien heeft. Het was vooraf duidelijk dat deze ingreep aan Vlaanderen geld zou kosten. De regering kan zich dus niet verschuilen achter het argument dat ze niet wist over hoeveel geld het precies zou gaan. Als minister Muyters een probleem heeft met de Financieringswet en met de staatshervorming en als hij binnen de Vlaamse Regering onvoldoende politieke druk kan uitoefenen, dan had hij zijn conclusies moeten trekken. Het is nogal flauw om

nu op deze manier zijn politieke gelijk te willen halen. Hij is er ook van overtuigd dat de Vlaamse Regering de bijdrage aan de sanering van de Belgische begroting heeft goedgekeurd. De minister heeft zich echter politiek ingedekt door te zeggen dat de meerjarenraming gewoon werd meegedeeld aan de regering, al is dat juridisch ongetwijfeld correct. De interpretatie van minister Muyters wordt blijkbaar niet gedeeld door de hele Vlaamse Regering, want zijn coalitiepartners beschieten hem met grof geschut. Hij besluit dat deze meerderheid verworden is tot een zootje ruziemakers.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* stelt vast dat minister Muyters beslist heeft om in het Vlaams Parlement zijn campagne in te zetten door als Vlaams minister van Begroting oppositie te voeren tegen de Federale Regering. Ook in de pers schieten de verschillende coalitiepartners op elkaar. Het regeerakkoord stelde nochtans dat deze Vlaamse Regering de zesde staatshervorming loyaal zou uitvoeren. Daarom begrijpt ze de boosheid van de heer Van den Heuvel.

Haar fractie besefte al jaren dat de zesde staatshervorming zou moeten worden voorbereid, maar dat is niet gebeurd. De Vlaamse Regering heeft niet alleen nagelaten om buffers aan te leggen voor de bijkomende bevoegdheden, ze heeft ook alleen maar een schijnbaar begrotingsevenwicht gerealiseerd. Bovendien heeft ze het geld van de volgende regering voor een stuk al ingezet door meer beleidskredieten te voorzien dan betaalkredieten en door het opgebruiken van elk soort spaarpotje. Ook op inhoudelijk vlak is men niet vooruitziend. De zesde staatshervorming geeft Vlaanderen een aantal bevoegdheden over onder meer wonen, kinderbijslag en arbeidsmarktbeleid, die het op een eigen manier zal moeten invullen. Dat was ook de reden waarom Vlaanderen die bevoegdheden wilde. Ook met die inhoudelijke voorbereiding is de Vlaamse Regering niet bezig.

De heer *Bart Tommelein* hoort de heer Diependaele zeggen dat de minister deze uitspraken niet gedaan heeft. Daarom zou hij verwachten dat de minister nu zegt dat Vlaanderen zich niet verarmt voor 7,8 miljard euro. De heer Diependaele houdt echter vast aan deze cumulatieve berekeningen. Hij wacht op de bevestiging van de minister van Begroting die namens de Vlaamse Regering zegt dat Vlaanderen 7,8 miljard euro armer zal worden.

Een staatshervorming brengt de bevoegdheden en de bijhorende verantwoordelijkheden waar ze thuishoren, aldus de heer Tommelein. De fractie van de heer Diependaele wil, volgens hem, de gemeenten en het federale niveau met de lasten van onder meer de pensioenen, vergrijzing en sanering opzadelen, terwijl Vlaanderen enkel de lusten neemt. Nochtans heeft zijn federale fractieleider, de heer Jambon, het saneringstraject goedgekeurd. Het zal de Vlaming worst wezen welk niveau de inspanningen levert om tot een gezonde begroting te komen.

De afgesproken begrotingstrajecten noemt de heer Tommelein redelijk. Dat nu plots buffers en reserves niet meer kunnen, is volgens hem een schande. De SERV heeft de voorbije jaren gevraagd om buffers aan te leggen. De heer Van Mechelen heeft met het Toekomstfonds bewezen dat het mogelijk is zich te wapenen tegen tegenvallers. De regering heeft gewoon de kop in het zand gestoken.

Daarenboven heeft de Vlaamse Regering de belastingen verhoogd. Of de jobkorting dienде afgeschaft te worden, daarover valt te discuteren, maar het heeft de regering in ieder geval een minderuitgave opgeleverd van 700 miljoen euro. Daarnaast heeft de regering de Vlaming opgezadeld met een miserietaks waarbij mensen die scheiden meer belastingen moeten betalen als ze hun huis verkopen. Kortom, er zijn geen reserves en alles is uitgegeven, en toch pronkt de regering met haar begroting in evenwicht. Het is triest dat net een minister van een partij die meer bevoegdheden voor de regio's als belangrijkste partijstandpunt heeft, nu beaamt wat zijn fractieleider zegt, namelijk dat Vlaanderen na de staatshervorming zal verarmen.

De heer *Lode Vereeck* zegt vooreerst dat hem woorden in de mond gelegd worden en dat hij de pen voor de persartikels niet heeft vastgehouden. Daarnaast merkt hij op dat Het Belang van Limburg de context juist schetst – de cijfers gaan over een periode van vijf jaar – en het niet heeft over collectieve verarming.

Cumulatieve cijfers zijn niet verkeerd. Zo geeft het vorderingensaldo, opgeteld voor een volledige legislatuur, een indicatie van de opgebouwde schuld. De vraag is wel of het bedrag van 7,8 miljard euro volledig te wijten is aan de zesde staatshervorming. De sanering van entiteit I staat daar los van, maar past wel in de nieuwe financieringswet.

De essentie is niet het cijferfetisjisme, maar wel dat de meerjarenraming vorig jaar nog grote overschotten vertoonde en dat er dit jaar plots grote tekorten zijn. Hij verwijt de regering geen buffers te hebben aangelegd, waardoor er plannen zullen moeten sneuvelen. Zal de persoonsgebonden financiering voor personen met een handicap sneuvelen? Of de kinderbijslag of de woonbonus? Gesaneerd moet er hoe dan ook worden. In plaats van een technische discussie gaat het nu over de wenselijkheid van de zesde staatshervorming, waarbij vandaag gebleken is dat de Vlaamse Regering als los zand aan elkaar hangt.

De heer *Matthias Diependaele* zegt dat hij het eens is met de heer Vereeck over cumulatieve cijfers. De federale overheid pronkt met 24 miljard euro besparingen, een concurrentiepact voor 1,35 miljard euro, een lastenverlaging van 750 miljoen euro, maar ook dat zijn cumulatieve bedragen.

Zijn fractie wil inderdaad meer autonomie en de begroting in evenwicht bewijst dat Vlaanderen dat aankan. De federale overheid is daar vooralsnog niet in geslaagd. Voorts benadrukt hij dat er nooit afgesproken is dat de financiering van de pensioenen ook naar Vlaanderen zou komen.

De Financieringswet zou nooit aangepast zijn zonder dat de staat hervormd werd, wat het lid doet besluiten dat de sanering en de zesde staatshervorming niet los te koppelen zijn. Niet de cumulatie, maar de hoogte van het bedrag is de essentie. Dat bewijst immers dat Vlaanderen armer zal worden. De volgende Vlaamse Regering zal dus moeten besparen, de Vlaamse burger pijn doen, om deze overheveling te compenseren. De vraag van de heer Vereeck waarop bespaard zal worden, is dus pertinent.

Zelfs als de partij van een Vlaamse minister ook in de Federale Regering zit, is die het niet altijd eens met de beslissingen van de Federale Regering, aldus minister *Philippe Muyters*. Dat minister Muyters het niet eens is met de Federale Regering, betekent dus zeker niet dat hij oppositie voert binnen de Vlaamse Regering. Hij heeft aan de pers gewoon de cijfers bevestigd die ook aan de Vlaamse Regering voorgelegd zijn en 7,8 miljard euro is inderdaad een cumulatieve optelling van vijf jaar. Alles wat uit de cijfers blijkt is, dat Vlaanderen dat bedrag minder krijgt als er niets gebeurt. De minister heeft het in de media zeker niet gehad over een collectieve verarming. In het Overlegcomité heeft de minister al vaker gewezen op de verantwoordelijkheid van elk overheidsniveau, ook van de gemeenten en de federale overheid.

De impliciete schuld is van 2004 tot 2009 gestegen van 35 percent van de totale inkomsten naar 39 percent van de totale inkomsten en nu terug gezakt naar 35 percent. Uiteraard heeft elke beslissing een effect op de betaalkredieten en dus op de volgende regering. De criticasters zijn de eersten om geld te vragen voor de scholen die volgend jaar gebouwd moeten worden. De opmerkingen van de heren Van Mechelen en Tommelein over de jobkorting wekken trouwens de lachlust van de minister. Guy Verhofstadt was akkoord met de afschaffing van de jobkorting, omdat het nodig was om de crisis het hoofd te kunnen bieden.

Volgens de minister kan het Toekomstfonds niet aangewend worden zonder het begrotingsevenwicht aan te tasten: de middelen uit het Toekomstfonds kunnen niet als inkomsten gerekend worden, maar de besteding ervan staat wel als uitgave geboekstaafd. Dat was anders bij Dexia, dat buiten de begroting stond: noch de inkomsten, noch de uitgaven maakten deel uit van de begroting. Het zou dus kortzichtig zijn om de middelen van het Toekomstfonds te gebruiken voor de overgehevelde bevoegdheden want dat zou een tekort op de begroting betekenen. De heer Vereeck vraagt dan weer om structurele besparingen zodat het overschot kan dienen om schulden af te bouwen of om in het Toekomstfonds te stoppen. Een structurele besparing werkt echter ook de jaren erna door.

De Vlaamse Regering heeft ervoor gekozen niet verder structureel te besparen omdat ze denkt dat het nodig is om nu bepaalde acties te ondernemen: investeren in O&O, scholen bouwen, wegen onderhouden enzovoort. En nog vinden alle partijen het te weinig. De minister nodigt trouwens de leden die vinden dat de Vlaamse Regering niet voldoende bespaard heeft op overheidspersoneel of -middelen, uit om dat dan ook te zeggen. De regering heeft bespaard zonder sociale bloedbaden en zonder de dienstverlening in het gedrang te brengen.

De minister ziet twee mogelijkheden: de lonen en de pensioenen mee overhevelen met het personeel of de sociale zekerheid en dus de pensioenen federaal houden. Pas als de middelen mee overgeheveld worden, wordt het normaal dat Vlaanderen de pensioenen betaalt, zoals de heer Tommelein beweert. En aanvankelijk is beslist dat de pensioenen federaal bleven.

Vlaanderen krijgt er een heleboel bevoegdheden en middelen bij. De kwestie is of er nu bespaard moet worden of dat dat beter uitgesteld wordt tot na de overheveling. Mogelijk zijn er dan andere perspectieven, efficiëntiewinsten zoals de minister-president oppert, of hervormingen, zoals van de kinderbijslag waar alle partijen het over eens zijn. Misschien kan Vlaanderen de RVA-controle goedkoper organiseren. Kortom, moeten er nu reserves opgebouwd worden ten koste van het huidige beleid? In deze beleidsperiode is er 2 miljard euro bespaard op een totaal van 25 miljard euro, terwijl er wel middelen waren voor de wachtlijstreductie, voor de scholenbouw, voor O&O. In de volgende beleidsperiode moet er 2,4 miljard euro bespaard worden op een totaal van 38 miljard euro, ook zonder voornoemde wezenlijke beleidsonderdelen te verrekenen. Momenteel besparen gaat ten koste van het huidige beleid. Dan had bijvoorbeeld het budget van Welzijn niet met 40 percent kunnen stijgen.

De beschikbaarheidsvergoedingen van de projecten die goedgekeurd zijn, staan in de meerjarenraming. De projecten waarover nog geen operationele beslissing genomen is, staan er niet in. Voor de gehandicaptenpremie, het rugzakje voor de gehandicapten, is er nog geen uitvoeringsdatum, laat staan dat het budget bekend is. Hoe kan het dan deel uitmaken van de meerjarenraming? De FFEU-middelen 2014 zijn nog niet verdeeld, zodat de volgende Vlaamse Regering er vrij over kan beschikken, maar ze staan wel in de meerjarenraming. Het gaat toch om een pakket van ongeveer 100 miljoen euro, waar geen uitgaven tegenover staan. De middelen voor de zwarte punten zijn al uitgekeerd.

De minister herinnert zich de uitleg van de heer Vereeck over de virtuele aard van de parameters, die hij niet helemaal begreep. Hij beaamt dat de parameters voor de begroting altijd dezelfde bron hebben. Hij meent zich wel te herinneren dat voor de meerjarenraming ook al eens de OESO-cijfers gebruikt zijn. Welke parameters gebruikt worden is niet zo belangrijk omdat de minister er een sensitiviteitsanalyse aan toevoegt. Dat stelt iedereen in staat om met andere parameters de cijfers te herberekenen. De ramingen wijzigen trouwens drie keer per jaar, het heeft dus weinig zin om te discuteren over welke parameters over langere termijn gebruikt worden.

In zijn reactie op de uitlatingen van de heer Vereeck op de radio in de ochtend van 3 december 2013, had het, gezien de beperkte tijd die was toegemeten, geen zin met cijfers te goochelen maar kwam het erop aan de essentie te brengen.

De bijdrage van entiteit I en II en de transfers na de zesde staatshervorming zijn nu niet aan de orde. De minister geeft enkel de cijfers en ook de hypotheses waarop ze gebaseerd zijn. Het staat iedereen vrij daar conclusies uit te trekken of te vinden dat er cijfers ontbreken of dat er bepaalde parameters onjuist zijn. Het stramien om uitgaven op te nemen en de methodologie zijn niet gewijzigd. Natuurlijk zijn er een paar extra's ten gevolge van de zesde staatshervorming.

De minister geeft ten slotte nog een overzicht met de vergelijking van de begroting 2014 met hetgeen over deze begroting was opgenomen in de meerjarenraming 2013-2018. Dit is als bijlage 3 bij het verslag gevoegd.

De heer *Jan Debucquoy*, raadsheer bij het Rekenhof, vraagt wat de commissie precies verwacht dat het Rekenhof met de meerjarenraming 2014-2019 aanvangt. Het Rekenhof licht zijn adviezen graag toe voor de discussie. Maar is het nog zinvol na de discussie commentaar te geven, ook omdat het als technisch begrotingsadviseur niet graag arbitreert tussen de politieke meningen?

De heer *Eric Van Rompuy* acht die opmerking terecht. Van het Rekenhof kan niet verwacht worden dat het een positie inneemt. De heer *Lode Vereeck* wil van het Rekenhof weten hoe de cijfers te interpreteren. Hij beschikt alleen over de meerjarenraming, de meerderheidspartijen beschikken duidelijk over meer informatie dan de leden van de oppositie. Hij vraagt het Rekenhof inderdaad of de hypothesen realistisch zijn, of de methodologie om de raming aan te passen aan de nieuwe bevoegdheden correct is. Het Rekenhof dat voor het Vlaamse en federale parlement werkt, is in staat om dat te beoordelen en het aan de Vlaamse parlementsleden, voor wie de bevoegdheden wel nieuw zijn, uit te leggen.

De commissie bespreekt in de loop van de maand januari 2014 het groenboek over de zesde staatshervorming en de daarbij horende Financieringswet, aldus de heer *Eric Van Rompuy*. Saneringsbijdragen, tekorten, de uitgebreide opcentiemen enzovoort worden dan in aanwezigheid van het Rekenhof besproken. Hij stelt voor het Rekenhof nu niet te belasten met een onderzoek naar hypotheses, interpretaties. De beschikbaarheidsvergoedingen en de manier van verrekening zijn volgens hem al genoegzaam aan bod gekomen.

De heer *Dirk Van Mechelen* denkt dat de commissie het Rekenhof wil vragen of het klopt dat alle beslist beleid in de meerjarenraming verwerkt is, zoals de minister en de Vlaamse Regering beweren. Voor de komende discussies over besparingen en efficiëntiewinsten moeten zowel meerderheid als oppositie van dezelfde cijfers vertrekken, waarover eensgezindheid bestaat. Precies daarom is het belangrijk dat het Rekenhof kan attesteren dat de cijfers van de meerjarenraming kloppen.

De heer *Jan Debucqouy* biedt het parlement twee mogelijkheden: ofwel geeft het Rekenhof meer uitleg bij de bespreking van het groenboek Zesde Staatshervorming, ofwel geeft het snel advies volgende week. Het zal dan een mondelinge toelichting zijn zonder dat het veel nieuwe elementen kan toevoegen. Het zal hoogstens duiding kunnen geven over hoe de beleidsruimte in te schatten. De heer *Dirk Van Mechelen* heeft geen probleem met januari, maar de meerjarenraming is breder dan het groenboek Zesde Staatshervorming. Zo vraagt hij een adequate schatting van de gestaag stijgende ontvangsten.

Daarnaast argumenteert de heer Van Mechelen dat de minister wel degelijk foute berichten de wereld instuurde. Het lid illustreert dat met de begrotingsruiter voor de verdieping van de Westerschelde, door de minister zelf een financiële buffer genoemd. De SERV en

het Rekenhof vragen een conjunctuurreserve aan te leggen, volgens om het even welke techniek. De essentie is dat er voor de kredieten geen bestemming of geen beslissing genomen wordt, zodat die middelen als reserve voor de toekomst kunnen dienen. De heer Van Mechelen koos destijds voor de conjunctuurprovisie. In de begroting 2012 schreef deze Vlaamse Regering een conjunctuurprovisie van 200 miljoen euro in. Indien overbodig werd de provisie gebruikt voor schuldafbouw, ofwel doorgestort aan het Toekomstfonds. Dat fonds kan eenmalige investeringen doen. Dat is ESR-neutraal net als de lening voor het Vlaams Energiebedrijf. Ook de operatie bij Dexia is trouwens ESR-neutraal, in het andere geval had Vlaanderen het geld moeten lenen.

De heer *Eric Van Rompuy*, commissievoorzitter, stelt voor dat de commissie in een volgende regeling van de werkzaamheden zal nagaan welke vraag er precies aan het Rekenhof zal worden gesteld.

VI. AKTENEMING VAN DE VERSLAGEN VAN DE ANDERE COMMISSIES

De verslagen van de bespreking van de begroting in de andere commissies werden op 29 november 2013 aan de leden van de commissie bezorgd. De commissie formuleerde geen opmerkingen bij die verslagen.

De verslagen zijn terug te vinden in *Parl.St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 15/3-A tot en met 15/3-K.

VII. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMING OVER HET ONTWERP VAN DECREET HOUDENDE DE MIDDELENBEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2014

Bij dit ontwerp van decreet werd een amendement ingediend door de Vlaamse Regering (*Parl.St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 14/2). Voor de inhoud en de verantwoording van het amendement wordt verwezen naar het parlementaire stuk.

1. Corpus van het decreet

Artikelen 1 tot en met 7

De artikelen 1 tot en met 7 worden zonder opmerkingen aangenomen met 8 stemmen tegen 4.

Artikel 8

Op artikel 8 is er een amendement nr. 1 van de Vlaamse Regering tot wijziging van het bedrag van de geraamde kasontvangsten.

Het amendement wordt aangenomen met 10 stemmen bij 2 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

Artikelen 9 tot en met 17

De artikelen 9 tot en met 17 worden zonder opmerkingen aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

2. Eindstemming

Het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2014, aldus gewijzigd, en de ongewijzigde bijhorende tabellen worden aangenomen met 8 stemmen tegen 4.

VIII. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMING OVER HET ONTWERP VAN DECREET HOUDENDE DE ALGEMENE UITGAVENBEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2014

Bij dit ontwerp van decreet werden 23 amendementen ingediend door de Vlaamse Regering (*Parl.St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 15/2). Voor de inhoud en de verantwoording van de amendementen wordt verwezen naar het parlementaire stuk

De heer *Dirk Van Mechelen* verklaart dat zijn fractie bij de stemming de amendementen die door de Vlaamse Regering zijn ingediend om tegemoet te komen aan de opmerkingen van het Rekenhof, zal goedkeuren.

1. Tabel – Afdeling I – Begrotingskredieten

Op afdeling I van de tabel is er een amendement nr. 14 van de Vlaamse Regering tot wijziging van de begrotingsartikelen DB0/1DG-C-2-Y/IS – Interne stromen – Toerisme Vlaanderen en DB0/1DG-C-5-Y/IS – Interne stromen – Toerisme Vlaanderen.

Het amendement wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

Op afdeling I van de tabel is er een amendement nr. 15 van de Vlaamse Regering tot wijziging van het begrotingsartikel EC0/1EC-A-5-Y/IS – Interne stromen – Fonds Flankerend Economisch Beleid (Hermesfonds).

Het amendement wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

Op afdeling I van de tabel is er een amendement nr. 16 van de Vlaamse Regering tot wijziging van de begrotingsartikelen HB0/1HC-H-2-D/WT – Werking en toelagen – Diversiteits- en participatiebeleid en HB0/1HC-H-5-Y/IS – Interne stromen – Fonds Culturele Infrastructuur.

Het amendement wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

Op afdeling I van de tabel is er een amendement nr. 17 van de Vlaamse Regering tot wijziging van de begrotingsartikelen HD0/1HE-H-2-G/WT – Werking en toelagen – Ontwikkeling en ondersteuning van een divers en vernieuwend professioneel kunstenlandschap via projectmatige steun voor kunstenorganisaties en kunstenaars, HD0/1HE-H-2-O/IS – Interne stromen – Koninklijk Ballet van Vlaanderen, HD0/1HE-H-2-W/IS – Interne stromen – Vlaamse Opera + Koninklijk Ballet van Vlaanderen en HD0/1HE-H-2-X/IS – Interne stromen – Vlaams Fonds voor de Letteren.

Het amendement wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

Op afdeling I van de tabel is er een amendement nr. 18 van de Vlaamse Regering tot wijziging van het begrotingsartikel MB0/1ME-E-2-Y/IS – Interne stromen – Vlaamse Vervoersmaatschappij (De Lijn) (EVA).

Het amendement wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

2. Tabel – Afdeling III – Diensten met afzonderlijk beheer

Op afdeling III van de tabel is er een amendement nr. 19 van de Vlaamse Regering tot vervanging van de begroting van de DAB Luchthaven Antwerpen.

Het amendement wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 4.

Op afdeling III van de tabel is er een amendement nr. 20 van de Vlaamse Regering tot vervanging van de begroting van de DAB Luchthaven Oostende.

Het amendement wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 4.

3. Tabel – Afdeling V – Vlaamse rechtspersonen

Op afdeling V van de tabel is er een amendement nr. 21 van de Vlaamse Regering tot vervanging van de begroting van de Vlaamse Milieumaatschappij.

Het amendement wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

Op afdeling V van de tabel is er een amendement nr. 22 van de Vlaamse Regering tot vervanging van de begroting van het Fonds Culturele Infrastructuur.

Het amendement wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

Op afdeling V van de tabel is er een amendement nr. 23 van de Vlaamse Regering tot vervanging van de begroting van het Fonds voor Flankerend Economisch Beleid Hermesfonds.

Het amendement wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

4. Corpus van het decreet

Artikel 1

Artikel 1 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

Artikel 2

Op artikel 2 is er een amendement nr. 1 van de Vlaamse Regering tot vervanging van het artikel.

Het amendement wordt aangenomen met 10 stemmen bij 2 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

Artikelen 3 tot en met 7

De artikelen 3 tot en met 7 worden zonder opmerkingen aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Artikel 8

Op artikel 8 is er een amendement nr. 2 van de Vlaamse Regering tot wijziging van het bedrag van de geraamde kasuitgaven.

Het amendement wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen.

Artikelen 9 tot en met 13

De artikelen 9 tot en met 13 worden zonder opmerkingen aangenomen met 8 stemmen tegen 4 bij 1 onthouding.

Artikel 14

Op artikel 14 is er een amendement nr. 3 van de Vlaamse Regering tot schrapping en tot aanpassing van sommige begrotingsartikelen.

Het amendement wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen.

Artikel 15

Op artikel 15 is er een amendement nr. 4 van de Vlaamse Regering tot vervanging van het jaartal.

Het amendement wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen.

Artikelen 16 tot en met 68

De artikelen 16 tot en met 68 worden zonder opmerkingen aangenomen met 8 stemmen tegen 4 bij 1 onthouding.

Artikel 69

Op artikel 69 is er een amendement nr. 5 van de Vlaamse Regering tot vervanging van punt 17.

Het amendement wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen.

Artikelen 70 tot en met 92

De artikelen 70 tot en met 92 worden zonder opmerkingen aangenomen met 8 stemmen tegen 4 bij 1 onthouding.

Artikel 93

Op artikel 93 is er een amendement nr. 6 van de Vlaamse Regering tot vervanging van het woord "Sport" door het woord "Cultuur".

Het amendement wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen.

Artikelen 94 tot en met 107

De artikelen 94 tot en met 107 worden zonder opmerkingen aangenomen met 8 stemmen tegen 4 bij 1 onthouding.

Artikel 108

Op artikel 108 is er een amendement nr. 7 van de Vlaamse Regering tot invoeging van begrotingsartikelen en toevoeging van een zin.

Het amendement wordt aangenomen met 8 stemmen bij 5 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen.

Artikelen 109 tot en met 111

De artikelen 109 tot en met 111 worden zonder opmerkingen aangenomen met 8 stemmen tegen 4 bij 1 onthouding.

Artikel 112

Op artikel 112 is er een amendement nr. 8 van de Vlaamse Regering tot vervanging van het artikel.

Het amendement wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen.

Artikel 113

Op artikel 113 is er een amendement nr. 9 van de Vlaamse Regering tot vervanging van het artikel.

Het amendement wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen.

Artikelen 114 tot en met 125

De artikelen 114 tot en met 125 worden zonder opmerkingen aangenomen met 8 stemmen tegen 4 bij 1 onthouding.

Artikel 126

Op artikel 126 is er een amendement nr. 10 van de Vlaamse Regering tot wijziging van het bedrag van de machtiging.

Het amendement wordt aangenomen met 8 stemmen bij 5 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen.

Artikel 127

Op artikel 127 is er een amendement nr. 11 van de Vlaamse Regering tot vervanging van het artikel.

Het amendement wordt aangenomen met 8 stemmen bij 5 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen.

Artikelen 128 tot en met 133

De artikelen 128 tot en met 133 worden zonder opmerkingen aangenomen met 8 stemmen tegen 4 bij 1 onthouding.

Artikel 134

Op artikel 134 is er een amendement nr. 12 van de Vlaamse Regering tot vervanging van het artikel.

Het amendement wordt aangenomen met 8 stemmen bij 5 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen.

Artikelen 135 en 136

De artikelen 135 en 136 worden zonder opmerkingen aangenomen met 8 stemmen tegen 4 bij 1 onthouding.

Artikel 137

Op artikel 137 is er een amendement nr. 13 van de Vlaamse Regering tot vervanging van het artikel.

Het amendement wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen.

Artikelen 138 tot en met 172

De artikelen 138 tot en met 172 worden zonder opmerkingen aangenomen met 8 stemmen tegen 4 bij 1 onthouding.

5. Eindstemming

Het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2014, aldus gewijzigd, wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Eric VAN ROMPUY,
voorzitter

Piet DE BRUYN
Dirk VAN MECHELEN,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGIOn	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AGIV	Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen
BAM	Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel
BBC	beleids- en beheerscyclus
bbp	bruto binnenlands product
BIPT	Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie
BIV	belasting op inverkeerstelling
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
DAR	Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
DBFM	Design Build Finance Maintain
EMTN	euro medium term note
ESF	Europees Sociaal Fonds
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
Eurostat	Statistical Office of the European Communities
FFEU	Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven
FOD	Federale Overheidsdienst
Gimv	Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen
GRB	Grootschalig Referentiebestand
HERMREG	Hermes regionaal
IAVA	Interne Audit van de Vlaamse Administratie
ICT	informatie- en communicatietechnologie
IMF	International Monetary Fund
IMKL	Informatiemodel Kabels en Leidingen
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
IVA	intern verzelfstandigd agentschap (van de Vlaamse overheid)
IWT	Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie
KLIP	Kabel en Leiding Informatie Portaal
LEM	luchthavenexploitatiemaatschappij
LOM	luchthavenontwikkelingsmaatschappij
LRM	Limburgse Reconversiemaatschappij
Minaraad	Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
nv	naamloze vennootschap
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
O&O	onderzoek en ontwikkeling
OraFin	Oracle Financials
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
pps	publiek-private samenwerking
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
RWO	Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
SALK	Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VAC	Vlaams administratief centrum
VAK	vastleggingskrediet
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEK	vereffeningskrediet
VFLD	Vlaams Fonds voor de Lastendelging
ViA	Vlaanderen in Actie
VIA	Vlaams Intersectoraal Akkoord voor de Socialprofitsector

VIF	Vlaams Infrastructuurfonds
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
VLABEL	Vlaamse Belastingdienst
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
VPM	Vlaamse Participatiemaatschappij
VRIND	Vlaamse Regionale Indicatoren
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VRWI	Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie
VWF	Vlaams Woningfonds
vzw	vereniging zonder winstoogmerk

BIJLAGE 1:

Evolutie vorderingssaldo en beleidskredieten

1. Overzicht vorderingensaldo VG in periode 2009-2012

Cijfers volgens Accounting

Jaar	2009	2010	2011	2012
Bron	IVA Acc	IVA Acc	IVA Acc	IVA Acc
Totale ontvangsten in Keur	23.176.836	24.131.011	25.936.391	26.872.940
Totale uitgaven in Keur incl. verrekenen van onderbenutting	24.373.589	24.525.165	25.847.594	26.636.114
Waarvan:				
Primaire uitgaven	*24.251.589*	*24.344.429*	*25.654.482*	*26.419.796*
Intresten	*122.000*	*180.736*	*193.112*	*216.318*
Begrotingssaldo	-1.196.753	-394.154	88.798	236.826

Cijfers Accounting houden rekening met de samenwerkingsovereenkomst van december 2009:
§2 rekening houdend met de in de Vlaamse Begroting (2009 - 2010) opgenomen basishypothesen inzake de toegepaste ESR – aanrekening met betrekking tot de in 2008 vooruitbetaalde onderwijsuitgaven (355,8 miljoen euro) en de in 2009 voorziene doorstortingen aan het Vlaams Egalisatiefonds (500 miljoen euro).

Cijfers volgens INR

Jaar	2009	2010	2011	2012
Bron	Definitieve uitvoeringscijfers volgens INR	Definitieve uitvoeringscijfers volgens INR	Definitieve uitvoeringscijfers volgens INR	Definitieve uitvoeringscijfers volgens INR
Totale ontvangsten in Keur	23.144.900	23.626.200	26.125.500	26.837.400
Totale ESR uitgaven in Keur incl. verrekenen van onderbenutting	24.257.500	24.607.500	25.929.620	26.525.600
Waarvan:				
Primaire uitgaven	*24.135.500*	*24.426.764*	*25.736.508*	*26.309.282*
Intresten	*122.000*	*180.736*	*193.112*	*216.318*

De vooruitschuifoperatie van 2009 naar 2008 mbt werkingsuitgaven Onderwijs en Vorming voor 355,8 miljoen euro : deze werden door het INR niet aan 2008, maar wel aan 2009 toegewezen.
Het INR beschouwt de storting van 500 miljoen euro aan het Vlaams Pensioenfonds niet als een uitgave, maar als een overdracht omdat de instelling behoort tot de consolidatieperimeter. De impact is positief en bedraagt 500 miljoen euro in 2009.

Het INR beschouwt de terugstorting van 500 miljoen euro van het Vlaams Pensioenfonds niet als een inkomst, maar als een overdracht omdat de instelling behoort tot de consolidatieperimeter. De impact is negatieg (minder ontvangsten) en bedraagt 500 miljoen euro in 2010.

2. Evolutie beleidskredieten in periode 2009-2014

ESR-beleidskredieten				
Code	**Minister**	**3BC 2009**	**BO 2014**	**BO 2014 (gecorrigeerd voor evolutie prijspeil gzi)**
A	DE MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, BUITENLANDS BELEID, LANDBOUW EN PLATTELANDSBELEID	788.025	653.119	592.385
B	DE VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMSE MINISTER VAN INNOVATIE, OVERHEIDSINVESTERINGEN, MEDIA EN ARMOEDEBESTRIJDING	1.314.931	1.683.098	1.526.585
C	DE VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR, INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND	2.455.325	2.811.569	2.550.119
D	DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN	3.177.216	4.077.044	3.697.916
E	DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN	2.994.395	3.080.827	2.794.338
F	DE VLAAMSE MINISTER VAN ENERGIE, WONEN, STEDEN EN SOCIALE ECONOMIE	1.063.656	1.003.874	910.523
G	DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIEN, BEGROTING, WERK, RUIMTELIJKE ORDENING EN SPORT	2.631.566	2.097.454	1.902.410
H	DE VLAAMSE MINISTER VAN LEEFMILIEU, NATUUR EN CULTUUR	1.068.643	1.314.012	1.191.821
I	DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, JEUGD, GELIJKE KANSEN EN BRUSSEL	9.440.354	11.019.017	9.994.348
X	DE VLAAMSE BEVOEGDE MINISTER(S)	207.594	374.845	339.988
Totaal		**25.141.705**	**28.114.859**	**25.500.432**

(in keuro)

	ESR-beleidskredieten					
Code	BO 2014 vs 3BC2009			BO 2014 vs 3BC2009 met correctie voor evolutie prijspeil		
	Absoluut	In %	In % /Jaar	Absoluut	In %	In % /Jaar
A	-134.906	-17,12%	-3,69%	-195.640	-24,83%	-5,55%
B	368.167	28,00%	5,06%	211.654	16,10%	3,03%
C	356.244	14,51%	2,75%	94.794	3,86%	0,76%
D	899.828	28,32%	5,11%	520.700	16,39%	3,08%
E	86.432	2,89%	0,57%	-200.057	-6,68%	-1,37%
F	-59.782	-5,62%	-1,15%	-153.133	-14,40%	-3,06%
G	-534.112	-20,30%	-4,44%	-729.156	-27,71%	-6,28%
H	245.369	22,96%	4,22%	123.178	11,53%	2,21%
I	1.578.663	16,72%	3,14%	553.994	5,87%	1,15%
X	167.251	80,57%	12,55%	132.394	63,78%	10,37%
Totaal	**2.973.154**	**11,83%**	**2,26%**	**358.727**	**1,28%**	**0,25%**

Ter info:

(in keuro)	3BC 2009	BO 2014	BO 2014 (gecorrigeerd voor evolutie prijspeil gzi)
Gemeentefonds	1.892.320	2.246.693	2.037.771
Stedenfonds	123.424	147.346	133.644

Verandering in absolute bedragen in periode 2009-2014 (in keuro):

Gemeentefonds	354.373
Stedenfonds	23.922

	Gemeentefonds	Stedenfonds
Gemiddelde jaar-op-jaar voet in nominale termen	3,49%	3,61%
Gemiddelde jaar-op-jaar voet in reële termen	1,49%	1,60%

3. Evolutie primaire uitgaven: nominaal/reëel

(in keuro)	**2009**	**2014**	Verschil 2014-2009
primaire uitgaven (nominaal)	24.135.500	27.350.099	3.214.599

ontvangsten	23.484.745	27.474.175	3.989.430
waarvan			
SGB op basis van defintieve parameters	16.485.153	19.508.362	3.023.209

2009: uitvoeringscijfers, 2014: cijfers BO2014

De gemiddelde jaar-op-jaar groei van de primaire uitgaven in periode 2009-2014 bedraagt 2,53%, die van de ontvangsten 3,19%. Dat resulteert in 775 mio meer ontvangsten dan uitgaven in de periode 2009-2014.

In reële termen zijn de primaire uitgaven in de periode 2009-2014 gemiddeld met 0,55% gestegen.

BIJLAGE 2:

Tijdsschema ingebruikname KLIP DF

Tijdsschema in gebruik name KLIP DF
Planning voor de verschillende versies van KLIP DF

Release 1.0: KLIP DF basis (planaanvraag en planafhandeling) Q4 2014/Q1 2015
Bij deze eerste versie zal de huidige KLIP-planaanvraagmodule worden vervangen. De verplichting tot het indienen van een KLIP-planaanvraag bij grondwerken in Vlaanderen blijft hierbij onverminderd van kracht.

Naast de vervanging van de planaanvraagmodule, zullen ook de basisfunctionaliteiten voor de digitale uitwisseling van kabel- en leidinginformatie via het KLIP worden aangeboden. Enerzijds zal het technisch mogelijk worden dat kabel- en leidingbeheerders – die de nodige dataconversie achter de rug hebben – op IMKL-conforme wijze kabel- en leidinginformatie aan het KLIP aanleveren als antwoord op een planaanvraag. Anderzijds wordt het mogelijk om de op deze wijze aangeleverde data in een uniforme lay-out te raadplegen met een basisversie van de KLIP-viewer. De KLIP-viewer zal ook een basis printfunctie bevatten.

Release 2.0: KLIP DF verfijning (planaanvraag en planafhandeling) Q2/Q3 2015
Deze versie bevat verfijningen en verbeteringen aan de functionaliteiten van de KLIP-viewer op basis van de gekregen feedback.

Release 3.0: KLIP DF decreet (invoering van een betalende planaanvraag) Q1 2016
Deze versie wordt gekoppeld aan de inwerkingtreding van het nieuwe KLIP-decreet en dus aan de invoering van de verplichting tot digitale uitwisseling van kabel- en leidinginformatie via het KLIP. De streefdatum hiervoor is 1/1/2016. Naast nog verdere verfijningen en verbeteringen aan de functionaliteiten van de KLIP-viewer, zal in deze release ook een betalingsmodule worden toegevoegd. Vanaf de inwerkingtreding van het nieuwe KLIP-decreet wordt een planaanvraag betalend (10 euro per planaanvraag).

b-releases

Ter voorbereiding van de eerste productierelease worden een aantal b-releases voorzien vanaf januari 2014. Dit zal de PAV's en de KLB's toelaten om hun back offices te integreren met het KLIP DF platform. Vanaf januari 2014 zullen de services voor het indienen en ophalen van een planaanvraag ter beschikking zijn. Uiterlijk juni 2014 worden de services voor het ter beschikking stellen en ophalen van IMKL data in de b-releases ter beschikking gesteld.

Tegen einde 2014 worden alle voorziene basisfunctionaliteiten aangeboden. De KLB's kunnen dan hun IMKL-data opladen en in de viewer bekijken volgens de PMKL afspraken. Er wordt voorzien in feedbackmogelijkheden op basis waarvan aanpassingen gemaakt worden.

As built versus getekende plannen.

In het IMKL beschrijft een KLB minimaal de kabels en leidingen met hun coördinaten

Volgens het KLIP decreet is elke KLB verplicht om alle informatie mee te delen die de planaanvrager in staat stelt om tot de lokalisatie van kabels en leidingen over te gaan.

Art. 8. In artikel 11 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 10 december 2010, wordt paragraaf 1 vervangen door wat volgt:

"§1. Elke KLB aan wie een planaanvraag via het KLIP ter beschikking wordt gesteld, is verplicht om kosteloos en uiterlijk de vijfde werkdag die volgt op de terbeschikkingstelling

via het KLIP, ofwel aan het AGIV via het KLIP mee te delen dat hij in de planaanvraagzone geen kabels en leidingen beheert of zal beheren op de dag van de geplande aanvang van de grondwerken, ofwel aan het AGIV via het KLIP op IMKL-conforme wijze alle informatie mee te delen om tot lokalisatie te kunnen overgaan van alle kabels en leidingen die de KLB in de planaanvraagzone beheert of zal beheren op de dag van de aanvang van de werken.

Het IMKL model laat toe dat een KLB verschillende statussen (gepland, in dienst en buiten dienst) van de kabels en leidingen meegeeft.. De KLB's dienen alle informatie ter beschikking te stellen... Het streefdoel is om zo snel als mogelijk de werkelijke situatie op het terrein ter beschikking te stellen. De bijhoudingscyclus verschilt van KLB tot KLB en kan niet door het centrale platform gecontroleerd worden. Afhankelijk van deze cyclus zullen de meegegeven coördinaten gebaseerd zijn op de ontwerp versie dan wel de as built plannen.

Het KLIP platform zal de aangeleverde informatie van alle KLB's tonen op een GRB achtergrondkaart.

BIJLAGE 3:

Vergelijking van de begroting 2014 met 2014 uit de meerjarenraming 2013-2018

ontvangsten

	MJR 2014	BO 2014	BO - MJR
Samengevoegde en gedeelde belastingen	20.030.780	19.507.680	-523.100
Specifieke dotaties	909.289	909.777	488
Gewestelijke belastingen	5.363.691	5.421.385	57.694
Eigen niet-fiscale, toegewezen ontvangsten	126.179	152.470	26.291
Eigen niet-fiscale, niet toegewezen ontvangsten	401.801	169.789	-232.012
Lotto gelden	36.825	34.915	-1.910
Instellingen consolidatiekring	1.319.097	1.449.166	130.069
Totaal	**28.187.662**	**27.645.182**	**-542.480**
Sanering entiteit I		-171.007	-171.007
Algemeen totaal	**28.187.662**	**27.474.175**	**-713.487**

uitgaven

	BELEID		BETAAL	
Beleidsdomein	**MJR 2014**	**BO 2014**	**MJR 2014**	**BO 2014**
Hogere Entiteiten	129.442	129.559	128.692	129.559
Diensten Algemeen Regeringsbeleid	138.891	133.703	140.019	134.604
Bestuurszaken	2.931.939	2.870.581	2.937.996	2.872.481
Financiën en Begroting	620.387	646.592	620.770	566.448
Internationaal Vlaanderen	175.322	171.480	195.935	190.634
Economie, Wetenschappen en Innovatie	1.273.092	1.271.109	1.249.771	1.235.176
Onderwijs en Vorming	11.013.448	10.924.672	11.061.948	10.896.967
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	4.057.225	4.074.216	4.094.226	4.079.598
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.320.379	1.340.507	1.304.276	1.315.904
Werk en Sociale Economie	1.590.256	1.587.984	1.587.221	1.590.404
Landbouw en Visserij	186.528	190.044	187.175	169.564
Leefmilieu, Natuur en Energie	944.558	876.462	961.332	868.323
Mobiliteit en Openbare Werken	3.114.286	3.123.868	3.147.359	3.173.923
Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed	771.212	774.082	807.257	743.838
Exclusief ESR-correcties	**28.266.964**	**28.114.859**	**28.423.977**	**27.967.423**
FFEU	125.000	125.000	106.736	98.322
Inclusief ESR-correcties en FFEU	**28.391.964**	**28.239.859**	**28.530.713**	**28.065.745**

vorderingensaldo

	ESR-effect	MJR 2014	BO 2014	verschil
ESR gecorrigeerde ontvangsten	+	28.187.662	27.474.175	- 713.487
ESR gecorrigeerde primaire uitgaven	-	28.362.399	27.943.504	- 418.895
ESR-gecorrigeerd primair saldo	**=**	**- 174.737**	**- 469.329**	**- 294.592**
Onderbenutting	+	345.336	593.405	248.069
Gecorrigeerd primair saldo	**=**	**170.598**	**124.076**	**- 46.523**
rente-uitgaven	-	- 168.313	- 121.399	46.914
Gecorrigeerd vorderingensaldo	**=**	**2.285**	**2.677**	**392**

Meerjarenraming 2013-2018 ging uit van een economische groei van 0,7% in 2013 en 1,6% in 2014 tov 0,1 % en 1,1% nav de begrotingsopmaak 2014

BIJLAGE 4:

Consolidatieperimeter Vlaamse overheid – Rechtspersonen

Consolidatieperimeter Vlaamse overheid – rechtspersonen

De meeste rechtspersonen die traditioneel tot de Vlaamse overheid worden gerekend (cfr. opsomming in art. 4, § 1, 2° van het rekendecreet) moeten en worden op basis van hun begroting geconsolideerd[1] bij de vaststelling van het vorderingensaldo van de Vlaamse overheid voor 2014.

De andere rechtspersonen die volgens de ESR-methodiek tot de consolidatieperimeter van de Vlaamse overheid behoren moeten op basis van artikel 4, § 2 van het rekendecreet eveneens een begroting voorleggen om die consolidatie mogelijk te maken. Ze worden jaarlijks in het uitgavendecreet opgelijst. In het ontwerp van uitgavendecreet voor 2014 is die lijst opgenomen onder artikel 145. Niet alle voorgelegde begrotingen van die instellingen zijn echter effectief mee geconsolideerd. Dit wordt ook in de verantwoording bij artikel 145 meegedeeld[2]. Volgende instellingen die een begroting hebben voorgelegd zijn niet mee geconsolideerd[3]:

- De Rand vzw
- Vlaams Promotiecentrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) vzw
- Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen (FWO) stichting van openbaar nut
- Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) vzw
- Vlaams Interuniversitair Instituut voor de Biotechnologie (VIB) vzw
- Vlaams Infocentrum over Land- en Tuinbouw (VILT) vzw
- Vlaams Instituut voor de zee (VLIZ) vzw
- Universiteit Gent
- Universiteit Antwerpen
- Universiteit Hasselt
- Vrije Universiteit Brussel
- Katholieke Universiteit Leuven
- HUB-EHSAL
- Erasmushogeschool Brussel
- Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen
- Karel de Grote-Hogeschool - Katholieke Hogeschool Antwerpen
- Thomas More Mechelen - Antwerpen
- Hogere Zeevaartschool
- Thomas More Kempen
- Groep T - Internationale Hogeschool Leuven
- Katholieke Hogeschool Leuven
- Hogeschool PXL
- Katholieke Hogeschool Limburg
- Katholieke Hogeschool Vives Noord
- Hogeschool West-Vlaanderen

[1] Uitzonderingen zijn de VMSW, de VMW, het UZ Gent, de psychiatrische zorgcentra Geel en Rekem, en de eigen vermogens OC-ANB, INBO en Flanders Hydraulics, die volgens de ESR-methodiek buiten de consolidatieperimeter van de Vlaamse overheid vallen.

[2] De verantwoording geeft hiervoor als reden op dat het administratieve begrotingsproces van bedoelde instellingen zich nog in een groeitraject bevindt.

[3] Indien ze op basis van de voorgelegde begrotingen wel zouden zijn geconsolideerd dan zou het vorderingensaldo van de Vlaamse overheid verminderen met 132 miljoen euro.

- Katholieke Hogeschool Vives Zuid
- Hogeschool Gent
- Arteveldehogeschool
- Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid te Brussel (UFPG)
- Evangelische Theologische Faculteit
- Instituut voor Tropische geneeskunde
- Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten
- Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België (KAGB)

Daarnaast is er nog een aantal instellingen waarvoor, hoewel ze vermeld zijn in artikel 145 van het ontwerp van uitgavendecreet, geen begroting is voorgelegd en die derhalve niet mee zijn geconsolideerd[4]:

- ESF Vlaanderen vzw
- Epon vzw
- Lijninvest NV
- Vlaamse Havens NV
- Vzw's universitaire associaties
- LUCA School of Arts
- Instellingen van autonoom onderwijs (netoverschrijdende samenwerkingsverbanden of fusies)
- Vzw's "sociale voorzieningen" van instellingen van autonoom onderwijs
- Vlaamse Interuniversitaire Raad
- Vlaamse Hogeschoolraad
- Koninklijk Muziekconservatorium Gent
- Koninklijk Vlaams Muziekconservatorium Antwerpen
- Koninklijk Muziekconservatorium Brussel

[4] Aangezien er geen begrotingen zijn voorgelegd kan het Rekenhof niet berekenen wat de impact op het vorderingensaldo van de Vlaamse overheid zou zijn indien ze wel waren geconsolideerd.